

Συλλογικά, γεννηθήκαμε το Δεκέμβρη μέσα στην εξέγερση. Είμαστε μία συνέλευση γειτονιάς, μια κοινότητα αγώνα. Αυτό που μας ενώνει είναι, εκτός από την ιδιότητα του γείτονα, μια επιθυμία να αντισταθούμε σε ό,τι μας κάνει να νοιώθουμε ανελεύθεροι και μία βεβαιότητα ότι ενωμένοι μπορούμε να καταφέρουμε πολλά. Είμαστε φοιτητές, εργαζόμενοι, άνεργοι, και οτιδήποτε άλλο δε χωράει σε αυτούς τους χαρακτηρισμούς, και έχουμε αγωνία, άγχος και ερωτηματικά για τη ζωή μας, το μέλλον, τόσο το δικό μας, όσο και των κοινωνιών μας. Όλα αυτά ήταν που μας ένωσαν το Δεκέμβρη, μια στιγμή στην ιστορία όπου πλήθη ανθρώπων βγήκαν στο δρόμο κουβαλώντας ο καθένας το προσωπικό του φορτίο για να το αφήσει πίσω του συμβολικά, όχι όμως εικονικά, ρίχνοντας μια πέτρα. Το φορτίο μπορεί να μην έφυγε εξ' ολοκλήρου, αλλά σίγουρα δεν είναι πια τόσο βαρύ. Όσοι περισσότεροι είμαστε και όσο οι νίκες μας αυξάνονται, τόσο το φορτίο ελαφραίνει. Και τόσο η ελπίδα ότι θα απαλλαχτούμε από αυτό δυναμώνει.

Α. Πόλη, Δεκέμβρης. 150 άνθρωποι την πρώτη φορά, καμιά 30αριά τώρα, βρίσκονται, συζητάνε, συμφωνούν και διαφωνούν, γράφουν και μοιράζουν έντυπα, κάνουν εκδηλώσεις και καλούν σε πορείες στη γειτονιά. Όλα αυτά γιατί πιστεύουν πραγματικά ότι κάτι μπορούν να αλλάξουν όλοι μαζί ξεκινώντας από εδώ και φτάνοντας πιο πέρα. Όχι επεκτατικά, αλλά με την ελπίδα ότι και άλλοι θα ξεκινήσουν ή θα συμμετάσχουν σε ανάλογα εγχειρήματα, είτε γιατί εμπνέονται, είτε γιατί τα αντανακλαστικά τους τους οδηγούν να δράσουν. Τότε ήταν που λίγοι άνθρωποι θέλησαν να κάνουν κάτι που θα μείνει, κάτι που θα τους δώσει μια βάση να αντισταθούν σε ό,τι τους καταπιέζει. Το κάλεσμα ήταν προς τους γείτονες. Τους κάτοικους της Α. Πόλης που βλέπουμε καθημερινά γύρω μας και δε ξέρουμε ούτε το όνομά τους. Όπως ήταν αναμενόμενο θα έρχονταν όσοι πίστευαν σε αυτό. Και θα έμεναν αυτοί που πίστευαν ακόμα περισσότερο.

Στην αρχή το κλίμα του Δεκέμβρη μας είχε συνεπάρει και έτσι αρχίσαμε να ασχολούμαστε με ό,τι μας καλούσε επιτακτικά να δράσουμε. Το πρώτο αντανακλαστικό ήταν για τους συλληφθέντες εξεγερμένους, είτε για αυτούς που ύψωσαν το κεφάλι και φώναξαν την οργή τους, πιστεύοντας ότι έτσι κυνηγούν τα όνειρα και τις επιθυμίες τους, είτε για αυτούς που στην προσπάθεια να κατασταλεί το ρεύμα αντίστασης συνελήφθησαν και απελάθηκαν χωρίς δεύτερη σκέψη (βλ. μετανάστες), είτε για αυτούς που αποτέλεσαν τα εξιλαστήρια θύματα αφού «κάποιος έπρεπε να την πληρώσει».

Το εργασιακό ήταν ένα ζήτημα που θα συζητιόταν αναπόφευκτα, αλλά έγινε ακόμα πιο κεντρικό όταν είδαμε την τρομοκρατία να χτυπάει πραγματικά την πόρτα αγωνιζόμενων ανθρώπων. Αναφερόμαστε φυσικά στην Κ. Κούνεβα και στη δολοφονική επίθεση που δέχτηκε από τους εργοδότες επειδή ζήτησε τα αυτονόητα, ένα καλύτερο σήμερα (γιατί για αύριο ούτε λόγος).

Η «πόρτα», στην κυριολεξία, που φάγαμε από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Α. Πόλης (ή την ιστορικά κοινώς γνωστή Βίλλα Βαρβάρα) για να κάνουμε εκεί τις συναντήσεις μας ξεκίνησε μια κουβέντα για τους δημόσιους χώρους. Αν υπάρχουν και ποιοι είναι, ποιος έχει πρόσβαση σε αυτούς, και γιατί πρέπει να έχουμε τη βούλα κάποιου δικηγόρου, ή κάποιου εφοριακού υπάλληλου για να χρησιμοποιήσουμε έναν άδειο όροφο σε ένα κτήριο που υπολειτουργεί και που απέκτησε κοινωνικό χαρακτήρα μόνο για να δικαιολογήσει την έξωση «ανατρεπτικών» ομάδων που αγωνίζονταν σχεδόν για τα ίδια πράγματα μια δεκαετία, και βάλε, πριν. Δεν ήταν το κρύο που μας ενοχλούσε

αναγκασμένοι να κάνουμε τις συνελεύσεις μας στο δρόμο (άλλωστε ο δρόμος εκείνο τον καιρό ήταν το δεύτερο σπίτι μας), ήταν ότι αν μη τι άλλο αποδείχθηκε για άλλη μια φορά ότι τέτοια εγχειρήματα θεωρούνται εχθρικά. Ήταν που βλέπαμε ότι κανένας δήμαρχος και άλλος ανάλογός του δε θα επέτρεπε (και αν το έκανε θα ήταν για άλλους πολιτικάντικους σκοπούς, όπως η δημοσιότητα, η πολιτική υπεραξία, ή το να μπει στο μάτι κάποιου ανταγωνιστή του, κτλ) τη δημιουργία μιας τέτοιας κοινότητας αγώνα που θα του αφαιρούσε την ευκολία να χτίζει, να αναπλάθει και να κερδοσκοπεί, αυτός και οι εργολάβοι του, εις βάρος της ζωής μας. Με αυτή την αφορμή είναι που οργανώνεται και η τωρινή εκδήλωση, με μια επιθυμία να δούμε και άλλους σαν εμάς και να συζητήσουμε για όσα μας προβληματίζουν.

Μέσα από τις διάφορες κουβέντες που κάναμε μέσα στη συνέλευση προέκυψε ένα ακόμα σημαντικό ζήτημα που μας απασχόλησε για τους ίδιους λόγους. Αυτό της περίθαλψης. Αναγνωρίζοντας μέσα από τις εμπειρίες του καθενός, αφενός τις άπειρες «πόρτες» που τρώμε καθημερινά σε αυτό το δημόσιο τομέα, όπως η ασφάλιση (πόσο μάλλον αν δεν είσαι ασφαλισμένος), οι διαφορές μεταξύ των ταμείων, οι ουρές, τα φακελάκια και άλλη μία σειρά πραγμάτων που βρίσκουμε μπροστά μας, και αφετέρου την κοινωνική προέλευση των προβλημάτων υγείας, αποφασίσαμε να μιλήσουμε για αυτό. Να ενημερωθούμε και να βρούμε τρόπους να δράσουμε και σε αυτό το πεδίο. Το άλλο λοιπόν βασικό κομμάτι της εκδήλωσης αφορά στην περίθαλψη και τις περιφράξεις της, κυριολεκτικές και μεταφορικές.

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας είναι μία συλλογή όλων αυτών που συζητήσαμε, γράψαμε, μοιράσαμε τους 5 μήνες ζωής μας, γιατί όσο υπάρχουν ζητήματα για συζήτηση, εξερεύνηση, αντίσταση και διεκδίκηση, θα θέλαμε η συνέλευση να είναι εκεί. Να ανανεώνει τα ραντεβού της, να αρθρώνει λόγο και να πράττει ανάλογα. Τα κείμενα των δύο διακριτών θεματικών (δημόσιοι χώροι και περίθαλψη) είναι αποτέλεσμα δουλειάς των δύο ομάδων που συστάθηκαν μέσα στη συνέλευση για το κάθε ζήτημα. Σαφώς και στο γενικότερο περιεχόμενό τους η συνέλευση είναι σύμφωνη, παρόλα αυτά αντικατοπτρίζουν κυρίως την προσέγγιση και την ανάλυση που έκανε για το θέμα η κάθε ομάδα.

Η ελπίδα μας έγκειται στο ότι όσο θα οργανωνόμαστε, ξεκινώντας από το τοπικό επίπεδο, τόσο πιο δυνατοί θα είμαστε όλοι μαζί να πάρουμε τις ζωές στα χέρια μας. Να διεκδικήσουμε τις επιθυμίες μας. Ανιχνεύοντας στην ιδιότητα του γείτονα την πιθανή δυναμική που υπάρχει για αντίσταση, να μεταμορφώσουμε αυτή την κοινωνία, και για αρχή έστω αυτή τη γειτονιά, σε κάτι πιο κοντά στην επιθυμία μας. Μια κοινωνία αφιλόξενη στους εκμεταλλευτές, τους ρατσιστές, τους εθνικιστές και την αστυνομία, μια κοινωνία αυτό-οργανωμένη όπου η αλληλεγγύη θα είναι η υψηλότερη των αξιών...

Είμαστε, λοιπόν, ένα μωρό 5 μηνών και όσο μεγαλώνουμε τόσο πιο δυνατοί γινόμαστε. Και αν ποτέ πάψουμε να υπάρχουμε θα είναι γιατί η ίδια η οργή του Δεκέμβρη που μας γέννησε και οι λόγοι που τη δημιουργούν θα πάψουν να υπάρχουν.

**ΑΝ ΔΕΝ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥΜΕ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ,
ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ ΜΑΣ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΜΟΝΤΕΡΝΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ!**

μέρος Ι

προκηρύξεις & άλλα κείμενα

Τώρα έχουμε την ευκαιρία να διεκδικήσουμε τη ζωή μας!

Το περασμένο Σάββατο, 6 του Δεκέμβρη, έπεσε νεκρός από σφαίρα ειδικού φρουρού της αστυνομίας ο 15χρονος Αλέξης Γρηγορόπουλος. Αυτή η κρατική δολοφονία πυροδότησε μια κοινωνική έκρηξη τέτοιας έντασης που είχε αρκετά χρόνια να συμβεί στη χώρα. Η συσσωρευμένη οργή νέων κυρίως ανθρώπων τους οδήγησε στο δρόμο να διαδηλώνουν δυναμικά αλλά και πολύμορφα. Δίπλα στους μαθητές, τους φοιτητές και τους υπόλοιπους νέους, το κοινωνικό ξέσπασμα έφερε και εργαζομένους αγανακτισμένους από χρόνια συνεχούς υποτίμησης, καθώς και μετανάστες, οι οποίοι βρήκαν την πρώτη ευκαιρία να σηκώσουν το κεφάλι τους μετά από μια εικοσαετία βουβής υπομονής της εκμετάλλευσης. Μετά από ένα δεκαήμερο και με φόντο δεκάδες προσαγωγές ή συλλήψεις σε όλη τη χώρα, κινητοποιήσεις σε επίπεδο συνοικίας-γειτονίας εξελίσσονται κυρίως στην Αθήνα, αλλά και σε άλλες πόλεις. Άνθρωποι προσπαθούν να συναντηθούν, να συζητήσουν και να δράσουν· επιχειρούν να συνδέσουν την εμπειρία της καθημερινής εκμετάλλευσης και αλλοτρίωσής τους με ό,τι διαδραματίστηκε τις προηγούμενες ημέρες (και συνεχίζει να διαδραματίζεται) στα κέντρα των πόλεων. Μ' αυτή τη λογική, βρεθήκαμε κάποιοι άνθρωποι που τυχαίνει να ζούμε στην Άνω Πόλη (ή στην ευρύτερη περιοχή), με σκοπό να προωθήσουμε τη δημιουργία λαϊκής συνέλευσης στην περιοχή. Είμαστε άνθρωποι που συμμετείχαν στις διαδηλώσεις, καθώς η ανάσα του δρόμου μας έδωσε την ευκαιρία να μην είμαστε θεατές. Θέλουμε να καταλάβουμε το ξέσπασμα που συνέβη τις τελευταίες ημέρες, να συζητήσουμε γι' αυτό και να δράσουμε για την εξέλιξή του στις γειτονίες της πόλης και για τη στήριξη των συλληφθέντων ή διωκόμενων.

Αλληλεγγύη στους διωκόμενους διαδηλωτές των τελευταίων ημερών.

Να μην αφήσουμε αυτήν την φλεγόμενη πνοή της ποίησης απλά να εκτονωθεί ή να σβήσει.

Να την μετατρέψουμε σε μια συγκεκριμένη ουτοπία: για την αλλαγή του κόσμου και την αλλαγή της ζωής!

(Πρωτοβουλία κατοίκων Άνω Πόλης)

“Για έναν ολόκληρο μήνα η Αθήνα θα ζει σε γιορτινούς ρυθμούς μιας και ο Δήμος Αθηναίων έχει σχεδιάσει κι εφέτος μια σειρά εορταστικών εκδηλώσεων. Πυροτεχνήματα, φωταψίες, happening, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και δρώμενα περιμένουν όχι μόνο τους δημότες, αλλά και τους επισκέπτες της πόλης από την Ελλάδα και το εξωτερικό. [...] Ο δήμαρχος Αθηναίων Νικήτας Κακλαμάνης θα δώσει το σύνθημα για να ανάψει το μεγάλο χριστουγεννιάτικο δέντρο και να φωταγωγηθεί ολόκληρη η πόλη. Φέτος θα είναι η πρώτη φορά που η λάμψη της γιορτής θα απλωθεί σε ομόκεντρους κύκλους ως την πιο μικρή γειτονιά της πόλης, αφού ο Δήμος έχει φροντίσει να φωταγωγηθούν όλα τα δημοτικά διαμερίσματα. [...] Σε μια προσπάθεια διάδοσης της γιορτινής διάθεσης των Αθηναίων σε ολόκληρο τον κόσμο, στα εγκαίνια έχουν προσκληθεί και θα παρευρεθούν 500 δημοσιογράφοι και ειδικοί των ΜΜΕ από 100 περίπου χώρες”.

Από δελτίο Τύπου που είχε στείλει ο Δήμος Αθηναίων προτού γίνει ό,τι έγινε. Βάλε όπου εορτή, εξέγερση και όπου φως φωτιά και θα 'ναι σα να το 'ξεραν...

Θέλω να μιλήσουμε

Η ανάγκη που μας οδήγησε να βρεθούμε σε αυτήν την συνέλευση είναι ακριβώς αυτή. **Θέλουμε να μεταδώσουμε το πνεύμα της εξέγερσης.** Αυτό που ζούμε είναι δυνατό και μας έδωσε ελπίδα. Δεν ικανοποιηθήκαμε όμως. Μπορεί το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας μας να ταρακουνήθηκε, αλλά δεν πολώθηκε, δεν πήρε πρακτικά θέση. **Αντιπληροφόρηση** σημαίνει να βγει ένας **ξεκάθαρος λόγος** που να παίρνει θέση και να την διαδίδει επίμονα. Να λέει: Ορίστε, εμείς είμαστε κομμάτι αυτών που βγήκαν στους δρόμους. Και βγήκαμε γι' αυτό και γι' αυτό το λόγο...

Για ποιο λόγο...; Εγώ λοιπόν λέγω τα εξής...

Εξεγερθήκαμε γιατί η ζωή που ζούμε δεν μας ικανοποιεί καθόλου.

Δεν θέλουμε να είμαστε μαθητές, δεν θέλουμε να είμαστε φοιτητές, μετανάστες, εργαζόμενοι, άνεργοι. Δεν θέλουμε να είμαστε καταναλωτές, παραγωγοί, τηλεθεατές, ψηφοφόροι, κοινή γνώμη. **Αρνούμαστε τους ρόλους.** Δεν είμαστε βίαιοι και ειρηνικοί διαδηλωτές. **Αρνούμαστε τους διαχωρισμούς,** δεν θέλουμε να είμαστε πράγματα, θέλουμε να είμαστε άνθρωποι.

Δεν μας αρέσουν τα λεφτά γιατί υποδουλώνουν τους ανθρώπους και στην τελική δεν τα έχουμε ποτέ εμείς. Εμείς κάθε μέρα δουλεύουμε για να ζήσουμε την επόμενη. Την ευτυχία δεν την φέρνουν τα εμπορεύματα γι' αυτό και τα κάψαμε. Ο κόσμος που μας προτείνει ο καπιταλισμός δεν μας ικανοποιεί. Μας τρελαίνει.

Η εξέγερση δεν είχε αιτήματα, δεν ήταν ρεφορμιστική, ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, δε θα βάλουμε την πολιτική από την πίσω πόρτα. **Το μεγάλο μας αίτημα είναι η απόλυτη απελευθέρωση της ζωής μας.** Αν θέλουμε να είμαστε συνεπείς με το πνεύμα των ημερών, θα πρέπει να κάνουμε και ένα πανό που να λέει μόνο αυτό.

(Ένα κείμενο από μέλος της συνέλευσης)

Δεν έχουμε πολιτικές προτάσεις γιατί δεν είμαστε πολιτικοί και ούτε θέλουμε να γίνουμε. **Δεν εμπιστευόμαστε τα κόμματα** γιατί δεν εκπροσωπούν τα συμφέροντά μας. Η διαφοροποίησή τους έγκειται μοναχά στον τρόπο με τον οποίο προτείνουν να διαχειριστεί το κράτος την οργάνωση της εκμετάλλευσής μας. Οι πολιτικοί έχουν μοναδικό σκοπό να διατηρήσουν την κοινωνική ειρήνη. Μια ειρήνη που κρύβει πίσω της την μιζέρια της καθημερινής ζωής, την εκμετάλλευση και την αλλοτρίωσή μας. Μια ειρήνη που για άλλη μια φορά έσπασε και αποκάλυψε τον αδιάκοπο πόλεμο που της πριονίζει τα θεμέλια.

Δεν είμαστε πολίτες γιατί η λέξη αυτή χρησιμοποιείται για να κρύβει την αλήθεια. **Δεν μας ενώνουν αφηρημένες κοινότητες** τέτοιου είδους. Πολίτης είναι και το αφεντικό μου αλλά αυτός το μόνο που με ρωτάει να του πω είναι ιδέες να με εκμεταλλεύεται καλύτερα.

Μας μιλάνε για κρίση ενώ εμείς ξέρουμε ότι όσο υπάρχει οικονομία, όσο υπάρχει χρήμα υπάρχουν και αυτοί που μας κουρδίζουν για να το μαζεύουν και το επανα-χρησιμοποιούν για να μας κουρδίζουν περισσότερο. Ο φαύλος κύκλος της σύγχρονης κοινωνίας. Ο ρυθμικός χτύπος της καθημέρας μετρά **τη ζωή μας που χάνεται στη δουλειά και τις αποξενωμένες σχέσεις.**

Τέτοια πράγματα πρέπει κατ' εμέ να συζητήσουμε και πώς θα τα συγκεκριμενοποιήσουμε και θα τα γειώσουμε.

Οι φιέστες των δήμων σκοπό έχουν το θάψιμο και τη λησμονιά όλων αυτών που κάνουμε αυτές τις μέρες. Προσπαθούν να απαντήσουν στην εξέγερσή μας που πηγάζει από την αποτυχία του καταναλωτικού ονείρου που μας πλασάρουν, πάλι με την κατανάλωση και το θέαμα. Αξίζει επίσης να δούμε ότι αυτοί που έκαναν πλιάτσικο στις βιτρίνες των πολυτελών καταστημάτων είναι οι ίδιοι οι αποκλεισμένοι από τον πλαστικό αυτό εφιάλτη.

Μια προσπάθεια κοινωνικοποίησης της εξέγερσης, που μας αντιστοιχεί, μπορεί να συμπεριλαμβάνει πορεία την μέρα που ο Δήμαρχος θα ανάβει το Δέντρο, ή τη μέρα των Χριστουγέννων. Μια παρέμβαση που θα τους χαλάσει τη φιέστα. Κεντρικό σύνθημα: **Φέτος δεν κάνουμε Χριστούγεννα, κάνουμε εξέγερση.**

Μία τέτοια δράση, μπορεί να αναδείξει εύστοχα το περιεχόμενο των ημερών και τις διαθέσεις μας. Έχουμε χρόνο να την οργανώσουμε και να συνεργαστούμε και με τις άλλες συνελεύσεις.

Εμείς κάθε μέρα που περνά δημιουργούμε, και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο υπάρχει αμηχανία. Είμαστε σαν να ζήσαμε όλη τη ζωή μας σε ένα ασφυκτικό δωμάτιο, και μόλις ανοίξαμε ένα πέρασμα χτυπώντας άγρια το σώμα μας στον τοίχο, τρομάξαμε και τώρα τι θα κάνουμε, αφού αλλιώς το φανταζόμασταν και δεν πιστεύαμε κιόλας πως μπορεί τελικά ο τοίχος να ραγίσει. Ρίξαμε μόλις μια ματιά έξω και τρομάξαμε μπροστά στο νέο. Όλα μπορούν να γίνουν. «Θα ζήσουμε ζωή που δεν την φανταζόμασταν» όπως είπε και ο Μπακιρτζής.

Πρέπει να φωνάξουμε για τη ζωή μας, τους καιρούς και την ιστορία.

Είμαστε κάτοικοι της Άνω Πόλης, είμαστε γείτονες και είμαστε διαδηλωτές! Ελάτε μαζί μας να σπάσουμε το φόβο!

Όλοι γνωρίζουμε ότι το Σάββατο, 6 του Δεκέμβρη, έπεσε νεκρός από σφαίρα ειδικού φρουρού της αστυνομίας ο 15χρονος Αλέξης Γρηγορόπουλος. Η δολοφονία του Αλέξη λειτούργησε ως αφορμή για ένα πρωτοφανές κοινωνικό ξέσπασμα: νέοι κυρίως άνθρωποι, φοιτητές, μαθητές, εργαζόμενοι, άνεργοι, μετανάστες κ.α. βγήκαν στους δρόμους και διαδήλωσαν δυναμικά και πολύμορφα. Άλλοι συγκρούστηκαν με την αστυνομία, άλλοι κατέστρεψαν τράπεζες και καταστήματα, άλλοι έκαναν πορείες, άλλοι άναψαν κεριά. Γιατί όλα αυτά, γιατί αυτή η συσσωρευμένη οργή, γιατί σπάστηκαν μέχρι και τα καρτοτηλέφωνα; Είναι μόνο ο θάνατος του Αλέξη; Φυσικά όχι. Είναι βαθύτερα τα κοινωνικά αίτια που οδήγησαν σε αυτήν την έκρηξη. Είναι τα 588 ευρώ του βασικού μισθού. Είναι το Ασφαλιστικό που χιλιάδες άνθρωποι απέργησαν και διαδήλωσαν αλλά αυτό πέρασε. Είναι το ξύλο στο φοιτητικό κίνημα, στους μετανάστες, στους νέους στις πλατείες. Είναι τα 28 δις. που δόθηκαν στις τράπεζες. Είναι, είναι, είναι... **Είναι η αλαζονεία μιας εξουσίας που νομίζει ότι μπορεί να σκοτώνει και να μη γίνεται τίποτα.** Αλλά η κοινωνία, και ειδικά οι νέοι άνθρωποι, έδειξαν ότι αυτό δεν θα περνάει στην Ελλάδα. Και ένα μεγαλειώδες κίνημα απλώθηκε, από την Ιθάκη και τη Ναύπακτο ως την Ικαρία και τη Ρόδο, την Κομοτηνή και την Κρήτη. Μέχρι και στο εξωτερικό έγιναν διαμαρτυρίες: σε Αργεντινή, Αμερική, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Αγγλία, Ρωσία κ.α. Παρόλο τα συγκλονιστικά γεγονότα, κανείς δεν τιμωρήθηκε από τη μεριά του Κράτους και της Κυβέρνησης. **Κανείς μα κανείς.** Μόνο οι διαδηλωτές είναι υπεύθυνοι για ό,τι συμβαίνει. Και έτσι ντόπιοι και μετανάστες, ενήλικοι και ανήλικα παιδιά έχουν βρεθεί στη φυλακή. Πάνω από 200 άτομα διώκονται, επειδή πέταξαν μια πέτρα, έσπασαν μια βιτρίνα ή απλά έτυχε να βρεθούν στο δρόμο. Μέχρι και ανήλικα παιδιά διώκονται με βάση τον τρομονόμο, δηλαδή ότι έφτιαξαν τρομοκρατική ομάδα! Είναι ξεκάθαρο το μήνυμα που θέλουν να μας δώσουν: **ΦΟΒΟΣ. ΝΑ ΦΟΒΑΣΤΕ ΟΛΟΙ.**

Ε λοιπόν δεν θα κλειστούμε στα σπίτια μας!
Δε θα δεχτούμε τη σύγχρονη μορφή χούντας!
Δε θα σταματήσουμε να αναδεικνύουμε τα κοινωνικά αίτια των διαδηλώσεων!

Ζητάμε την άμεση απελευθέρωση των διωκόμενων διαδηλωτών!

Και προχωράμε σε **κατάληψη της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στην Πλατεία Κουλέ Καφέ**, όχι για να την κλείσουμε αλλά για να την ανοίξουμε στη γειτονιά!
Νέα ανοιχτή συνέλευση τη Δευτέρα 22 Δεκέμβρη στις 4 το απόγευμα.

Παράνομα, περπατάμε παράνομα...

Δεκέμβρης. Τόσες αφορμές να μιλήσω , τόσες **στιγμές** να συνευρεθώ, τόσες ευκαιρίες να πράξω, τέτοια δύναμη να παρανομήσω.

Να παρανομήσω;

Ναι!

Τι φορτίο κουβαλάει αυτή η λέξη! Παράνομο. Αυτό που πάει **κόντρα** στο νόμο, το ανυπάκουο στο νόμο, το αποκλίνον απ' το νόμο, το επικίνδυνο για το νόμο. Το νόμο.

Ο νόμος όμως δε μπορεί να μου ορίσει τι είναι δίκαιο και τι άδικο.

Τόσα αυτονόητα και δίκαια ήταν και είναι αποτελέσματα παράνομων πράξεων και συγκρούσεων. ...το οκτάωρο, η ασφάλιση των εργαζομένων, τα δικαιώματα των αφροαμερικών , η δυνατότητα ψήφου των γυναικών, οι συλλογικές συμβάσεις...

... η απεργία **στη** δουλειά μου, μια πορεία για να διαδηλώσω για αυτό που με πνίγει, μια αφισοκόλληση για να σου πω ένα κομμάτι από όλα αυτά που σκέφτομαι, ένα σύνθημα με σπρέι στον τοίχο για να σπάσω τη **σιωπή** της μητρόπολης, μια κατάληψη στο σχολείο μου που τόσο σιχαίνομαι και βαριέμαι...

Όλα τόσο δίκαια. Όπως και η οργή του Δεκέμβρη. Το χειροκρότημα στο σπάσιμο μιας κάμερας, η ευχαρίστηση των άδειων δρόμων από αυτοκίνητα και γεμάτων από ανθρώπους, η συγκατάβαση στην πέτρα που σπάει τη τζαμαρία μιας τράπεζας, το χαμόγελο στην πιτσιρίκα που πετάει μπογιά και σημαδεύει τον ματατζή, η ικανοποίηση για το νεράντζι και το αυγό στο αστυνομικό τμήμα, η απόλαυση από το σύνθημα στη βιτρίνα του πολυκαταστήματος, η μόνη νομιμοποίηση που θα δώσω ή θα δεχτώ.

...κι είναι αυτό επικίνδυνο

κι όμως η εκτεταμένη **βία** και χρήση χημικών και φυσικά οι εκατοντάδες συλλήψεις που βρήκαμε απέναντι μας, θα αποκαλύψουν αυτό που μόνο οι ανυποψίαστοι δε γνωρίζουν. Ότι ρόλος του κράτους είναι να πειθαρχεί, να καταστέλλει, να πειθαρχεί, να επιτηρεί, να συνετίζει, να πειθαρχεί, να τιμωρεί, να παρακάμπτει όποτε θέλει τους νόμους που το ίδιο με σθένος υποστηρίζει, να πειθαρχεί, να εκδικείται, να εξυπηρετεί την εξουσία, να ελέγχει, να φοβίζει, **να πειθαρχεί**... παραδειγματικά.

Τραγική ειρωνεία και ταυτόχρονα αποκαλυπτικό είναι το γεγονός ότι ακόμα και η επιτροπή συνταγματικών δικαιωμάτων του δικηγορικού συλλόγου Αθηνών , θόλωσε απ' τις κατάφορες αυθαιρεσίες της αστυνομίας και έβγαλε ανακοίνωση οδοστρωτήρα για αυτήν, λέγοντας μέσα σ' άλλα:

-Εκατοντάδες πολίτες έχουν μέχρι σήμερα συλληφθεί (μεταξύ αυτών και δεκάδες μαθητές), με μόνο στοιχείο τις καταθέσεις των αστυνομικών που τους συνέλαβαν, χωρίς να μπορούν να ασκήσουν τα στοιχειώδη δικαιώματά τους όπως η επικοινωνία με συνήγορο ή και με συγγενείς, η χρησιμοποίηση καταθέσεων των αυτόπτων μαρτύρων υπεράσπισης κλπ.

-Καταθέσεις αυτόπτων μαρτύρων που περιγράφουν αναίτιες συλλήψεις αθώων πολιτών, αντιμετωπίζονται ως αναξιόπιστες από τη Δικαιοσύνη, με το αντισυνταγματικό, αλλά και παράλογο επιχείρημα ότι «οι αστυνομικοί δεν έχουν λόγο να καταθέσουν ψέματα»!

-Η ομολογία και μόνο της συμμετοχής σε διαδηλώσεις αποτελεί και «ομολογία ενοχής» για συμμετοχή σε βίαια επεισόδια.

-Γίνονται παράνομες προφυλακίσεις χωρίς να ληφθούν υπόψη οι προϋποθέσεις που ο Νόμος θέτει για την επιβολή του μέτρου της προσωρινής κράτησης .Ο συντριπτικός αριθμός των προφυλακιστέων είναι μετανάστες, που καταδικάστηκαν σε 18μηνη φυλάκιση με αναστολή μέσω παράνομων και πάλι διαδικασιών, δηλαδή χωρίς την παρουσία διερμηνέα και κατόπιν απελάθηκαν με «συνοπτικές διαδικασίες» μαζί και

όλη η οικογένειά τους. Σε κάποιες περιπτώσεις η κατοχή και μόνο ενός κινητού ή κάποιας άλλης συσκευής αποτέλεσε αποδεικτικό συμμετοχής σε πλιάτσικο, άσχετα αν ανήκε τελικά στον ίδιο τον μετανάστη που δεν μπορούσε να το εξηγήσει στα «όργανα της τάξης»...

-Αποκορύφωμα της αντισυνταγματικής και κατασταλτικής δράσης της Δικαιοσύνης αποτελούν οι συλλήψεις ανήλικων παιδιών με βάση τον τρομονόμο, έναν νόμο που ποινικοποιεί το πολιτικό φρόνημα και στοχοποιεί ως τρομοκράτες τους πολίτες που αμφισβητούν τις κυρίαρχες πολιτικές επιλογές.

ες, ες, μπάτσοι... δικαστές;

Ναι, οι μπάτσοι δικάζουν! Δικάζουν κάθε φορά που σε κυνηγάνε στο δρόμο, κάθε φορά που σου ρίχνουν χημικά, που σου περνάνε χειροπέδες, που σε χτυπάνε με τα κλομπ, που σε βαράνε μπουνιές ή κλοτσιές μέσα στο τμήμα, στο περιπολικό ή στη γειτονιά σου, όταν σε συλλαμβάνουν. Σε έχουν κρίνει ήδη ένοχο και όλα αυτά που έχεις υποστεί είναι ένα κομμάτι της καταδίκης σου. Απ' το δικό τους δικαστήριο. Αν είσαι «τυχερός» σε περιμένει και το άλλο.

Αλήθεια, έχουμε αναρωτηθεί τι σημαίνει για κάποιον ή για κάποια μια προφυλάκιση; Μια απλή προσαγωγή Παρασκευή βράδυ που σε κρατάει όλο το σαββατοκύριακο «μέσα» ακούγεται τρομαχτική, πόσο μάλλον μία προφυλάκιση που μπορεί να κρατήσει μέχρι 18 μήνες! Τόσοι μήνες απομόνωσης από όλους και από όλα.

Να χάνεις τη δουλειά σου, να μην έχεις λεφτά να πληρώσεις το νοίκι του σπιτιού σου ή τους λογαριασμούς σου, να μη μπορείς να βρεθείς με τους ανθρώπους σου, να εξαντλείσαι ψυχολογικά, να σημαδεύεσαι κοινωνικά, να καταστρέφεται η ζωή σου μέρα με τη μέρα. Περιμένοντας τη στιγμή που θα γίνει το δικαστήριο σου για να σε καταδικάσει ή όχι. Και όλοι αυτοί οι μήνες τι ήταν;

Να είσαι μετανάστης και η σύλληψη σου να σε οδηγήει στην απέλαση, εσένα και όλη την οικογένειά σου. Πίσω στην κόλαση απ' την οποία κατάφερες και είχες ξεφύγει. Πίσω γιατί είχες το θράσος να νιώσεις κομμάτι μιας κοινότητας που αντιδράει.

Να είσαι μαθητής και τον εξευτελισμό σου στο τμήμα από τον αστυνόμο, να ακολουθεί η αναγκαστική σου παρουσία ξανά εκεί, κάθε πρώτη και δεκαπέντε του μήνα και το χωρίς επιστροφή κοινωνικό στίγμα του αλήτη.

Και όλα αυτά γιατί πιθανώς «παρανόμησες». Γιατί συμμετείχες στην πορεία, γιατί διαδήλωνες, γιατί φώναζες, γιατί φοράς περίεργα ρούχα, γιατί είσαι μετανάστης, γιατί έχεις «αποκλίνουσα» συμπεριφορά και όψη, γιατί υπάρχουν κι άλλοι εκτός από εσένα και πρέπει να σε παραδειγματίσουν. Γιατί πιθανώς ήσουν «παράνομος».

Κάθε πράξη όμως που εναντιώνεται σ' αυτήν την κοινωνική πραγματικότητα δε με ενδιαφέρει αν είναι νόμιμη ή παράνομη, ξέρω ότι είναι δίκαιη.

Δε μπορούμε παρά να ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΙ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΞΕΓΕΡΘΗΚΑΝ, που αντέδρασαν στην σαπίλα και την παθητικότητα, που διαδήλωσαν σπάζοντας τη αδράνεια, που δε φοβήθηκαν να απαντήσουν στην εξουσία και που τελικά, είναι τα θύματα της σιωπής μας... Άμεση αποφυλάκιση όλων των συλληφθέντων του Δεκέμβρη.

Συμμετοχή στην πορεία αλληλεγγύης το Σάββατο 17 Ιανουαρίου στη Λάρισα, όπου οι συλληφθέντες (μεταξύ των οποίων και ανήλικοι) διώκονται με τον τρομονόμο.

Αλληλεγγύη στην Κωνσταντίνα Κούνεβα που δέχτηκε δολοφονική επίθεση με βιτριόλι από τους μπράβους των αφεντικών της επειδή διεκδικούσε και αγωνιζόταν.

Ας μεταφέρουμε τα περιεχόμενα της εξέγερσης του Δεκέμβρη σε κάθε γειτονιά...

... όλα συνεχίζονται

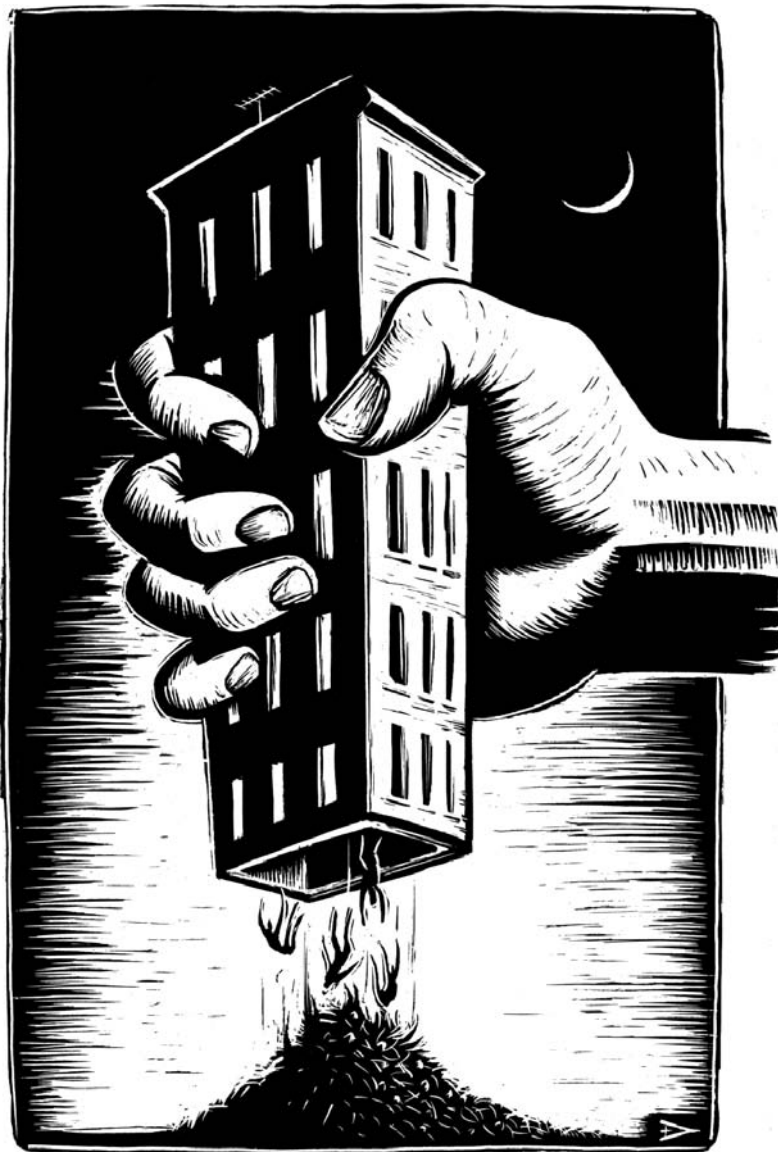
ανοιχτή συνέλευση αγώνα άνω πόλης

Δημόσιοι χώροι είναι (τελικά) μόνο όσοι καταλαμβάνονται

Η κοινωνική εξέγερση που πυροδότησε η δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου γέννησε την ανάγκη οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι να βρίσκονται, να οργανώνονται και να συζητούν έξω από τη διαμεσολάβηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των πολιτικών αντιπροσώπων. Αυτή η ανάγκη δημιούργησε ανοιχτές συνελεύσεις, τοπικού ή μη χαρακτήρα αρκετές από τις οποίες εξακολουθούν να δρουν. Μια τέτοια είναι και η Ανοιχτή Συνέλευση Αγώνα Ανω Πόλης. Δημιουργήθηκε από ανθρώπους που βρέθηκαν μέσα στα γεγονότα της εξέγερσης και σκοποί της είναι η διάδοση του πνεύματος της εξέγερσης, η έμπρακτη αλληλεγγύη σε όσους διώκονται από το κράτος για τη συμμετοχή τους στα γεγονότα του Δεκέμβρη, αλλά και η γενικότερη ανάγκη μας να μιλήσουμε για τις ζωές μας υπό το πρίσμα του ξεπεράσματος της καθημερινής μιζέριας που βιώνουμε είτε σαν εργαζόμενες/οι ή άνεργοι/ες, είτε σαν φοιτητές/τριες.

Οι μέχρι τώρα δράσεις μας περιλαμβάνουν αντιπληροφόρηση σχετικά με τα γεγονότα της εξέγερσης, ενημέρωση για τους συλληφθέντες και τους διωκόμενους, δυο πορείες στην Ανω Πόλη, καθώς και συγκέντρωση χρημάτων για τις εγγυήσεις των προφυλακισμένων διαδηλωτών και για την οικονομική υποστήριξη της Κ. Κούνεβα, αγωνίστριας που δέχτηκε δολοφονική επίθεση με βιτριόλι (από την εργοδοσία) επειδή διεκδικούσε τα αυτονόητα στο χώρο της εργασίας της. Συγκεκριμένα, η Κούνεβα ως γενική γραμματέας της Παναττικής Ενωσης Καθαριστών/στριών και Οικιακού Προσωπικού διεκδίκησε ολόκληρο το δώρο των Χριστουγέννων γι' αυτήν και τις συναδέλφισσές της και κατήγγειλε τις παρανομίες στη μισθοδοσία. Και αυτό δεν ήταν η μόνη της αντιπαράθεση με τα αφεντικά. Πρόκειται για μια μάχιμη συνδικαλίστρια στο χώρο εργασίας της.

Η αναγκαιότητα της άμεσης επικοινωνίας που γέννησε η εξέγερση του Δεκέμβρη, έπρεπε φυσικά να στεγαστεί (ειδικά εν μέσω χειμώνα) και για αυτό το λόγο πραγματοποιήθηκαν οικειοποιήσεις δημόσιων κτηρίων. Θεωρητικά, μια εκκλησία, μια βιβλιοθήκη, μια σχολή ή ένα σχολικό συγκρότημα είναι χώροι δημόσιας συνεύρεσης. Στην πραγματικότητα όμως η δημόσια συνεύρεση και η δημόσια χρήση ενός χώρου, είναι ανεκτή μόνο κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις. Μόνο αν η χρήση ενός χώρου αποφέρει κέρδος, αν συνιστά χώρο εργασίας ή χώρο κατανάλωσης, αν αναπαράγει την κυρίαρχη κουλτούρα του τρίπτυχου πατρής-θρησκεία-οικογένεια, αν εξυπηρετεί ατομικά συμφέροντα ή την αυτοπροβολή δημόσιων αρχόντων, αν παραμένει στο πλαίσιο της αστικής νομιμότητας και κανονικότητας, μόνο τότε επιτρέπεται. Αντίθετα στην περίπτωση μιας ανοιχτής συνέλευσης αγώνα όπως αυτή της Ανω Πόλης, των Συκεών ή της Καλαμαριάς η χρήση ενός δημόσιου χώρου είναι απαγορευμένη. Ενδεικτικό είναι το παράδειγμα της Πρωτοβουλίας Πολιτών Καλαμαριάς η οποία στεγάζεται σε ένα χώρο που από κέντρο νεότητας μετατράπηκε σε καφέ το οποίο ο δήμος νοικιάζει σε κάποιον ιδιώτη. Στις 4/1/09 η πρωτοβουλία αυτή αντιμετώπισε δυνάμεις των ματ και βαλτούς του δημάρχου που προσπάθησαν να παρεμποδίσουν τη διεξαγωγή της συνέλευσης της. Η όπως στην δική μας περίπτωση: την πρώτη ανοιχτή συνέλευση την πραγματοποιήσαμε στον προαύλιο χώρο της δημοτικής βιβλιοθήκης Ανω Πόλης (πρώην κατάληψη Βίλα Βαρβάρα). Σε αυτή μας τη συνάντηση παραβρέθηκε και η πρόεδρος του Γ΄ Δημοτικού Διαμερίσματος, Αφροδίτη Κλειδαρά, η οποία θέλοντας να αποφύγει το ενδεχόμενο της οικειοποίησης του χώρου, υποσχέθηκε δημόσια (χωρίς να της ζητηθεί) ότι θα παραχωρήσει το χώρο για την επόμενη συνάντησή μας. Όπως ήταν αναμενόμενο την δεύτερη φορά που συναντηθήκαμε η πόρτα ήταν κλειστή με λουκέτο και έτσι αναγκαστικά συζητήσαμε στην πλατεία Κουλέ Καφέ. Η αναγκαιότητα ενός χώρου, μας οδήγησε και στην προσωρινή οικειοποίηση του προθαλάμου της εκκλησίας των Ταξιαρχών. Η πράξη αυτή παρουσιάστηκε από τα μήντια ως βίαιη κατάληψη δαιμονισμένων αναρχικών που βανδάλισαν τον «ιερό χώρο». Ωστόσο, μετά τον εξορκισμό μας από τον παπά της εκκλησίας, τα δαιμόνια μας εγκατέλειψαν.

Το πρόβλημα του χώρου το λύσαμε προσωρινά με μια διήμερη κατάληψη ενός άδειου χώρου, στο κτήριο της δημοτικής βιβλιοθήκης της Ανω Πόλης. Εκεί στεγάσαμε τις συζητήσεις μας, ενημερώσαμε με κείμενα και αφίσες τους κατοίκους της Ανω Πόλης για τα γεγονότα του Δεκέμβρη και πραγματοποιήσαμε μια πορεία. Στη συνέχεια βρεθήκαμε ξανά χωρίς στέγη και έτσι αναγκαστήκαμε να «εξοριστούμε» στο Στέκι στην Ιατρική σχολή του ΑΠΘ. Δηλαδή, βρεθήκαμε και πάλι σε ένα χώρο που φοιτητές/τριες έχουν οικειοποιηθεί για να στεγάσουν εκεί τις δικές τους συνεντεύξεις και δράσεις, μιας και ακόμα και στα πανεπιστήμια, υποτίθεται χώρο ελεύθερης διακίνησης ιδεών, δεν υπάρχουν δημόσιοι χώροι εκτός από αυτούς που οι ίδιοι οι φοιτητές/τριες καταλαμβάνουν.

Είναι για μας προφανές, ότι δεν υπάρχουν παραχωρήσεις «ευαίσθητων» φορέων γι' αυτό και δεν παρακαλάμε δημοτικούς άρχοντες και πολιτικούς σωτήρες. Στην Ανω Πόλη αλλά και σε όλη την πόλη, δεν υπάρχουν ανοιχτοί δημόσιοι χώροι για την συγκέντρωση όσων θέλουν να συζητήσουν και να οργανώσουν δράσεις για όσα πραγματικά μας αφορούν, μας ανησυχούν και μας καταπιέζουν. Γι' αυτό το λόγο, οικειοποιούμεστε ό,τι έχουμε ανάγκη.

- **Να οικειοποιηθούμε ό,τι χρειαζόμαστε**
- **Δεν παρακαλάμε κανέναν «υπεύθυνο» παίρνουμε τις ανάγκες μας στα χέρια μας**
- **Οι δημόσιοι χώροι γίνονται πραγματικά δημόσιοι μόνο όταν εναντιώνονται στις υπάρχουσες σχέσεις αλλοτρίωσης και εκμετάλλευσης.**

Δεν είμαστε απλώς μαζί σας,

είμαστε δίπλα σας...

...στις πορείες, στις συγκρούσεις, στις καταλήψεις.

Το ξαφνικό και αυθόρμητο ξέσπασμά μας, έδειξε και σε όσους συμμετέχουμε - και στους υπόλοιπους- ότι δεν είμαστε ξεχωριστά και αλληλοαναιρούμενα κομμάτια μιας κοινωνίας, όπως μας έχουν τόσο επιμελώς διδάξει. Ο κόσμος μας δεν είναι χωρισμένος σε «μαθητές», «φοιτητές», «εργαζόμενους», «καλούς» και «κακούς», και γι' αυτό δεν είμαστε αδύναμοι.

Οι διαχωρισμοί ξεπεράστηκαν στην πράξη, σε πορείες που δεν ξέρουμε το διπλανό μας, σε καταλήψεις που γνωρίζουμε καινούργιους ανθρώπους, στο ότι σταματήσαμε επιτέλους να βγαίνουμε στους δρόμους έχοντας απαραίτητως αιτήματα. Συνειδητοποιήσαμε έτσι ότι οι ανάγκες μας είναι κοινές, ότι η οργή μας στρέφεται ενάντια σε όλες τις συνθήκες που μας καταπιέζουν και σε όλες τις δομές που προσπαθούν να την καταπνίξουν (σχολείο, πανεπιστήμιο, δουλειά, έλλειψη χρόνου, ανασφάλεια, αστυνομία).

Και **αυτό είναι που τους τρομάζει**. Η αγριότητα της καταστολής που δέχεται κάθε ξεγεργερτική δράση τον τελευταίο μήνα (από τις πορείες μέχρι τις συνελεύσεις) , μας δείχνει τον πανικό του κράτους απέναντι σε οτιδήποτε μπορεί να στραφεί ουσιαστικά εναντίον του. Και αυτή τη φορά είμαστε όλοι μαζί και δείχνουμε ξεκάθαρα πως το πρόβλημά μας είναι το σύνολο της πραγματικότητας μέσα στην οποία μας έχουν βολέψει. Δε ζητάμε καλύτερες δουλειές, γιατί έτσι κι αλλιώς είναι όλες χάλια · δε ζητάμε καλύτερα σχολεία, γιατί ο ρόλος τους είναι να μας πειθαρχούν · δε ζητάμε περισσότερα λεφτά γιατί ποτέ δεν είναι αρκετά · δε ζητάμε καλύτερα πανεπιστήμια γιατί καμιά επιχείρηση δεν μπορεί να είναι καλή αν δουλεύεις γι' αυτήν.

Δε ζητάμε. Θέλουμε να παίρνουμε ό,τι μας χρειάζεται και να φτιάχνουμε ό,τι μας αρέσει με τον τρόπο που εμείς αποφασίζουμε ότι μας ικανοποιεί. Δε θέλουμε να φοβόμαστε, να κρυβόμαστε και να ασφυκτιούμε σε στενά παπούτσια. Θέλουμε σχέσεις που θα χτίζονται μέσα σε καταστάσεις δημιουργίας και όχι σε καταστάσεις μιζέριας και απομόνωσης. Τέρμα πια με τις «συνθήκες διαβίωσης». Εμείς θέλουμε ΖΩΗ.

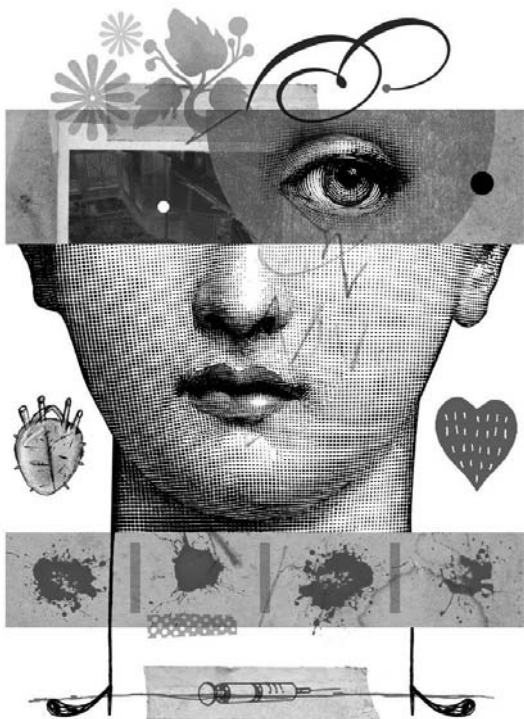
Η βαρεμάρα στις αίθουσες κι εμείς στους δρόμους

ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9/1 ΣΤΗΝ ΚΑΜΑΡΑ 18:00

Κάποιοι - ες από την ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΑΓΩΝΑ ΑΝΩ ΠΟΛΗΣ

...τον πόλεμο τον ζούμε κάθε μέρα εδώ

Το παράλογο, κανιβαλικό, κοινωνικό - παραγωγικό σύστημα που ζούμε, ένα σύστημα που στηρίζεται στο κέρδος, τον ανταγωνισμό και την εκμετάλλευση, βρίσκεται εδώ και καιρό σε κρίση.

Ένα τεράστιο κομμάτι του παγκόσμιου πληθυσμού είναι πλεονάζον γι' αυτό το σύστημα, καθώς μέσα στην κρίση δεν γίνεται να το εκμεταλλευτεί παραγωγικά, και θα πρέπει να εκλείψει. Ταυτόχρονα, ένα άλλο κομμάτι, θα πρέπει να σφίξει και άλλο τα λουριά, να δεχτεί περαιτέρω εντατικοποίηση, ελαστικοποίηση, χτύπημα δικαιωμάτων σε ασφάλιση και περίθαλψη...

Στις αντιδράσεις που γεννιούνται μέσα στις κοινωνίες, όταν αυτά τα μέτρα επιχειρείται να περάσουν, το σύστημα απαντά προσπαθώντας να στρέψει το ένα κομμάτι εναντίον του άλλου. Την ίδια στιγμή εντείνει την επιτήρηση, τον έλεγχο και την καταστολή του κομματιού εκείνου που αντιδρά ενάντια σε αυτά τα μέτρα.

Ο δολοφονημένος από τους μπάτσους Αλέξης και η σακατεμένη –με παραδειγματικό τρόπο- από τους εργοδότες Κωνσταντίνα Κούνεβα είναι δύο στιγμές που δείχνουν τι επιφυλάσσουν τα αφεντικά σε αυτούς που δε συμμορφώνονται στα πρότυπα της υποταγής, που δεν αποδέχονται την ήττα στον πόλεμο που τα αφεντικά μας έχουν κηρύξει.

Οι μέρες που ακολούθησαν τη δολοφονία ανίχνευσαν τα σημεία μιας απάντησης.

για τις δουλειές πληρωμένες με ψίχουλα

Για να μπορέσει να περάσει κοινωνικά η νέα συνθήκη, οι δουλειές πληρωμένες με ψίχουλα, η εντατικοποίηση και η ελαστικοποίηση χρειάστηκε η συνεργασία πολλών παραγόντων. Οι νέες εργασιακές σχέσεις δεν αποτέλεσαν παρά το μεγάλο φαγοπότη για αυτούς. Έτσι, επίσημος συνδικαλισμός, πολιτικοί, εργολάβοι και ΜΜΕδες έστησαν τρελό πανηγύρι στις πλάτες των εργαζομένων.

ο επίσημος συνδικαλισμός

“Η Κωσταντίνα και το σωματείο καθαριστριών προσπαθούν και επιμένουν τα τελευταία χρόνια να τραβάνε την κουρτίνα και να αποκαλύπτουν όλα όσα κρύβονται κάτω από τις εργολαβίες ιδιαίτερα στις δημόσιες υπηρεσίες. Σιωπή!! Το κράτος κοιμάται και δεν καταλαβαίνει! Οι διοικήσεις των οργανισμών, των επιχειρήσεων, των νοσοκομείων κοιμούνται και δεν καταλαβαίνουν.! Ο επίσημος συνδικαλισμός δεν καταλαβαίνει!”

“Στήνουν εργοδοτικά σωματεία (σ.σ.πρωτοβάθμια) για να μας εκπροσωπήσουν οι Προσωπάρχες και οι υποτακτικοί τον εργολάβων”.

Από την ανακοίνωση της παναττικής ένωσης καθαριστριών και οικιακού προσωπικού που Γραμματέας του είναι η Κ. Κούνεβα

με βιτριόλι και σφαίρες στο ψαχνό...

Έτσι, ένας συνδικαλισμός ξεπουλημένος, αποτελεί τον εγγυητή της κερδοφορίας της επιχείρησης και του τσακίσματος κάθε αντίστασης. Με συνδικαλιστές ρουφιάνους, χωροφύλακες της εργοδοσίας στέκεται εμπόδιο σε κάθε προσπάθεια οργάνωσης των εργαζομένων.

Αλλά και όταν ο επίσημος συνδικαλισμός δεν είναι ξεπουλημένος και εργοδοτικός είναι κλαδικός. Νοιάζεται μόνο για τα συμφέροντα των μελών του και, για να διατηρήσει τα όποια δικαιώματα αυτών, δε διστάζει να συναινέσει στην εξόντωση των απέναντί του. Αφήνει τον εργοδότη να συνάπτει αυτά τα δουλοκτητικά συμβόλαια σφυρίζοντας αδιάφορα. Συνδιαχειριστής της κρίσης, συναινεί στην βαρβαρότητα, αρκεί το κομμάτι που εκπροσωπεί να «πέσει στα μαλακά».

Τα παραδείγματα πολλά: Από τους συνδικαλιστές του ΟΤΕ που δέχτηκαν να δουλεύουν οι νεοδιοριζόμενοι σε καθεστώς μαυρίλας, που επιτρέπουν την δουλοκτητική κατάσταση στα τηλεφωνικά κέντρα του ΟΤΕ -αρκεί να μην θιγούν οι δικές τους εργασιακές σχέσεις- μέχρι τους συνδικαλιστές στα νοσοκομεία, στον ΗΣΑΠ, στον ΟΣΕ...

Συνδικαλιστές που επιτρέπουν στον ίδιο εργασιακό χώρο, μπροστά στα μάτια τους, να υποτιμώνται ακόμη περισσότερο εργαζόμενοι κατόπιν συμβολαίου που το αφεντικό τους έκανε με τους εργολάβους. Συνδικαλιστές στα νοσοκομεία που επέτρεψαν να πεταχτούν εκτός περίθαλψης οι ανασφάλιστοι μερικά χρόνια πριν. Συνδικαλιστές στα νοσοκομεία που, εν μέσω των κλαδικών κινητοποιήσεων του τελευταίου διαστήματος, δεν είπαν ούτε κουβέντα για τον ασφαλιστικό νόμο που πέταξε ξανά εκτός περίθαλψης άλλους 300.000 ασφαλισμένους του ΙΚΑ λόγω της αύξησης των αναγκών για την υγειονομική ασφάλιση ενσήμων...

Τα παραδείγματα πολλά, θα μπορούσαμε να μιλάμε για ώρες.

οι εργολάβοι

Η ISS Facility Services A.E. αποτελεί μέλος του ISS Global A/S, ενός από τους μεγαλύτερους ομίλους με ηγετική θέση στον ευρύτερο τομέα παροχής πολλαπλών υπηρεσιών και ενεργό δραστηριοποίηση σε 46 κράτη με 350.000 εργαζομένους και περισσότερους από 125.000 business-to-business πελάτες συγκαταλέγεται μεταξύ των 10 μεγαλύτερων εργοδοτών στην Ευρώπη. Δραστηριοποιείται στην Ελλάδα από το 1977, παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα ολοκληρωμένων και καινοτόμων λύσεων, όπως καθαρισμός, υποστήριξη γραφείου, διαχείριση αναλωσίμων, τεχνική συντήρηση κτιρίων, απεντομώσεις/μυοκτονίες, κατασκευή και συντήρηση κήπων, catering/vending, καθώς και διάθεση Ανθρώπινου Δυναμικού υπό τη μορφή της προσωρινής απασχόλησης μέσω της θυγατρικής εταιρίας ISS Human Resources. Την ISS Facility Services εμπιστεύονται σε θέματα καθαριότητας το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, το ΥΓΕΙΑ, το «Metropolitan Hospital», το «Π.Π. Νοσοκομείο Λάρισας», το «Γ. Π. Ν. Παπαγεωργίου» στη Θεσσαλονίκη, το «Κυανούς Σταυρός – Euromedica» Θεσσαλονίκης το «ΓΕΝΕΣΙΣ – Euromedica» Θεσσαλονίκης, η «Γενική Κλινική – Euromedica» Θεσσαλονίκης, η «Μαιευτική Κλινική ΜΗΤΕΡΑ», η «Συμμετρία», το «Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης» στην Αθήνα, τα Νοσοκομεία «Παπανικολάου» Θεσσαλονίκης, το «Ιπποκράτειο» Θεσσαλονίκης, ΑΧΕΠΑ Θεσσαλονίκης, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης κ.α.

Η ISS Facility Services A.E. έκανε ένα καθοριστικό βήμα για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών facility services στους πελάτες της, εξαγοράζοντας στις 10-4-2008, το 100% των μετοχών την Aspis Security A . E .Η οριστική συμφωνία υπογράφηκε μετά την απαιτούμενη έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Η Aspis Security είναι η τρίτη μεγαλύτερη Εταιρεία στην Ελλάδα στην παροχή υπηρεσιών φύλαξης και ασφαλείας, έχει 17χρονη εμπειρία στο χώρο και πλειάδα μεγάλων πελατών σε Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα, απασχολεί δε σήμερα πάνω από 1.400 άτομα προσωπικό.

Ο τζίρος λοιπόν τεράστιος: οικονομικά συμφέροντα στον τομέα του καθαρισμού κάτω από την ίδια εργοδοσία με ιδιωτικές αστυνομίες, ισχύς και διαπλοκές που κάνουνε όποια σηκώσει κεφάλι να το πληρώνει ακριβά.

οι πολιτικοί

Μα είναι δυνατόν; Μέσα στο υπουργείο σας, μέσα στο νοσοκομείο σας, μέσα στους ΗΣΑΠ που δουλεύει η Κωνσταντίνα... να μην ισχύουν ούτε καν αυτοί οι λειψοί νόμοι και οι κανονισμοί, να υπάρχουν μαύρες νησίδες από τους εργολάβους; Η απάντησή τους είναι αφοπλιστική! «Εμείς αναθέτουμε και πληρώνουμε τους εργολάβους για να καθαρίζουν. Με ποιους δουλεύουν, πώς δουλεύουν, είναι δική τους δουλειά, εμάς δεν μας ενδιαφέρει». Με όλο αυτό το κατεστημένο τα έβαλε η Κωνσταντίνα, γι' αυτό της έδωσαν αυτή την τόσο αποτρόπαια απάντηση!!

Από την ανακοίνωση της παναττικής ένωσης καθαριστριών και οικιακού προσωπικού

Διαχειριστές, εντεταλμένοι στη μείωση του κόστους της εργασίας με οποιοδήποτε τίμημα, νεοφιλελεύθεροι ή σοσιαλδημοκράτες, βρήκαν, μέσω των μειοδοτικών διαγωνισμών και των εργολάβων, τον καλύτερο τρόπο να χτυπήσουν τα εργασιακά δικαιώματα, νίπτοντας την ίδια στιγμή τας χείρας τους. Και βέβαια όλοι γνωρίζουμε τι σημαίνουν εταιρείες, εργολάβοι, siemens μίζες, πολιτικό χρήμα, προμήθεια ...

τα ΜΜΕ

Υπάρχει ένας τεράστιος φάκελος από τη δράση μας για την εγκληματική συμπεριφορά της εργοδοσίας. Τα καταγγείλαμε και στα ΜΜΕ.

Η ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΟΛΩΝ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Η ΙΔΙΑ: ΔΕ ΜΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ!!

Από την ανακοίνωση της παναττικής ένωσης καθαριστριών και οικιακού προσωπικού

Κόρακας κοράκου μάτι...

Δημοσιογράφοι... πιστοί υπάλληλοι ενός συστήματος πολιτικού και οικονομικού που η προϊστάμενη αρχή τους είναι τα ίδια τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα που είναι υπεύθυνα για αυτές τις αλλαγές.

Άλλοτε με την εσκεμμένη αποσιώπηση, άλλοτε με τη διαστρέβλωση, άλλοτε με την μετατόπιση του ενδιαφέροντος σε άλλα ζητήματα, οργανώνουν με όλους τους τρόπους την άμυνα αυτής της τάξης πραγμάτων.

η Κωνσταντίνα και εμείς

”Στο σωματείο μας έχουμε εκλέξει στη θέση της αναπληρώτριας γραμματέα ένα κορίτσι από τη Βουλγαρία, την κ. Κωνσταντίνα Κούνεβα. Αυτή η γυναίκα τραβάει τα μύρια όσα. Μέχρι και στον τόπο εργασίας -που θεωρείται άσυλο για τον εργαζόμενο- της έστειλαν τρεις φορές την αστυνομία. Στη δουλειά της επικρατεί πολύ άσχημο κλίμα. Της έκοψαν τις υπερωρίες, απέλυσαν τη μητέρα της, την απειλούν πως θα τη στείλουν «πακέτο» πίσω στη χώρα της.”

Ένα χρόνο πριν. Από συνέντευξη μέλους του σωματείου. 10 /12/2007

✓ Γυναίκα χωρίς άντρα που μες στο συλλογικό φαντασιακό αποτελεί τον σύζυγο-προστάτη, μετανάστρια –ξένη μέσα σε ένα καλλιεργούμενο κλίμα ρατσισμού, εργάτρια-φτωχή. Περικυκλωμένη από σεξισμό, ρατσισμό και κοινωνική υποτίμηση: συνθήκες που κάνουν πολύ δύσκολο το να σηκώσεις κεφάλι ενάντια στην εκμετάλλευση.

Η Κούνεβα, παρόλα αυτά, καθώς και άλλες γυναίκες μετανάστριες και ντόπιες τόλμησαν, σήκωσαν κεφάλι οργανωμένα και μεθοδικά, συγκρούστηκαν με την εργοδοσία, απαίτησαν το δώρο Χριστουγέννων, απαίτησαν τα ένσημα που η εργοδοσία δεν κολλούσε, συγκρούστηκαν για δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια με αυτό τον συρφετό συμφερόντων.

Απέναντί τους βρήκαν τον έσχατο εγγυητή αυτής της τάξης πραγμάτων. Την ωμή βία των, ένστολων ή μη, δολοφόνων – εντολοδόχων υπαλλήλων αυτής της τάξης που στηριζόμενοι στα προηγούμενα δεκανίκια των καθεστωτικών συνδικαλιστών, των ΜΜΕδων, των πολιτικών, των ιδιωτικών αστυνομιών, του ρατσισμού και του σεξισμού, θεώρησαν ότι τους παίρνει να τιμωρήσουν παραδειγματικά την αγωνίστρια Κωνσταντίνα.

Όπως αντίστοιχα και πριν από ένα μήνα, με τους ένστολους δολοφόνους του Αλέξη Γρηγορόπουλου, θεώρησαν ότι τους παίρνει να εγκαθιδρύσουν στις πλατείες την τάξη της πρέζας, της αστυνομικής επιτήρησης, του νεκροταφείου, **για να πάρουν όμως στους δρόμους της εξεγερμένης Ελλάδας την απάντηση που τους αρμόζει.**

Το κράτος έδειξε τα δόντια του συλλαμβάνοντας παραπάνω από 200 εξεγερμένους, μέσα σε αυτούς πάρα πολλούς μετανάστες. Η κίνηση αυτή έχει ως στόχο την τιμωρία αυτών που τολμούν να εξεγείρονται και την πειθάρχηση των υπολοίπων• αλλά κυρίως φανερώνει **το δικό τους φόβο μπροστά στη δύναμη που έχουμε, Έλληνες και μετανάστες μαζί**, μια δύναμη που πήρε σάρκα και οστά τις ημέρες του Δεκέμβρη.

Η δολοφονική επίθεση με βιτριόλι στην αγωνίστρια Κούνεβα, οι διώξεις, οι προφυλακίσεις και οι απελάσεις των εξεγερμένων του Δεκέμβρη είναι η προσπάθεια επανεγκαθίδρυσης της διασαλευμένης τάξης των αφεντικών.

Να οργανώσουμε την επίθεση μας ενάντια σε αυτή την τάξη πραγμάτων.

“Καλούμε όλους τους εργαζόμενους Έλληνες και Μετανάστες, τη νεολαία που έχει κατέβει στους δρόμους, κάθε έντιμο και αξιοπρεπή άνθρωπο σε αλληλεγγύη και συμπαράσταση. Να αποκαλύψουμε τους ηθικούς και φυσικούς αυτουργούς, που κρύβονται πίσω από την απόπειρα δολοφονίας της Κωνσταντίας.

“Να αποκαλύψουμε όλους όσους μας σκοτώνουν κάθε μέρα γιατί όλους και όλες εμάς, Έλληνες και Μετανάστες ΜΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ”

Από την ανακοίνωση της παναττικής ένωσης καθαριστριών και οικιακού προσωπικού

Αλληλεγγύη στην αγωνίστρια Κ. Κούνεβα

Αλληλεγγύη στον αγώνα των καθαριστριών ενάντια στον εργασιακό μεσαίωνα.

Αλληλεγγύη στους διωκόμενους για την εξέγερση του Δεκέμβρη.

ανοιχτή συνέλευση αγώνα άνω πόλης

η εξέγερση μας έδωσε ελπίδα
και συνεχίζεται...

23
ανοιχτή
συζήτηση
στην Άνω Πόλη
στην Πλατεία Κουλέ Καφέ

Η κοινωνική εξέγερση
του Δεκέμβρη:
τι συνέβη; γιατί;
και ποιο το μέλλον των
κοινωνικών κινητοποιήσεων;
Παρασκευή 23.01.08 6μμ.

24
πορεία

στην Άνω Πόλη
από την Πλ. Αγ. Αναργύρων

...αν δεν οργανωθούμε
σ' όλες τις γειτονιές,
οι πόλεις μας θα γίνουν
μοντέρνες φυλακές..

Σάββατο 24.01.08 11πμ.

ανοιχτή συνέλευση αγώνα Άνω Πόλης
<http://protonoulianospolis.blogspot.com>

Σάββατο 4 Απρίλη
στις 12 μμ

παρεμβαίνουμε

φυτεύουμε...

αυτοδιαχειριζόμαστε

διαμορφώνουμε

...το παρτέρι
στο Τσινάρι, στη Δ.Πολιορκητού 33

...διεκδικούμε ένα κομμάτι δημόσιου χώρου με σκοπό
να τον εναρμονίσουμε... δρώντας αλληλέγγυα και σε
τοπικό επίπεδο...για να μην αφήσουμε τη γειτονιά να γίνει
ένος 'ξένος' χώρος διαμονής & απομόνωσης... χαρακτηριστικά
...μιας δηλαδή με αυτά μιας μοντέρνας φυλακής...

ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΑΓΩΝΑ ΑΝΩ ΠΟΛΗΣ

το παρτέρι

Παρέμβαση σε Δημόσιο Χώρο της Άνω Πόλης

...Φυτεύουμε
Αυτοδιαχειριζόμαστε...
...Αλληλεπιδρούμε

Ο Τόπος

Στην περιοχή Τσινάρι, στην συμβολή των οδών Δ. Πολιορκητού, Στρυμόνος και Ευδοξίας, δίπλα από ένα παλιό ψιλικατζίδικο, υπάρχει μια μικρή ακάλυπτη έκταση περίπου 30 τ.μ. Ο χώρος αυτός δείχνει να είναι εγκαταλειμμένος, με μια ωστόσο σημαντική διαφορά: αντίθετα από άλλους παρόμοιους προσβάσιμους χώρους της Άνω Πόλης, οι οποίοι έχουν ουσιαστικά καταπατηθεί και χρησιμοποιούνται ως θέσεις πάρκινγκ, ο συγκεκριμένος είναι πράσινος και δεντρόφυτος. Κι αυτό όχι τυχαία...

Το Ιστορικό

Στην θέση αυτή και μέχρι το 2002 υπήρχε ένα απαλλοτριωμένο, από το Δημόσιο, κτίριο το οποίο καταστράφηκε από φωτιά. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης προχώρησε σε κατεδάφιση με σκοπό ο χώρος να "αξιοποιηθεί" ως χώρος στάθμευσης. Με παρέμβαση τότε της συνέλευσης της κατάληψης Μαύρη Γάτα η πρόθεση αυτή αποτράπηκε. Η έκταση καθαρίστηκε αρχικά από μπάζα και πέτρες και κατόπιν διαμορφώθηκε σε χώρο πρασίνου με τη φύτευση δέντρων.

Η Θεωρία..

Παρ' όλη την επιφανειακά "φιλική" εικόνα των γειτονιών της Άνω Πόλης η γενικότερη κατάσταση που έχει επικρατήσει δεν είναι ίσως πολύ καλύτερη από αυτή άλλων καθαρά αστικών περιοχών. Με τις "εξωραϊστικές" Δημοτικές επεμβάσεις, όπως αυτή των "καστρόπληκτων", τις εργολαβικές αυθαιρεσίες που αλλοιώνουν και αποστειρώνουν τους ανοιχτούς χώρους της περιοχής, την "αναγκαστική" καταπάτηση ενός μεγάλου αριθμού ζωτικών χώρων και τη μετατροπή τους σε αλώνια με αυτοκίνητα, μέχρι και το πρόσφατο ξεριζώμα δενδρυλλίων και θάμνων, οι δημόσιοι χώροι στην Άνω Πόλη αντανακλούν πια την κυρίαρχη τάση. Μετατρέπονται σε νεκρά κενά ανάμεσα σε κτίρια χωρίς κανένα από τα νοήματα που θα μπορούσαν να έχουν: να είναι δηλαδή ζωντανά σημεία τα οποία ανήκουν σε όλους όσους θέλουν να τους βιώνουν, να αλληλεπιδρούν μαζί τους και εντέλει να τους διαμορφώνουν. Σίγουρα δεν περιμένουμε κάποια θεσμική παρέμβαση η οποία θα μας παραχωρήσει τα παραπάνω. Έτσι κι αλλιώς, αυτές οι παρεμβάσεις είναι που μετέτρεψαν την Άνω Πόλη σε περιοχή κυριλέ κατοικίας για την μεσαία και ανώτερη οικονομικά τάξη εκδιώκοντας από αυτήν όλα τα άλλα στρώματα. Και σε αυτό έχει συνδράμει και η συλλογική αδιαφορία...

..Η Πρόξηση

...γι' αυτό και στις 4 Απριλίου, Σάββατο στις 12 το μεσημέρι, ακολουθώντας το πνεύμα του Δεκέμβρη και των εγχειρημάτων συλλογικής δράσης που γέννησε, πραγματοποιούμε μια πρώτη, συμβολική-μα και πρακτική-κίνηση έξω από οποιαδήποτε λογική κέρδους και παρεμβαίνουμε στον προαναφερόμενο χώρο της Δ. Πολιορκητού με σκοπό να τον "ξαναζωντανέψουμε" και να αρχίσουμε να αλληλεπιδρούμε μαζί του. Καθαρίζουμε και διαμορφώνουμε το χώρο δημιουργώντας παρτέρια με το φύτεμα βοτάνων και δέντρων ώστε να γίνει προσβάσιμος και ζωτικός και να μετατραπεί σε σημείο υπαίθριας συνάντησης.

Διεκδικούμε ένα κομμάτι δημόσιου χώρου θέλοντας να δείξουμε ότι μπορούμε να αλλάζουμε τους όρους με τους οποίους ορίζεται η σχέση μας με αυτό που θεωρείται δημόσιος χώρος αλλά στην πράξη αποτελεί κρατική ιδιοκτησία που αναπλάθεται ή εγκαταλείπεται ανάλογα με τα συμφέροντα που εξυπηρετεί. Η ενέργεια αυτή δεν αφορά μόνο εμάς, το παρτέρι έτσι κι αλλιώς ανήκει σε όλους και θα χρειάζεται τη φροντίδα όλων. Η πράξη μας αυτή θέλουμε να πλαισιωθεί και από όσους κατανοούν ότι η ικανοποίηση των αναγκών μας βρίσκεται στα χέρια μας. Για να μην αφήσουμε τη γειτονιά να γίνει ένας "ξένος" χώρος διαμονής και απομόνωσης χωρίς καμιά δυνατότητα αλληλεπίδρασης μαζί του, χαρακτηριστικά όμοια δηλαδή με αυτά μιας μοντέρνας φυλακής.

3

μέρες
στην
άνω πόλη

σπάζοντας

τις περιφράξεις

παρασκευή **08.05.09**

19:00

διεκδικώντας το δημόσιο χώρο
(συζήτηση με συλλογικότητες
από Θεσσαλονίκη και Αθήνα)

σάββατο **09.05.09**

18:00

απ' το κακό στο χειρότερο:
η περιπέτεια της υγείας
(συζήτηση)

κυριακή **10.05.09**

12:00

παζάρι ΠΑΡΕ-ΔΩΣΕ
& γλέντι στη γειτονιά

ΑΝΟΙΧΤΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΑΓΩΝΑ
★
ΑΝΩ ΠΟΛΗΣ

στην πλατεία Κουλέ Καφέ
(Λεωφορείο 23, στάση Κουλέ Καφέ)
protonouliano polis.blogspot.com

μέρος II

Εισήγηση
**Δημόσιοι χώροι,
περιφράξεις και κοινωνική
σύγκρουση**
με αφορμή την περίπτωση της
Ανοιχτής Συνέλευσης Αγώνα Άνω Πόλης...

Πού βρισκόμαστε καθημερινά με τους άλλους; Αφελές το ερώτημα, αλλά αν το καλοσκεφτούμε βρισκόμαστε στο σπίτι (με τα μέλη της οικογένειάς μας –όσο και όσες έχουμε- ή με τους συγκατοίκους μας), με τους ανθρώπους στους χώρους που δουλεύουμε (στο γραφείο, στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο κτλ.) και στο λίγο ελεύθερο χρόνο μας βλέπουμε φίλους και φίλες σε διάφορα σημεία της πόλης (σε ένα σπίτι, σε ένα παγκάκι, σε ένα μπαρ κτλ.). Όσο για τους γείτονες, τους βλέπουμε επί τροχάδην, στο δρόμο της συνοικίας μας, πιάνοντας καμιά κουβέντα για τα κοινά. Τα κοινά; Από εδώ ξεκινά η ιστορία της Ανοιχτής Συνέλευσης Αγώνα Άνω Πόλης. Μιας συνάντησης ανθρώπων που με αιτία τα γεγονότα του Δεκεμβρη θέλησε να βρεθεί για τα κοινά, για να συζητήσει -όχι μόνο το τι συνέβη τον Δεκέμβρη και γιατί- αλλά για να συζητήσει γενικά για τα κοινά: τα κοινά προβλήματα, τις κοινές ανησυχίες, τις κοινές ανάγκες και επιθυμίες. Και όλα αυτά με **μια υπόρρητη κοινή διάθεση:** να κάνουμε κάτι για όλα αυτά που συμβαίνουν γύρω μας. Έτσι προέκυψε μια κοινότητα, μια κοινότητα για να κάνει κάτι, και συγκεκριμένα για να διαδώσει τα περιεχόμενα της κοινωνικής εξέγερσης του Δεκεμβρη.

Πού βρισκόμαστε με τους άλλους λοιπόν, όταν θέλουμε να αγωνιστούμε για τα προβλήματα που υπάρχουν γύρω μας; Εντάξει, μια παρέα μπορεί να βρεθεί και σε μια πλατεία. Αλλά πολύς κόσμος που δεν γνωρίζει ο ένας τον άλλον και θέλει να τον γνωρίσει -γιατί υπάρχει αυτή η κοινή ανάγκη του «να κάνουμε κάτι ρε παιδιά»- πού θα συναντηθεί; Εμείς δώσαμε το πρώτο μας ραντεβού σε ένα καφέ της Άνω Πόλης. Δεν μας δέχτηκαν γιατί ήμασταν πολλοί και πολλές και «το μαγαζί σερβίρει φαγητό». Καθότι έκανε κρύο πήγαμε στο Δημαρχείο Συκεών που τελούσε υπό κατάληψη. Μετά καλέσαμε Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση στην πλατεία Κουλέ Καφέ. Εκεί μαζευτήκαμε πάνω από 150 άτομα και μπήκαμε στο κτίριο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, στην πίσω αυλή που δεν χρησίμευε σε τίποτα και είχε καθίσματα για να κάτσουμε. Μπήκαμε στην Δημοτική Βιβλιοθήκη για να συζητήσουμε για τα γεγονότα του Δεκεμβρη. Μπήκαμε γιατί νιώσαμε ότι ένα «δημοτικό» κτίριο μπορούσε να μας φιλοξενήσει, άλλωστε και εμείς δεν θεωρούμαστε «ο δήμος»; Εκεί άρχισε να αναδεικνύεται η πρώτη διάσταση, ανάμεσα στο τι εννοεί ο κόσμος που θέλει να αγωνιστεί «δημόσιο» και «ανοιχτό» και το τι ισχύει στην πραγματικότητα. Οι δημοτικοί κλειστοί χώροι, τα δημοτικά κτίρια, μόνο δημόσια δεν είναι. Τα διαχειρίζεται μια κρατική ιεραρχία και εν προκειμένω οι δημοτικοί άρχοντες. Χρειάζεσαι σφραγίδα συλλόγου για να μπεις. Και σύλλογος χωρίς εκλογές, αντιπροσώπους, ιεραρχία, φακέλωμα από το πρωτοδικείο, δεν υπάρχει. Τι και αν καιγόταν το πελεκούδι εκείνες τις μέρες στους δρόμους; Χωρίς κρατική βούλα, δεν είσαι τίποτα. Για αυτό το λόγο βρήκαμε, στην 2^η Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση που καλέσαμε, την πόρτα του δημοτικού κτιρίου κλειδαμπαρωμένη. Και ενώ η τοπική υπεύθυνη της ιεραρχίας του δήμου, η πρόεδρος του Γ' Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης Αφροδίτη Κλειδαρά, μας είχε υποσχεθεί (χωρίς καν να της ζητηθεί) ότι θα φιλοξενηθεί η συνέλευση.

Μέχρι εδώ ας κρατήσουμε δύο συμπεράσματα. Πρώτον: όταν οι άνθρωποι θέλουν να βρεθούν για να συζητήσουν και να πράξουν από κοινού αμφισβητώντας τις κυρίαρχες σχέσεις, εμφανίζεται έντονα το πρόβλημα της **έλλειψης δημόσιων χώρων**. Όταν δηλαδή υπάρχει κινητικότητα από πολλούς ανθρώπους που δεν χωρούν σε ένα σπίτι, καφέ κτλ. Δεύτερον: Δεν υπάρχουν χώροι που να μην χρειάζεται να πληρώσεις ή να μην σου ζητήσουν τη σφραγίδα ή την ταυτότητα σου ή να μην σε ελέγχει μια κάμερα ή κάποιος ανθρωποφύλακας. Χώροι που να μην βάζουν εμπόδια, **ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ**: γιατί η περίφραξη δεν είναι μόνο το συρματοπλέγμα. Είναι το αντίτιμο για έναν καφέ, το χρήμα (που ίσως δεν το έχεις), είναι η σφραγίδα ενός συλλόγου, η κρατική βούλα (που ίσως δεν την έχεις), είναι ο σεκιουριτάς ή μια κάμερα πάνω από το κεφάλι σου για να σε ελέγχουν (που ίσως δεν τους θέλεις). Και αν σκεφτούμε έτσι, **ΠΑΝΤΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ**.

Ας το δούμε:

--**Στον χώρο δουλειάς:** πόσοι μπορούν να έρθουν και να μας μοιράσουν ένα κείμενο; Ενώ καθημερινά περνάμε απ' έξω από αμέτρητους εργασιακούς χώρους (γραφεία, μαγαζιά, βιοτεχνίες, εργοτάξια, σχολεία κ.α.) απαγορεύεται να μπουν μέσα «οι μη έχοντες εργασία». Μόνο με το χρήμα, με τη διαμεσολάβηση του χρήματος, μπορούμε να μπούμε μέσα, αν θέλουμε να αγοράσουμε κάτι. Ή αν θέλουμε να ρωτήσουμε κάτι (και αυτό για ελάχιστο χρονικό διάστημα). **Οι εργασιακοί χώροι είναι περιφραγμένοι, και ας περνάμε τη μισή ζωή μας εκεί.** Και είναι περιφραγμένοι, όχι μόνο για να μην έρθουν και μας χασομερίσουν οι «απ' έξω» (πόσο μάλλον να μας μοιράσουν καμιά επικίνδυνη προκήρυξη), αλλά και για να μην επικοινωνούν και μην χασομερούν οι «μέσα», οι ίδιοι οι εργαζόμενοι. Η περιφραγή επιτυγχάνεται με τις εργοδοτικές απειλές, τις κάμερες ελέγχου, την τεχνητή απομόνωση των εργαζομένων σε πόστα κ.α. Μέσα στον χώρο δουλειάς, κάθε συλλογική συνάθροιση και συζήτηση των εργαζομένων είναι ύποπτη, εν δυνάμει επικίνδυνη. **Ο εργασιακός χώρος δεν μπορεί να είναι χώρος δημόσιας συζήτησης παρά μόνο δουλειάς, αδιάκοπης παραγωγής.** Αυτή η κατάσταση όμως δεν είναι πάγια. Αλλάζει όταν ο κόσμος αγωνίζεται. Όταν μπαίνει ένα ζήτημα αγώνα, ο εργαζόμενος κόσμος όχι μόνο έρχεται σε κόντρα με προϊσταμένους και εργοδότες για να βρει χρόνο και χώρο να συζητήσει, πολλές φορές φτάνει στην κατάληψη του εργασιακού χώρου ή μέρους του π.χ. καντίνα στα εργοστάσια. Έτσι μεταμορφώνει τον χώρο που περνά την καθημερινότητα, ο εργασιακός χώρος γίνεται στιγμιαία χώρος δημόσιος, κοινόχρηστος, ανοιχτός (και για τους ίδιους τους εργαζόμενους αλλά και για αυτούς που θα έρθουν «απ' έξω» να τους συμπαρασταθούν).

--**Στα νοσοκομεία, τα κέντρα υγείας, στον χώρο της «δημόσιας υγείας».** Εκεί τα τελευταία χρόνια η βασικότερη περίφραξη δεν αφορά τον χώρο καθαυτό όσο το κοινωνικό αγαθό, την υγεία. Και η περίφραξη είναι φυσικά το ΧΡΗΜΑ και τα ΕΝΣΗΜΑ. Μη γελιόμαστε. Χωρίς τη διαμεσολάβηση του χρήματος, ούτε τη μικρότερη εξέταση δεν μπορείς να κάνεις πια. Όσο για τα ένσημα, με τις νέες εργασιακές σχέσεις και τη «μαύρη εργασία», το να πιάσεις τα ένσημα που απαιτούνται για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη γίνεται πλέον κάτι σχεδόν αδύνατο .

--**Στα «δημόσια» σχολεία και σχολές.** Όλοι ζήσαμε τα σχολεία-κλουβιά με τα κάγκελα και την προπαγάνδα ενάντια στους «εξωσχολικούς». Όσο για το Πανεπιστήμιο, το χώρο της «ελεύθερης διακίνησης των ιδεών», μας έχουν φάει τα τελευταία χρόνια να καταργηθεί το άσυλο, προσλαμβάνουν σεκιουριτάδες, τοποθετούν κάμερες και διακινούν ελεύθερα την «ιδέα» του κέρδους κάνοντας νταραβέρια με εργολάβους πάσης φύσεως. Δηλαδή επιδιώκουν να χαθεί και ένας από τους τελευταίους χώρους που μπορεί να έχει ο καθένας ελεύθερη πρόσβαση. Δεν είναι τυχαίο ότι το βράδυ της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου, κόσμος μαζεύτηκε στο Πολυτεχνείο του ΑΠΘ για να δει πως θα αντιδράσει σε αυτή την κρατική δολοφονία. ΜΟΝΟ ΕΚΕΙ ΜΠΟΡΟΥΣΕ.

--**Στις μεταφορές.** Και εδώ η βασική περιφραξη είναι το χρήμα. Χωρίς αυτό δεν μπορείς να μπεις σε κανένα μέσο μεταφοράς, δεν μπορείς να πας πουθενά, ακόμα και στα μέρη που είσαι εξαναγκασμένος να πας όπως η δουλειά. Και αν οι αστικές συγκοινωνίες στην Ελλάδα θεωρούνται ακόμα «φθηνές» (βέβαια αμέτρητος κόσμος δεν «χτυπά» εισιτήριο και αυτό δείχνει κάτι σημαντικό), τα υπεραστικά ταξίδια απαιτούν «γερό οβολό».

--**Σε όλους τους χώρους που περνάμε τον «ελεύθερο» χρόνο μας.** Δεν υπάρχει ελευθερία στη χρήση του χρόνου, χωρίς την κατοχή των σημερινών εργαλείων κατασκευής της καθημερινής ζωής. Ο ελεύθερος χρόνος για τον οποίον τόση συζήτηση γίνεται, είναι ουσιαστικά το χρονικό διάστημα που μας παραχωρείται ως διάλειμμα από τον εργασιακό χρόνο, και κατά το οποίο η μόνη ελευθερία που υπάρχει είναι αυτή της επιλογής ανάμεσα σε μια πληθώρα «ενδιαφερόντων» και «διασκεδάσεων» προκαθορισμένων και προκατασκευασμένων. Καταναλώνουμε λοιπόν ελεύθερα τα προκατ προϊόντα που υπάρχουν για να γεμίζουν το χρόνο κατά τον οποίο δε δουλεύουμε, μέσα σε χώρους καθόλου απελευθερωμένους από τη διαμεσολάβηση του χρήματος. Τόσο ο χρόνος μας όσο και οι χώροι μέσα στους οποίους τον περνάμε δεν μπορούν να θεωρούνται απελευθερωμένοι όσο ρυθμίζονται και διαμορφώνονται έξω από μας, όσο διατίθενται σε διάφορες μορφές τις οποίες αγοράζουμε ανάλογα με τη διάθεση και το βάλαντίο μας. Το εργατικό κίνημα έδωσε μεγάλους αγώνες για την κατάκτηση και την διάρκεια του «ελεύθερου» χρόνου. Όμως, **στο μεγαλύτερο μέρος του, ο χρόνος της ελευθερίας** από τη δουλειά, τις σπουδές (την εκπαίδευση για τη μελλοντική δουλειά) και τις οικιακές εργασίες **είναι χρόνος κατανάλωσης ενός χώρου, δηλαδή απαιτείται πάλι το χρήμα:** στο ενοίκιο του σπιτιού, στο καφενείο, στην ταβέρνα, στο μπαράκι, στο σινεμά, στο γήπεδο, στα μαγαζιά, στον παιδότοπο (που τείνει να αντικαταστήσει την παιδική χαρά για τις μικρότερες ηλικίες) κ.α. Ακόμα και οι χώροι (υπαίθριοι ή όχι) που δεν έχουν αντίτιμο (πάρκα, πλατείες, μουσεία, βιβλιοθήκες κτλ.), γίνονται συνέχεια πιο κλειστοί και αφιλόξενοι, με την ασφυχτική περιφρούρηση και επιτήρηση από το κράτος.

Με τα παραπάνω παραδείγματα θέλουμε να αναδείξουμε τις **διαφορετικές μορφές ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΩΝ που -ορισμένες ή όλες μαζί- μπορούν να υφίστανται σε χώρους και κοινωνικά αγαθά.** Και νομίζουμε ότι αυτή είναι μια διάσταση του δικού μας αγώνα αλλά και πολλών άλλων πρωτοβουλιών που ξεπήδησαν με τον Δεκέμβρη: μια μάχη ενάντια στις περιφράξεις, στις συγκεκριμένες μορφές που παίρνουν. Το βλέπουμε παντού. Από τη μάχη για να μη γίνει πάρκινγκ το πάρκο Κύπρου και Πατησίων στην Αθήνα ως τη μάχη για να πάρει σύνταξη η Κωνσταντίνα Κούνεβα, χτυπημένη από μπράβους της εργοδοσίας της, ανεξάρτητα από το αν έχει τα απαιτούμενα ένσημα ή όχι.

Κοινωνικές σχέσεις και κοινωνική σύγκρουση

Οι αγώνες ενάντια στις περιφράξεις δεν δείχνουν ξεκάθαρα το **τί δημόσιους χώρους ή τί υγεία ή παιδεία θέλουμε κτλ.** Και η δωρεάν και ελεύθερη πρόσβαση σε ένα κτίριο δεν μας λέει απαραίτητα το πως αυτό θα χρησιμοποιηθεί. Ωστόσο, το περιεχόμενο των σχέσεων που στεγάζει ένας χώρος και η χρήση του μπορούν να μας πουν κάτι τέτοιο. Και εδώ πρέπει να σταθούμε. Διότι **οι κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων καθορίζουν την χρήση ενός χώρου.** Σχέσεις; Ποιες σχέσεις; Σήμερα ο περισσότερος κόσμος είναι αποξενωμένος, σπίτι-δουλειά-άντε και καμιά έξοδο, δεν φαίνεται να υπάρχει καμιά κοινότητα μεταξύ των ανθρώπων. Και φαίνεται τελικά ότι οι δημόσιοι χώροι κατασκευάζονται και χρησιμοποιούνται μόνο προς όφελος του Κράτους/Δήμου και του κεφαλαίου. Συγκεκριμένα:

--Οι **δρόμοι.** Κατασκευάζονται για να κυκλοφορήσουν τα άψυχα εμπορεύματα (τρόφιμα, ηλ.συσσκευές κτλ.) ή τα έμψυχα (άνθρωποι) για να πάνε στη δουλειά/σχολείο/σχολή ή να πάνε να ψωνίσουν (και φυσικά όχι για να κάνουν πορεία ή γιορτές ή ακόμα και βόλτες σε αυτούς).

--Οι **πλατείες.** Κατασκευάζονται κυρίως για τις ανάγκες της βιομηχανίας της διασκέδασης (χώροι που πνίγονται στα τραπεζοκαθίσματα των καφέ, όπως η πλ. Αριστοτέλους κ.α.) ή της πολιτικής (συναυλίες, πολιτικές συγκεντρώσεις από κόμματα, οργανώσεις κ.τ.λ.). Ακόμα και όταν κάνουν «ανάπλαση» στις πλατείες για να αποτελέσουν δήθεν «καλύτερους» χώρους αναψυχής, οι όροι της ανάπλασης προϋποθέτουν πάλι την «κονόμα», το χρήμα. Έτσι βλέπουμε γύρω από την «αναπλασμένη» πλατεία την εμπορευματοποίηση της περιοχής (πάρκινγκ, μαγαζιά, ταβέρνες κλπ. – βλέπε τα Κάστρα), βλέπουμε τον αποκλεισμό από την πλατεία όσων δεν καταναλώνουν (χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι επιχειρήσεις σκούπα στο Ναβαρίνο για να φύγει ο κόσμος που άραζε εκεί και δεν πήγαινε στα μαγαζιά).

--Τα **δημόσια κτήρια** (υπουργεία, σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία κτλ.). Στεγάζουν τις διάφορες μορφές γραφειοκρατίας και εξυπηρέτησης των διαφόρων λειτουργιών του κρατικού μηχανισμού και φυσικά είναι κλειστά στην ανοιχτή χρήση από το κοινό. Γι' αυτό άλλωστε ο κόσμος τα κατέλαβε στην κοινωνική σύγκρουση του Δεκέμβρη.

Κοινωνική σύγκρουση; Ναι. Από τους καπνεργάτες/τριες της δεκαετίας του 1930 μέχρι τις φοιτητικές καταλήψεις του 2006-2007 και την πρόσφατη κοινωνική εξέγερση, **ο δημόσιος χώρος ήταν και παραμένει ένα από τα πεδία της κοινωνικής σύγκρουσης.** Της σύγκρουσης του αγωνιζόμενου κόσμου με τον κόσμο του χρήματος, του κεφαλαίου, του κράτους και όσων το προστατεύουν (βλέπε αστυνομία, security αλλά και «αγανακτισμένους» πολίτες-μαγαζάτορες). Τι έγινε τον Δεκέμβρη; Οι εξεγερμένοι καταστρέψανε και λεηλάτησαν αυτό που είναι ιδιωτικό (καταστήματα, αυτοκίνητα, τράπεζες κ.α.), επιτέθηκαν σε αυτό που είναι ξεκάθαρα κρατικό (υπουργεία, αστυνομικά τμήματα) και «κατέλαβαν» αυτό που εμφανίζεται σαν δημόσιο αλλά είναι κρατικό (δρόμους, πλατείες, σχολές, σχολεία,

εργατικά κέντρα, κινηματογράφους, θέατρα, δημαρχεία, βιβλιοθήκες, εκκλησίες). Και μέσα σε αυτούς τους τελευταίους χώρους έζησαν, επικοινωνήσαν, ανέπτυξαν συζητήσεις, φιλίες, κοινότητες αγώνα, **ζωντανές ανθρώπινες δραστηριότητες που καταργήσανε στην πράξη τον διαχωρισμό ιδιωτικού/δημοσίου**. Αυτή η κατάσταση είναι ασφαλώς ποιοτικά διαφορετική από την χρήση ενός δημόσιου χώρου π.χ. μιας πλατείας, σαν μέρος συνεύρεσης ή αναψυχής. Διότι είναι **μια χρήση που βασίζεται στη σύγκρουση με τον κόσμο της οικονομίας και της αστυνομίας** (και όχι στην αναπαραγωγή του, όπως π.χ. με τις κομματικές συγκεντρώσεις, τις στρατιωτικές/μαθητικές παρελάσεις, τα εθνικοπατριωτικά συλλαλητήρια κλπ.). Είναι μια χρήση που τείνει να καταργήσει (και στιγμιαία το κάνει) το μονοπώλιο του κράτους και του κεφαλαίου πάνω στους δημόσιους χώρους.

Η ενσωμάτωση ή μεταστροφή της χρήσης κάθε δημόσιου χώρου, **ο καθορισμός του ως μέρος της γενικότερης σύγκρουσης της ανθρώπινης κοινότητας με την κοινότητα του χρήματος** είναι αυτό που αποτελεί το διακύβευμα. Το περιεχόμενο, δηλαδή οι σχέσεις που αναπτύσσονται στους δημόσιους χώρους είναι αυτές που τον καθορίζουν. Οι δημόσιοι χώροι έχουν λοιπόν *ως τέτοιοι* μια αξία στο βαθμό που επιτρέπουν την δυνατότητα δημιουργίας άμεσων κοινωνικών σχέσεων και στο βαθμό που κουβαλάνε το παρελθόν των ιστορικών αγώνων για καλύτερους όρους ζωής και συνολικά για την ανθρώπινη χειραφέτηση.

Ο Δεκέμβρης ανέδειξε την ανάγκη πολύ κόσμου να αναπτύξει άμεσες κοινωνικές σχέσεις, να οργανωθεί, να αγωνιστεί, να συγκρουστεί, να μην περιμένει πια λύσεις από «σωτήρες». Κόσμου που έσπασε τη βασικότερη ίσως περιφραξη, αυτή του «μικρόκοσμου» μας, της ιδιώτευσης, της παραίτησης από τις κοινές ανάγκες και τις κοινές προσδοκίες για ζωή χωρίς καταναγκασμούς. Κόσμου που με τις δράσεις του έκανε έμπρακτη κριτική στην κυρίαρχη τάξη πραγμάτων.

Η Ανοιχτή Συνέλευση Αγώνα Άνω Πόλης είναι ανοιχτή σε κάθε επικοινωνία με όποιον και όποια βρίσκει μια κοινότητα με τα όσα λέμε και κάνουμε. Συνεχίζουμε να διεκδικούμε τον άδειο 2^ο όροφο της βιβλιοθήκης Άνω Πόλης, που όπως χιλιάδες άδεια κτίρια, μένει σε αχρηστία. **Θέλουμε, ελεύθερη και χωρίς όρους πρόσβαση στον άδειο 2^ο όροφο για να τον χρησιμοποιούμε ως χώρο των συναντήσεων μας**. Αλλά δεν μένουμε μόνο σε αυτό. Αυτό που διεκδικούμε δεν είναι απλά ένας φυσικός χώρος, οι τέσσερις τοίχοι. Περισσότερο ζητάμε την ανάπτυξη ενός κοινωνικού χώρου, τη δημιουργία και ανάπτυξη δηλαδή σχέσεων μεταξύ ανθρώπων που αγωνίζονται ή επιθυμούν να αγωνιστούν: όχι μόνο ενάντια στις επιμέρους περιφράξεις, αλλά και βαθύτερα, για την υπόθεση της καθολικής χειραφέτησης αυτής της κοινωνίας.

Ελεύθερος χωρο-χρόνος

Ελεύθερος χρόνος...Ο χρόνος που δεν δουλεύουμε, που δεν ήμαστε υποχρεωμένοι να λειτουργούμε περιορισμένοι σε έναν συγκεκριμένο χώρο, ο χρόνος που μπορούμε να διαθέσουμε όπως και όπου εμείς επιλέξουμε. Πόση όμως πραγματική ελευθερία υπάρχει στη χρήση του χρόνου, χωρίς την κατοχή των σημερινών εργαλείων κατασκευής της καθημερινής ζωής; Ο ελεύθερος χρόνος για τον οποίον τόση συζήτηση γίνεται, είναι ουσιαστικά το χρονικό διάστημα που μας παραχωρείται ως διάλειμμα από τον εργασιακό χρόνο, και κατά το οποίο η μόνη ελευθερία που υπάρχει είναι αυτή της επιλογής ανάμεσα σε μια πληθώρα «ενδιαφερόντων» και «διασκέδαστων» προκαθορισμένων και προκατασκευασμένων. Καταναλώνουμε λοιπόν ελεύθερα τα προκατα προϊόντα που υπάρχουν για να γεμίζουν το χρόνο κατά τον οποίο δε δουλεύουμε, μέσα σε χώρους καθόλου απελευθερωμένους από τη διαμεσολάβηση του χρήματος. Τόσο ο χρόνος μας όσο και οι χώροι μέσα στους οποίους τον περνάμε δεν μπορούν να θεωρούνται απελευθερωμένοι όσο ρυθμίζονται και διαμορφώνονται έξω από μας, όσο διατίθενται σε διάφορες μορφές τις οποίες αγοράζουμε ανάλογα με τη διάθεση και το βαλάντιό μας. Το εργατικό κίνημα έδωσε μεγάλους αγώνες για την κατάκτηση και την διάρκεια του «ελεύθερου» χρόνου. Όμως, **στο μεγαλύτερο μέρος του, ο χρόνος της ελευθερίας** από τη δουλειά, τις σπουδές (την εκπαίδευση για τη μελλοντική δουλειά) και τις οικιακές εργασίες **είναι χρόνος κατανάλωσης ενός χώρου, δηλαδή απαιτείται πάλι το χρήμα:** στο ενοίκιο του σπιτιού, στο καφενείο, στην ταβέρνα, στο μπαράκι, στο σινεμά, στο γήπεδο, στα μαγαζιά, στον παιδότοπο (που τείνει να αντικαταστήσει την παιδική χαρά για τις μικρότερες ηλικίες) κ.α. Ακόμα και οι χώροι (υπαίθριοι ή όχι) που δεν έχουν αντίτιμο (πάρκα, πλατείες, μουσεία, βιβλιοθήκες κτλ.), γίνονται συνέχεια πιο κλειστοί και αφιλόξενοι, με την ασφυκτική περιφρούρηση και επιτήρηση από το κράτος.

Ο χρόνος και χώρος-εμπόρευμα

Η βιομηχανία της διασκέδασης και της αναψυχής διεκδικεί το μονοπώλιο στην «αξιοποίηση» του ελάχιστου ελεύθερου χρόνου που απομένει από τη δουλειά και τις άλλες καταναγκαστικές καθημερινές

δραστηριότητες. Για τους περισσότερους κατοίκους αυτής (και κάθε άλλης πόλης) η τηλεόραση με τις υπνωτιστικές διαφημίσεις και τις εκφοβιστικές ειδήσεις καταλαμβάνει το μεγαλύτερο κομμάτι του ελεύθερου χρόνου, φροντίζοντας να παρατείνει την επιρροή της και στον υπόλοιπο που απομένει για τις εξωτερικές δραστηριότητες. Όταν βγαίνουμε έξω είμαστε ήδη προγραμματισμένοι-ες, και καθοδηγούμενοι-ες από την επιθυμία να υλοποιήσουμε το όνειρο της καταναλωτικής διασκέδασης που μας έχει επιβληθεί: ψωνίζοντας, χορεύοντας, πίνοντας και τρώγοντας με στυλ! Στην καλύτερη περίπτωση, περνάμε τον ελεύθερό μας χρόνο αγοράζοντας θέαμα και χώρο στα στέκια μας, που ποτέ όμως δεν τα νιώθουμε δικά μας, γιατί στην ουσία δεν είναι. Μπαράκια, καφενεία και ταβέρνες που δουλεύουν οι φίλοι μας, που τα έχουν οι φίλοι μας, στα οποία αυτοπροσδιοριζόμαστε ως θαμώνες για να ξεχάσουμε ότι είμαστε πελάτες.

Ο χρόνος στο χώρο-εμπόρευμα δεν μπορεί να είναι ελεύθερος σε συλλογικό επίπεδο εφόσον σε αυτούς τους χώρους συνυπάρχουν ταυτόχρονα δυο χρόνοι: ο χρόνος της καταναλωτικής «ελευθερίας» κάποιων, με αυτόν της δουλειάς-δουλειάς των εργαζομένων (ταμίες, σερβιτόροι-ες, πωλητές-ριες).

Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα του χώρου-εμπόρευμα είναι τα σύγχρονα **εμπορικά κέντρα**. Εμπορικά καταστήματα, εστιατόρια, φαστ-φουντάδικα, μπάρ, πολύ-σινεμά, μαγαζιά με ηλεκτρονικά παιχνίδια και μπόουλινγκ, στεγάζονται όλα μαζί στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο προσφέροντας απεριόριστες (αν και οριοθετημένες) επιλογές για την διασκέδαση μας. Πρόσφατο ειδησεογραφικό ρεπορτάζ για την διασκέδαση των νέων «στην περίοδο της οικονομικής κρίσης» τους παρουσιάζει «να προτιμάνε τα εμπορικά κέντρα πολυχώρους για την διασκέδαση τους...τα οποία σε αντίθεση με τις υπόλοιπες εμπορικές επιχειρήσεις, παρουσιάζουν αύξηση στα έσοδα τους»! Τα εμπορικά κέντρα είναι η απόλυτη έκφραση του ονείρου του θεάματος, της «ευκολίας», της «άνεσης» και της «αφθονίας επιλογών». Σε αυτούς τους χώρους μηδενίζονται οι αποστάσεις και η κούραση ενώ αυξάνονται οι επιλογές, δεν χρειάζεται να πας πουθενά αλλού· τα έχεις ήδη

όλα στα πόδια σου! Το Assos Odeon, στο κέντρο της Θεσσαλονίκης είναι ένας τέτοιος «παράδεισος» επιλογών στην πόλη μας: με τα σινεμά του, τα μαγαζιά του, τα εστιατόρια, τα μπαράκια του και...την Αμερικάνικη πρεσβεία του! Το εντυπωσιακό σε αυτόν τον συγκεκριμένο χώρο (όπως και σε άλλους του ίδιου είδους) είναι ότι στον σχεδιασμό του επιχειρείται η αναπαράσταση μιας μικρογραφίας δημόσιου χώρου. Στο κέντρο του οικοδομικού τετραγώνου του Ασσος Odeon βρίσκεται μια υπαίθρια αμφιθεατρική πλατεία που συνήθως κάθονται οι πιτσιρικάδες στον χρόνο που μεσολαβεί ανάμεσα στις επισκέψεις τους στα εμπορικά μαγαζιά διασκέδασης του περιβάλλοντα χώρου, ακριβώς όπως κάποιοι καθόμασταν στις πλατείες του κέντρου ή της γειτονιάς μας. Η προσομοίωση του δημόσιου χώρου σε ένα εμπορικό κέντρο δημιουργεί την ψευδαίσθηση του ελεύθερου χώρου, προλαμβάνοντας την πιθανή αίσθηση ασφυξίας που προκαλεί ένας χώρος υπερφορτωμένος από υλικά εμπορεύματα. Ο υπαίθριος χώρος στο εμπορικό κέντρο επιχειρεί να υποκαταστήσει την πραγματική ελευθερία με μια άλλη πλασματική, στο βαθμό που είναι δυνατό σε ένα χώρο απόλυτα επιτηρούμενο από κάμερες και ιδιωτική αστυνομία.

Η λογική της περιφραξης και της εμπορευματοποίησης έχει επεκταθεί και στον ελεύθερο χρόνο των μικρών παιδιών, όπου οι **παιδότοποι** τείνουν να αντικαταστήσουν την παιδική χαρά. Ο ελεύθερος χρόνος των μικρών παιδιών που ακόμα δεν έχουν διάβασμα είναι θεωρητικά απεριόριστος, αλλά στην πραγματικότητα οι εξω-οικιακές δραστηριότητές τους ετεροκαθορίζονται από τον ελεύθερο χρόνο των γονιών. Τα παιδιά παίζουν εκτός σπιτιού, όταν οι γονείς έχουν τον χρόνο και την άνεση να τα «βγάλουν έξω», που σημαίνει σε πολλές περιπτώσεις να τα «παρκάρουν» (έκφραση που χρησιμοποιούν οι ίδιοι) σε κάποιον παιδότοπο. Ο παιδότοπος είναι ένας κλειστός χώρος ελεγχόμενης επιτήρησης, ένα πλαστικό κλουβί πλαισιωμένο από πλαστικά παιχνίδια. Σε αυτό το χώρο τα παιδιά παίζουν χωρίς κανένα κίνδυνο να χτυπήσουν ή να λερωθούν, χωρίς πολλές πιθανότητες να επινοήσουν δικά τους «επικίνδυνα» παιχνίδια, αντίθετα συμμορφώνονται με το

όλο πνεύμα της εποχής παίζοντας σε ένα πλαστικό παράδεισο, μικρογραφία του εμπορικού κλουβιού που θα περνάνε τον ελεύθερο χρόνο τους και ως ενήλικες. Οι πιθανότητες να μάθουν τα παιδιά να αυτο-οργανώνονται, να συγκρούονται και να αναπτύσσουν ελεύθερα την φαντασία τους, μειώνεται δραματικά μέσα σε αυτούς τους «ειδικά διαμορφωμένους χώρους».

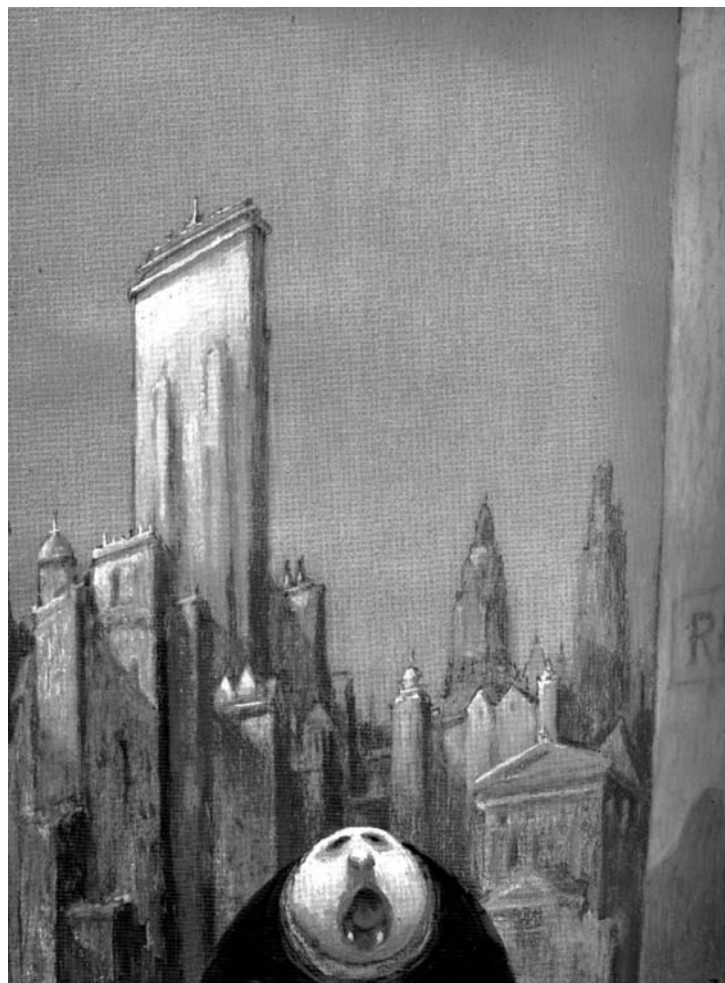

Δημόσιοι χώροι: κλειστοί-υπαίθριοι

Οι δημόσιοι χώροι, υπαίθριοι (δρόμοι, πάρκα, πλατείες, πεζόδρομοι) και κλειστοί (βιβλιοθήκες, πινακοθήκες, μουσεία, θέατρα, πανεπιστήμια, σχολεία κλπ) είναι και αυτοί χώροι θεωρητικά ανοιχτοί για να περνάμε τον ελεύθερο χρόνο μας. Οι **κλειστοί δημόσιοι χώροι** έχουν συγκεκριμένους τρόπους λειτουργίας, καθορισμένους από δημοτικούς και κρατικούς φορείς. Ο ελεύθερος χρόνος στους κλειστούς δημόσιους χώρους, δεν οριοθετείται μόνο από τους τοίχους των κτιρίων, αλλά και από τους ρόλους τους οποίους καλούμαστε να υιοθετήσουμε για να βρεθούμε εκεί: αυτούς του μαθητή, του φοιτητή, του αναγνώστη, του φιλότεχνου πολίτη. Στο σχολείο πηγαίνουν οι μαθητές, στο πανεπιστήμιο σπουδάζουν οι φοιτητές, στη δημοτική βιβλιοθήκη δανειζόμαστε βιβλία, στα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους πάμε για να θαυμάσουμε την πολιτισμική μας κληρονομιά (συχνά έναντι αντιπώμου) και στο δημοτικό θέατρο ή πινακοθήκη για να δούμε την «τέχνη». Κανένας από αυτούς τους χώρους δεν είναι φτιαγ-

μένος έτσι ώστε να μπορούμε να συμβάλλουμε και εμείς στον τρόπο λειτουργίας του, να συννευρεθούμε αυθόρμητα και έξω από το επιβεβλημένο πλαίσιο. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι και αυτό της εμπειρίας της συνέλευσης της άνω πόλης, που κυριολεκτικά «έφαγε πόρτα» όταν, με αφορμή και περιεχόμενο τα γεγονότα του Δεκέμβρη, ζήτησε ένα χώρο για να συννευρίσκει στην δημοτική βιβλιοθήκη της άνω πόλης.

Οι **υπαίθριοι δημόσιοι χώροι** είναι οι «ανοιχτοί» αυτοί χώροι που μπορεί δυναμικά να λειτουργήσουν έξω από την λογική της εμπορευματοποίησης, των ρόλων και των περιφράξεων. Στον πεζόδρομο, στην παραλία, στις πλατείες, στα πάρκα (ποια;) και στους δρόμους μπορούμε όλοι να κυκλοφορήσουμε και να συννευρεθούμε στον ελεύθερό μας χρόνο. Πότε όμως και υπό ποιες συνθήκες το κάνουμε;

-Στον πεζόδρομο της **Ναυαρίνου** μαζεύεται καθημερινά νέος κόσμος που επιλέγει να πει τον καφέ του έξω στα πεζούλια και στα παγκάκια και όχι στα τριγύρω καφέ. Τις τελευταίες δεκαετίες αυτός ο πεζόδρομος είναι τόπος συνάντησης νέου κόσμου, τόπος γνωριμιών, τόπος διασκέδασης και διακίνησης ιδεών, τόπος ανθρώπων που επιλέγουν ένα διαφορετικό τρόπο διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου από τον κυρίαρχο εμπορευματικό. Αλλά ακόμα και σε αυτό τον εν δυνάμει ελεύθερο και ανοιχτό χώρο, υψώνονται οι περιφράξεις: τα κάγκελα στα πεζούλια για να μην έχουμε αρκετό χώρο να καθίσουμε, ο περιφραγμένος αρχαιολογικός χώρος και οι ένστολοι φρουροί της τάξης που με κάθε ευκαιρία ζητάνε ταυτότητες και κάνουν προσαγωγές.

-Στην **παλιά παραλία**, στον δημόσιο χώρο που για πολλούς συνδέεται με την ομορφιά και την ιδιαιτερότητα αυτής της πόλης, ποδηλάτες, ζευγαράκια, ηλικιωμένοι και νέοι καταφεύγουν τις Κυριακές, τις αργίες και τις ηλιόλουστες μέρες. Από το λιμάνι μέχρι και λίγο πιο κάτω από το άγαλμα του «μεγάλου» Αλεξάνδρου εκατοντάδες άνθρωποι περνάνε τον ελεύθερό τους χρόνο σε μια απόπειρα να ξεφύγουν από το θόρυβο της πόλης, κυρίως τους ανοιξιάτικους και καλοκαιρινούς μήνες. Αλλά και σε αυτή την περίπτωση, η μουσική από τα πλεούμενα μπαρ-κλαμπ καταφθάνει στα αυτιά τους μαζί με την εικόνα των πορτιέρηδών τους, υπενθυμίζοντας ότι ο χώρος –εμπόρευμα μπορεί να βρίσκεται παντού. Τις νυχτερινές ώρες η παρουσία της αστυνομίας στην περιοχή είναι πολύ έντονη και έχει ως σκοπό της να συμμορφώσει όσους και όσες λειτουργούν «παραβατικά», δηλαδή διασκεδάζουν με κιθάρες και μπύρες στα παγκάκια ή στα γρασίδια, αντί να πηγαίνουν στα πλωτά μαγαζιά.

-Στην **πλατεία Αριστοτέλους** τα καφέ, τα εστιατόρια και τα ζαχαροπλαστεία έχουν δώσει ένα «κοσμοπολίτικο» εμπορικό χαρακτήρα και οι άνθρωποι συνήθως περνάνε από εκεί στο δρόμο τους για την διασκέδαση ή αναψυχή τους σε κάποιο από τα περιφερειακά μαγαζιά. Σαν υπαίθριος δημόσιος χώρος συνήθως αποκτάει ζωή 2-3 φορές τον χρόνο, όταν οργανώνονται εκεί γιορτές από τις δημοτικές αρχές, ή με τις ομιλίες των κομμάτων στα πλαίσια της προεκλογικής εκστρατείας. Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις ο ελεύθερος χρόνος αυτών που

παρευρίσκονται στην πλατεία, σκηνοθετείται και διαμορφώνεται από τα πάνω, από τους κρατικούς-κομματικούς εκπροσώπους και από τους ενορχηστρωτές της μαζικής κουλτούρας (Μ.Μ.Ε.).

-Λίγο πιο πάνω από την πλατεία Αριστοτέλους, πάνω από την Εγνατία (**και το άγαλμα του βενιζέλου**), στο **πάρκο κάτω από την ρωμαϊκή αγορά**, συναντιούνται αρκετοί **μετανάστες**. Στα παγκάκια και στα πεζούλια αυτού του πάρκου περνάνε τις ελεύθερες ώρες τους διάφορες παρέες (κυρίως αντρών) μεταναστών, που πολλές φορές φέρνουν μαζί τους και κάποια μικρο-έπιπλα (τραπεζάκια, μικρά σκαμπό), τράπουλες ή τάβλι, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο έναν οικείο και ελεύθερο για αυτούς δημόσιο χώρο. Σε αυτό το πάρκο, όπως και σε πολλούς άλλους ανοιχτούς δημόσιους χώρους (πλατείες, πεζοδρόμια, πεζόδρομους) συναντάει κανείς περισσότερους μετανάστες από ότι «ντόπιους» Θεσσαλονικείς. Το πιο πιθανό είναι ότι η οικειοποίηση των δημοσίων χώρων από τους μετανάστες είναι μια στρατηγική επιβίωσης που υιοθετούν οι ίδιοι για να περνάνε πιο οικονομικά τον ελεύθερο τους χρόνο, ίσως πάλι για κάποιους να είναι και μια επιλογή ενός χώρου που μπορούν να βιώσουν την διαφορετικότητα τους με μεγαλύτερη άνεση και ελευθερία από τους περιφραγμένους εμπορευματικούς χώρους. Σε αντίθεση με τους μετανάστες, οι υπόλοιποι κάτοικοι αυτής της πόλης, σπάνια περνάνε τον ελεύθερο τους χρόνο σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους του κέντρου ή της γειτονιάς, εκτός αν υπάρχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος.

-Σε κάποιες **αργίες** και **γιορτές** οι περισσότεροι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης χρησιμοποιούν τους υπαίθριους δημόσιους χώρους. Την τσικνοπέμπτη, την καθαρά Δευτέρα, σε εθνικές, θρησκευτικές και ονομαστικές γιορτές οι Έλληνες συμπολίτες μας ψήνουν και στήνουν γλέντι στην γειτονική πλατεία, στο πεζοδρόμιο ή στην πλατεία (συνήθως μπροστά στο σπίτι ή το μαγαζί τους). Αυτές τις ιδιαίτερες μέρες που ο κόσμος δικαιούται να μην εργάζεται, τους παραχωρείται από το κράτος και τους εργοδότες, η «δικαιολογία» να γλεντήσουν συλλογικά έξω από τα εμπορευματικά πλαίσια και τους τοίχους των σπιτιών τους. Εκεί, στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής, σε διάλειμμα από την καθημερινότητα και σαν εξαίρεση οικειοποιούνται κάποιοι τους δημόσιους χώ-

ρους, συνευρίσκονται, μοιράζονται το φαγητό, το ποτό και τη μουσική.

-Στο **άγαλμα του Βενιζέλου** και στην **Καμάρα**, εκτός από αυτούς-ες που συναντιούνται εκεί για να πάνε μετά κάπου αλλού, συγκεντρώνεται και ο κόσμος που θέλει να εκφραστεί ή να αγωνιστεί σε σχέση με κοινωνικο-πολιτικά ζητήματα. Σε αυτούς τους δημόσιους χώρους γίνονται τα καλέσματα για τις περισσότερες συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας και τις πορείες, στήνονται μικροφωνικές εγκαταστάσεις αντι-πληροφόρησης και αναρτούνται πολύ συχνά πανό. Τις περισσότερες φορές η παρουσία των αστυνομικών δυνάμεων είναι πολύ έντονη, αλλά συνήθως δεν αποτρέπει αυτούς που συγκεντρώνονται να οικειοποιηθούν και να απελευθερώσουν τον χώρο για όσο διάστημα βρίσκονται εκεί. Το άγαλμα του Βενιζέλου, η Καμάρα, όλοι οι υπόλοιποι χώροι συνάντησης με αγωνιστικό περιεχόμενο και οι δρόμοι της πόλης από τους οποίους περνάει μια πορεία, είναι ελεύθεροι δημόσιοι χώροι για όσο διάστημα διαρκούν αυτές οι δράσεις.

Απελευθερωμένοι χώροι – Καταλήψεις και στέκια

Οι μοναδικοί ελεύθεροι κλειστοί χώροι είναι αυτοί που έχουν απελευθερωθεί από κάποιες συλλογικότητες που λειτουργούν έξω –και σε σύγκρουση– με τους θεσμικούς και κρατικούς φορείς. Σήμερα στην Θεσσαλονίκη υπάρχουν απελευθερωμένοι χώροι τόσο στο χώρο των πανεπιστημίων όσο και έξω από αυτούς: η κατάληψη Φάμπρικα Υφανέτ, η Terra Incognita, η Libertatia, η Κατάληψη Εστίας Δέλτα (Εγνατίας 13), η Κατάληψη Ορφανοτροφείου, το Κατειλημμένο Στέκι Ναδίρ, το Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι στην Ιατρική (ΑΠΘ), Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι στη Φιλοσοφική (ΑΠΘ), η Κατάληψη Street Attack, το Πλοίο των Τρελών, το Στέκι στο Βιολογικό, το Στέκι στο Πολυτεχνείο (ΑΠΘ), η Κατάληψη FreeTeza και η Tehtle Mehtle στα λυόμενα καλών τεχνών.

Με την οικειοποίηση των χώρων αυτών κάποιοι-ες κατακτούν συλλογικά εργαλεία διαμόρφωσης του χώρου και του χρόνου τους (στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό), εκφράζοντας κι αυτο-οργανώνοντας κυρίως την επιθυμία τους για απελευθέρωση του χωροχρόνου μας από το συλλογικό ιδιοκτήτη του: το εμπόρευμα και την κρατική περιφραγή.

Διεκδικώντας το Δημόσιο Χώρο

Σύντομη ανασκόπηση κινητοποιήσεων των τελευταίων χρόνων για τον αστικό δημόσιο χώρο.

Oh, the beauty reclaiming the public...

Οι κοινωνικοί αγώνες που αναπτύσσονται γύρω από τη διεκδίκηση του δημόσιου χώρου δεν είναι καθόλου πρόσφατο φαινόμενο. Ωστόσο κάπου από τις αρχές της δεκαετίας αρχίζει να παρατηρείται μια κλιμάκωση στις κινητοποιήσεις που στοχεύουν σε διάφορες μορφές αλληλεπίδρασης με αυτό που ορίζεται ως αστικός δημόσιος χώρος, είτε αυτός είναι καθαρά χωρικός, όπως: δρόμοι, πλατείες, πάρκα, κτίρια ή οικόπεδα είτε επεκτείνεται σε άλλες έννοιες του δημοσίου λ.χ. τα πεδία ακτινοβολίας κεραιών κινητής τηλεφωνίας που διαπερνούν τη αστική σφαίρα.

Η αλληλεπίδραση παίρνει διάφορες μορφές ξεκινώντας από συμβολικές πράξεις διαμαρτυρίας και διεκδίκησης (περιλαμβάνοντας πολλές φορές και την καταστροφή δομών οι οποίες διακυβεύουν τον δημόσιο χαρακτήρα) και καταλήγοντας συχνά στην άμεση παρέμβαση, την οικειοποίηση και τελική μεταμόρφωση του προηγούμενου ρόλου –ή επικείμενης ακρήστευσης- του δημόσιου χώρου.

Ας μην ξεχνούμε ότι η διεκδίκηση του δημόσιου χώρου είναι μια διαδικασία που δεν μπορούμε να της προσδώσουμε ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά αν πρώτα δεν εξετάσουμε το περιεχόμενο και την εξέλιξη της κάθε διεκδίκησης. Έχουμε αναφέρει, ότι οι κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων είναι αυτές που καθορίζουν τη χρήση και τη διεκδίκηση ενός χώρου, οπότε και του δημόσιου. Παρακάτω παραθέτουμε κάποιους από τους κοινωνικούς αγώνες για τη διεκδίκηση του δημόσιου χώρου που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια –αλλά και μερικούς λίγο παλιότερους. Σκοπός μας δεν είναι η παράθεση όλων των περιπτώσεων διεκδίκησης ούτε η κριτική αποτίμηση, αλλά η ψηλάφηση αντιπροσωπευτικών και ενδιαφερόντων περιπτώσεων, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ως αντικείμενο συζήτησης, κριτικής, ανάλυσης και πιθανόν ως πηγές έμπνευσης.

Η επιλογή μας να κάνουμε μόνο μία παρουσίαση αγώνων χωρίς ταυτόχρονα να προτάσουμε ούτε να προτείνουμε, ως υποδειγματικούς, κάποιους από αυτούς αντιστακτά την μη ολοκλήρωση της μέχρι τώρα συζήτησης που έχει αναπτυχθεί στη συνέλευση πάνω στο θέμα.

Ωστόσο, σίγουρα υπάρχουν χαρακτηριστικά των κινητοποιήσεων όπως το αδιαμεσολάβητο από θεσμικούς φορείς, η αντίθεση με τον κόσμο του χρήματος και του κράτους, η αυτοργανωμένη τους μορφή και η δημιουργία άμεσων σχέσεων, χαρακτηριστικά που μας βρίσκουν κοντά με κάποιες κινητοποιήσεις και σε αντίθεση με κάποιες άλλες. Τέλος, εντοπίζουμε σαν γενεσιουργό αιτία των εκάστοτε αγώνων γύρω από το δημόσιο χώρο την όλο και μεγαλύτερη αποικιοποίηση της ζωής μας από το εμπόρευμα, την εντατικοποίηση της αστυνόμευσης και της επιτήρησης και την επιβολή συγκεκριμένων χωροταξικών δομών που σαν σκοπό έχουν το κέρδος και την επέκταση των περιφράξεων.

κάποια παραδείγματα..

Εθνικά υπερήφανοι..

Η προετοιμασία για την Ολυμπιάδα

Τα χρόνια πριν από τους Ολυμπιακούς αγώνες παρατηρείται μια έξαρση “αναπλάσεων” δημόσιων χώρων της πρωτεύουσας με αποτέλεσμα τον συχνό αποκλεισμό και την αλλοίωση του πραγματικού δημόσιου τους χαρακτήρα, έχοντας ως πρόφαση πολλές φορές και το δόγμα της ασφάλειας. Αυτό πυροδότησε ωστόσο και αντιδράσεις από πλευράς κατοίκων που θίγονταν από τις παρακείμενες αλλαγές και ένιωθαν να μειώνεται περαιτέρω ο ζωτικός τους χώρος και να προσβάλλεται η δυνατότητα αντίδρασης για θέματα που τους αφορούν.

Λόφος Φιλοπάππου-

Παρέμβαση κατοίκων Θησείου-Πετραλώνων-Φιλοπάππου-Κουκακίου

Χαρακτηριστικό και ενδιαφέρον παράδειγμα είναι, μεταξύ άλλων, η περίπτωση του Λόφου του Φιλοπάππου. Με αφορμή την περίφραξη του δημιουργήθηκε το 2002 μια **συλλογικότητα- παρέμβαση κατοίκων και συνέλευση γειτονιάς** η οποία προχώρησε τότε σε ρίξιμο των κάγκελων και άνοιγμα των εισόδων. Η πρωτοβουλία αυτή επεκτάθηκε στις γύρω γειτονιές και δημιούργησε την **Παρέμβαση κατοίκων Θησείου-Πετραλώνων-Φιλοπάππου-Κουκακίου** που μετρά από τότε διάφορες συντονισμένες δράσεις οι οποίες πέρα από θέματα τοπικής χωροταξίας-δεντροφυτεύσεις **διαπραγματεύθηκαν και επεκτάθηκαν σε παρεμβάσεις αλληλεγγύης σε εργασιακά θέματα, το περιβάλλον κ.α.**

Γκρεμίζοντας τις περιφράξεις. Δράση της Παρέμβασης κατοίκων Φιλοπάππου

Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Πεδίου του Άρεως

Παρόμοια δράση πραγματοποιήθηκε το 2003 και στον **χώρο του πεδίου του Άρεως** ως αντίδραση στην προσπάθεια “ανάπλασης” του χώρου με την δημιουργία περιφραξής και υποδομών για την περαιτέρω “αξιοποίηση” του χώρου. Με **ανοιχτή λαϊκή συνέλευση** και την συμμετοχή 500 ατόμων, πραγματοποιήθηκε πορεία, καταστροφή της περίφραξης και καθαρισμός του χώρου. Σε τέτοιες προσπάθειες διακρίνονται κάποια πρώτα παραδείγματα συσχετισμού και συσπείρωσης διαφορετικών κοινωνικών και πολιτικών ομάδων μπροστά σε θεσμικές παρεμβάσεις σε δημόσιο χώρο. Όπως χαρακτηριστικά μαρτυρούσε συμμετέχοντας “...*Η σύνθεση του κόσμου ήταν απίστευτα ανομοιογενής, τόσο πολιτικά (πολλοί/ες αναρχικοί, αριστεροί κάθε είδους, οικολόγοι αλλά και πιο «απολιτίκ» κάτοικοι) όσο και ηλικιακά (από 5 έως ..80 ετών). Υπήρχε όμως μια αίσθηση ενότητας που σπάνια συναντάς..*”

“.. Ο καθένας και η καθεμία μόνη της, δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Όλοι και όλες μαζί μπορούμε. Η σκέψη αυτή όσο και αν είναι απλή, συχνά την ξεχνάμε. Η Παρέμβαση Κατοίκων είπε να την κάνει πράξη.. εκεί που ζούμε. Στη γειτονιά!

..Τα θέματα με τα οποία έχουμε καταπιαστεί είναι φυσικά αυτό του Φιλοπάππου, των κεραιών κινητής τηλεφωνίας, της καταπάτησης πεζοδρόμων από τροχοφόρα και τραπεζοκαθίσματα, της έλλειψης κυκλοφοριακής μελέτης, του πάρκου της κορεάτικης αγοράς απέναντι από το Γκάζι, του Σεράφειου κολυμβητηρίου, του Ελαιώνα, των νυχτερινών κέντρων, της έλλειψης πρασίνου, τις κάμερες κ.α. Επίσης έχουν γίνει μια σειρά από συζητήσεις και παρεμβάσεις αλληλεγγύης, για τις εργάτριες της Πάλκο, για απόλυση σε φροντιστήριο, για την απεργία των δασκάλων, για την κλιματική αλλαγή, τα μεταλλαγμένα τρόφιμα και την βιοτεχνολογία και άλλα...”

Από κείμενο της Παρέμβασης κατοίκων Θησείου-Πετραλώνων-Φιλοπάππου-Κουκακίου

Οι κινητοποιήσεις στο συγκεκριμένο χώρο συνεχίστηκαν με τη δημιουργία **Επιτροπής Αγώνα για την Προστασία του Πεδίου του Άρεως** και την κατοπινή σύγκρουση (δενδροφύτευση με παρουσία ΜΑΤ και συλλήψεις) το 2007 με τα συμφέροντα του Πανελληνίου Γ.Σ. και τον πρόεδρο του Μ. Κυριακού, ο οποίος είχε καταπατήσει έκταση με διάνοιξη εισόδου και αυθαίρετα κτίσματα σε χώρο πρασίνου του Πεδίου με την ανοχή κυβέρνησης και Νομαρχίας Αθηνών.

Πεδίο του Άρεως (2003)

Παραλία Αρετσούς Καλαμαριά, Θεσσαλονίκης

Εκδήλωση στη Καλαμαριά-Απρίλης 2008

Στη Θεσσαλονίκη αντίστοιχες δράσεις υπήρξαν το 2004 όταν συστάθηκε η **Επιτροπή κατοίκων για το δημόσιο χαρακτήρα της παραλίας Αρετσούς**. Η μαρίνα της Αρετσούς είχε από τότε αποκλειστεί με σιδερόφρακτα και συρματοπλέγματα, προκειμένου να υπάρχει «ελεγχόμενη» πρόσβαση στην παραλία λόγω μεταβίβασης ιδιοκτησίας στα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα με ξεκάθαρη πρόθεση να εκμεταλλευτεί εμπορικά τον χώρο. Οι κάτοικοι πραγματοποίησαν τον Φλεβάρη του 2004 πορεία και σπάσιμο κλειδωμένης εισόδου ενώ αργότερα το 2008 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση και εκ νέου πορεία για τα θέματα των δημοσίων χώρων της Καλαμαριάς με την συμμετοχή της ομάδας για την Υποθαλάσσια Πειρατές της Παραλιακής Μέσα από αυτές τις κινητοποιήσεις και τα γεγονότα του Δεκεμβρη δημιουργήθηκε κατόπιν η **Ανοιχτή Συνέλευση Καλαμαριάς**.

“.. για τη δημιουργία ενός ευέλικτου χώρου χωρίς αποκλειστική χρήση που να ικανοποιεί πολλές ανάγκες των κατοίκων ταυτοχρόνως... θα φυτευτούν κάποια δέντρα, ο χώρος θα είναι φιλικός στα μικρά παιδιά και ανοικτός σε όλους και όλες, νέους και γέροντες, Έλληνες και ξένους..”

Πρωτοβουλία Κατοίκων Εξαρχείων

Με την λογική της αντίστασης στις αλλοιώσεις του δημόσιου χώρου και λόγω της ανάπτυξης της Πλατείας Εξαρχείων η **Πρωτοβουλία Κατοίκων Εξαρχείων** προχώρησε σε καλέσματα συνελεύσεων για το θέμα των Δημοσίων Χώρων ξεκινώντας το καλοκαίρι του 2003. Την ίδια περίοδο υπήρξαν και άμεσες παρεμβάσεις στα έργα. Η περιοχή των Εξαρχείων μετράει γενικότερα δυναμικές κινητοποιήσεις για το θέμα των δημοσίων χώρων της περιοχής ξεκινώντας από το θέμα της πλατείας και με χαρακτηριστική ενέργεια την οικειοποίηση εγκαταλελειμμένου οικοπέδου το 2008 και την δημιουργία κήπου, το “**Κηπάκι της Τσαμαδού**”, το οποίο σηματοδότησε και μια διαφορετική τοπικού χαρακτήρα συλλογική προσπάθεια αυτοδιαχείρισης μέσα στη κωροταξία της πόλης με την συμβολή κατοίκων..

Οι Κάτοικοι Εξαρχείων που πεθύμησαν το πράσινο λένε ότι θα προσπαθήσουν να αφουγκραστούν τις φωνές της γειτονιάς κι ότι η επιτυχία του εγχειρήματός τους θα κριθεί από τη συμμετοχή της. ...Γνωριστήκαμε καλύτερα, κάναμε δουλειές, ήπιαμε τα κρασάκια μας και βρωμίσαμε τα χέρια μας με χώμα. Μια γυναίκα που δε μιλούσε ελληνικά πέρασε και ρώταγε για τον κήπο, και χάρηκε πολύ όταν έμαθε ότι μπορεί να κάνει δωρεάν μαθήματα ελληνικών στο Στέκι Μεταναστών. Μια ηλικιωμένη γειτόνισσα μάς συμβούλεψε πώς να διαχειριστούμε τα μπάζα, ώστε να μην παραφορτωθούν οι κάδοι της Τσαμαδού. Ένας άνδρας με προβλήματα που είχε βρει κατάλυμα στο οικόπεδο τις τελευταίες μέρες δεν εκδιώχθηκε ούτε απομονώθηκε, αντιμετωπίστηκε με προσοχή κι ευαισθησία...”

Από κείμενο για το Παρκάκι της Τσαμαδού

Δημοτική Αγορά Κυψέλης

Από τις δράσεις του 2004 και κατόπιν οι συλλογικές διεκδικήσεις δημοσίων χώρων άρχισαν να εισέρχονται στην κουλτούρα των τοπικών αντι-δράσεων από διάφορες πρωτοβουλίες τοπικού χαρακτήρα. Το 2006 η **Δημοτική αγορά της Κυψέλης** η οποία παρέμενε κλειστή για πολλά χρόνια και με κίνδυνο εμπορικής εκμετάλλευσης και διάθεσης ως χώρος παρκινγκ με πρωτοβουλία κατοίκων ανοίγεται, καθαρίζεται και οικειοποιείται ως “..χώρος ελεύθερος, δημοκρατικός, αντι-εμπορικός, αυτοδιαχειριζόμενος, και επίσης ανοιχτός σε όλους..” Έκτοτε λειτουργεί ως κοινωνικό χώρο υπό την διαχείριση της Ανοιχτής Συνέλευσης Πρωτοβουλίας Κατοίκων για την Αγορά της Κυψέλης.

Βίλλα Ζωγράφου

Κινητοποιήσεις κατοίκων πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή του ζωγράφου το 2006 για το άνοιγμα της **Βίλλας Ζωγράφου** ως ανοιχτός δημόσιος χώρος πρασίνου. Η βίλλα προοριζόταν για τη δημιουργία εμπορικού κέντρου 38.000 τ.μ. με συμφωνία μεταξύ φερόμενων κληρονόμων και Δήμου. Έκτοτε η κινητοποιήσεις των κατοίκων για να διαφυλάξουν τον ανοιχτό χαρακτήρα του χώρου με συχνά καλέσματα ανοιχτού συντονιστικού σε αυτοδιαχειριζόμενο χώρο. Η κίνηση αυτή λειτούργησε ως (ακόμα) ένα παράδειγμα κινητοποίησης και συσπείρωσης κατοίκων με το συσχετισμό διάφορων πολιτικών χώρων έχοντας κοινό στόχο την άμεση διεκδίκηση του δημόσιου χώρου λόγω θεσμικής παρέμβασης σε αυτόν, η οποία περιλαμβάνει την ισοπέδωση του ή τον αποκλεισμό πρόσβασης.

Αφίσα από την Πρωτοβουλία για τους Δημόσιους Χώρους του Ζωγράφου

Κεραίες κινητής τηλεφωνίας...

Αντίστοιχες δράσεις πραγματοποιούνται τα τελευταία σε σχέση με το θέμα των κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε διάφορες γειτονιές της πρωτεύουσας οι οποίες, αν και στην πλειοψηφία των περιπτώσεων εστιάζεται αποκλειστικά στο θέμα της ενημέρωσης και την αποκαθίλωση των κεραιών, έδωσαν την ευκαιρία αμεσοδημοκρατικής συλλογικής διαχείρισης σε τοπικό επίπεδο με προεκτάσεις για την διακύβευση της γενικότερης έννοιας του δημόσιου χώρου. **Πρωτοβουλίες κατοίκων όπως αυτές του Φιλοπάππου, του Γκύζη του Κουκακίου, στα Εξάρχεια, στη Δάφνη, στα Σεπόλια** και αλλού προχώρησαν σε λαϊκές συνελεύσεις και πολλές φορές στην άμεση καταστροφή των κεραιών.

Αποκαθίλωση κεραιάς, Δάφνη Οκτώβριος 2007

Πάρκο Ναυαρίνου και Χαριλάου Τρικούπη

Το Σάββατο 7 Μαρτίου 2009, όλοι εμείς, κάτοικοι των Εξαρχείων και άλλων γειτονιών της Αθήνας, κρίνοντας πως με τη δημιουργία πάρκου στο χώρο του πρώην παρκινγκ **στη συμβολή των οδών Χαρ. Τρικούπη, Ναυαρίνου και Ζωοδ. Πηγής** θα βελτιωθεί σημαντικά η ποιότητα ζωής στην πόλη μας, σπάσαμε τα τσιμέντα, φυτέψαμε πορτοκαλιές, λεμονιές, ελιές και άλλα δέντρα, δημιουργώντας έναν ελεύθερο χώρο πρασίνου, έκφρασης και παιχνιδιού.

Τα Εξάρχεια είναι άλλη μια πυκνοκατοικημένη περιοχή κατοικίας της Αθήνας, μια γειτονιά με ψηλά κτίρια και στενούς δρόμους, σε μια πόλη που πνίγεται από το καυσαέριο και κάθε λογής χημικά. Σε αυτή τη γειτονιά, όπου η ανάγκη δημιουργίας χώρων πρασίνου είναι επιτακτική, υπάρχει έλλειψη σε αδόμητες εκτάσεις που θα μπορούσαν να διαμορφωθούν σε δημόσιους χώρους πρασίνου και να προσφέρουν μια ανάσα από το τσιμέντο της πόλης.

Έτσι, απελευθερώσαμε το χώρο του πρώην πάρκινγκ και δημιουργούμε μέσα από συμμετοχικό σχεδιασμό ένα πάρκο στη λογική της αυτοδιαχείρισης, με παιδική χαρά, χώρους για υπαίθριες προβολές, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Επανοικειοποιούμε το χώρο ο οποίος λειτουργεί μέσω της ανοικτής συνέλευσής του. Στόχος μας είναι η καθιέρωση ενός ελεύθερου πάρκου, ανοικτού και προσβάσιμου σε όλους, που λειτουργεί αδιαμεσολάβητα και αυτοοργανωμένα.

(από το blog «το πάρκινγκ τους, πάρκο μας»)

Ανοικτή Λαϊκή Συνέλευση Αγ. Δημητρίου

Η Ανοικτή Λαϊκή Συνέλευση Αγ. Δημητρίου δημιουργήθηκε μέσα στην εξέγερση του Δεκέμβρη απελευθερώνοντας το Δημαρχείο του Αγ. Δημητρίου. Η πράξη αυτή έδωσε το έναυσμα για την "αποκέντρωση" των εξεγερτικών δράσεων.

Η Συνέλευση αποτελεί μια αυτόνομη πρωτοβουλία κατοίκων του Αγ. Δημητρίου και των γύρω περιοχών και όχι μόνο δεν έχει σχέση με το δημοτικό Συμβούλιο ή τις υπηρεσίες του Δήμου Αγ. Δημητρίου, αλλά είναι φύσει και θέσει αντίθετη με κάθε διαδικασία που αποφασίζει για εμάς χωρίς εμάς.

Προήλθε από την αυθόρμητη εξέγερση της νεολαίας και των εργαζόμενων και την πρωτοβουλία Κατάληψης του Δημαρχείου, η οποία διήρκησε από τις 11 έως τις 16 Δεκεμβρίου του 2008.

[...]

Η επίθεση που δεχόμαστε όλοι καθημερινά, είναι συνολική και επεκτείνεται σε κάθε πτυχή της ζωής μας. Έτσι, συνολικές οφείλουν να είναι και οι αντιστάσεις μας. Για όλα τα παραπάνω, αλλά και για χρόνια και πιο τοπικά ζητήματα (κεραίες κινητής τηλεφωνίας, ελεύθεροι χώροι, ρεματιά).

Η λαϊκή συνέλευση είναι ένας χώρος επικοινωνίας, ένας χώρος όπου μπορούμε να μοιραστούμε τις απόψεις μας και τις εμπειρίες μας, να ξαναζωντανέψουμε τη γειτονιά μας. Ένας χώρος όπου συναποφασίζουμε και πράττουμε. **Δεν αφήνουμε πια τη ζωή μας στα χέρια άλλων, που αγνοούν τις ανάγκες μας.**

(από το blog της συνέλευσης)

Ανοικτή Συνέλευση Κατοίκων Χαλανδρίου και γύρω περιοχών

Η Κατάληψη Παλιού Δημαρχείου- ΚΕΠ Χαλανδρίου που πραγματοποιήθηκε κατά την εξέγερση του Δεκέμβρη '08, μετά το τέλος της κατάληψης συνεχίζει την παρουσία και τις δράσεις της ως Ανοικτή Συνέλευση κατοίκων Χαλανδρίου και γύρω περιοχών

«Μετά τον Δεκέμβρη σε πολλούς δήμους και συνοικίες της Αθήνας, οι κάτοικοι αντιλαμβανόμενοι την αναποτελεσματικότητα των τωρινών θεσμών σε θέματα που αφορούν άμεσα τη ζωή και την καθημερινότητά τους κι απογοητευμένοι από την αντιπροσώπευση, οργανώθηκαν σε ανοιχτές λαϊκές συνελεύσεις γειτονιάς.

Στην συντριπτική πλειοψηφία των περιοχών αυτών, όπως εξάλλου και σε ολόκληρο το λεκανοπέδιο Αττικής, είναι αισθητή η έλλειψη ελεύθερων-δημόσιων χώρων, στους οποίους οι κάτοικοι θα μπορούν να έρχονται σε επαφή ανταλ-

ΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝΤΑΙ

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΜΑΣ ΑΝΟΙΚΤΟΙ

ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΣΠΕΥΘΑΡΗ

ΒΙΛΛΑ ΙΟΥΛΑ

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΚΕΛΩΝ ΠΟΛΕΩΣ ΣΤΟΝ ΨΗΤΤΟ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΕΙΟ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑ ΤΟΥ DAVINCI FERRARI CLUB

ΣΑΒΒΑΤΟ 14/3 ΣΤΙΣ 12.00 μ.μ. πλατεία ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗ (πάνω πλατεία)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ @dialogopolis.blogspot.com

ΣΑΣ ΣΙΧΑΘΗΚΑΜΕ!
ΜΕ ΔΙΑΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ
ΠΑΠΑΔΕΣ ΜΜΕ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ
ΜΠΑΤΣΟΥΣ ΝΤΑΒΑΤΖΗΔΕΣ

Κ' ΕΜΠΟΡΟΥΣ ΝΑΡΚΟΤΙΚΩΝ
ΕΧΕΤΕ ΦΤΙΑΞΕΙ ΜΙΑ ΑΠΕΡΑΝΤΗ
ΧΑΒΟΥΖΑ
ΦΤΟΥ ΣΑΣ ΒΟΔΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΤΑΓΙΟΥΣ ΔΕΛΜΗΤΡΙΟΥ

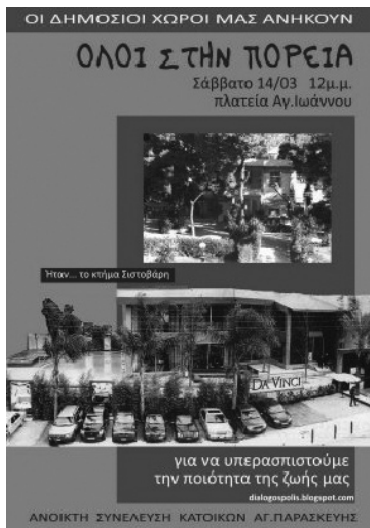
Όλοι ^{στην} ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
στο κατεστραμμένο Δημαρχείο ^{Σήμερα, 7/3}

15 ΧΡΟΝΩΝ ΝΕΚΡΟΣ - Η ΣΙΩΠΗ ΕΙΝΑΙ ΕΙΛΕΝΟΧΗ
ΑΝΕΙΣΤΑΣΗ - ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Δημοτικό Θέατρο
"Μελίνα Μερκούρη"
Πολιτιστικός Οργανισμός
Δημοτική Βιβλιοθήκη

ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΕΠΕΛΕΓΕΤΑΙ

ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΟΧΕΤΗΣ

λάσσοντας ιδέες και απόψεις, συναποφασίζοντας για τη ζωή και το μέλλον τους. Αυτή η απουσία δεν είναι καθόλου τυχαία αλλά αποτελεί απόρροια μιας λογικής που θέλει το άτομο απομονωμένο, εγκλωβισμένο στην ιδιωτική σφαίρα και ανήμπορο να διαχειριστεί θέματα που δεν αφορούν την απλή επιβίωση του.»

(Από το blog της συνέλευσης, απόσπασμα από κείμενο-κάλεσμα σε πορεία για τους δημόσιους χώρους, τη χρήση τους και το κτήμα Σιστοβάρη το οποίο πωλήθηκε από το δήμο σε ιδιώτη, και μεταμορφώθηκε από χώρος πρασίνου στο DaVinci Ferrari Club)

Πάρκο «Λέλας Καραγιάννη»- Επιτροπή Κατοίκων για τη Διάσωση του Πάρκου Κύπρου και Πατησίων

«Τα ξημερώματα της Δευτέρας 26/01/2009 (4:30 π.μ.) ο Δήμος εισέβαλλε με μπουλντόζες αφήνοντας πίσω του κατεστραμμένη γή. Τα ΜΑΤ φρόντισαν να συνεχιστεί το έργο της καταστροφής, όταν οι κάτοικοι προσπάθησαν να εμποδίσουν παραπάνω καταστροφές. Την Τετάρτη 28/01/2009 (4:50 π.μ.) εργαζόμενοι του Δήμου με τη συνδρομή μπράβων και παρακρατικών επιτέθηκαν στην περιφρούρηση του πάρκου, τους απώθησαν και τελείωσαν το καταστροφικό τους έργο, ξεριζώνοντας ακόμα και τα δένδρα που είχαν φυτευτεί από εμάς τους γείτονες. Την Δευτέρα 02/02/2009 η αστυνομία επιτέθηκε με δολοφονικό τρόπο στους εκατοντάδες διαδηλωτές που συγκεντρώθηκαν και επιχειρήσαν να μπουν στο Δημαρχείο στην πλ. Κοντζιά, τραυματίζοντας σοβαρά 3 ανθρώπους. Ο ύπουλος τρόπος της εισβολής στο πάρκο και της επίθεσης εναντίον μας φανερώνει τα μαφιόζικα σχέδια του Δήμου και ποιός τελικά έχει δίκιο.

Από τη μέρα της καταστροφής και μετά, εμείς, οι κάτοικοι της Κυψέλης, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται άνδρες με αλογοουρά(!), μαζί με αλληλέγγυους των γύρω περιοχών, δημιουργήσαμε Ανοιχτή Συνέλευση που συναντιέται καθημερινά. **Περιφρουρούμε το χώρο του πάρκου από τις μπουλντόζες και τον διαχειριζόμαστε όλοι και όλες μαζί**, δίνοντάς του ζωή όλο το 24ωρο. Ήδη συμβαίνουν, καθημερινά, παραστάσεις-εκθέσεις-εργαστήρια-συναυλίες-προβολές, εκδηλώσεις ανοιχτές σε όποιον και όποια επιθυμεί να στηρίξει τον αγώνα μας. Από τις 26/01/09 που είμαστε στο πάρκο και αγωνιζόμαστε, ο δήμαρχος μέσω των media έχει ρίξει τόνους λάσπης, στην προσπάθεια να συκοφαντεί συνεχώς τον αγώνα μας και την ανοιχτή συνέλευση που διαχειρίζεται το πάρκο. **Θα αντισταθούμε ως το τέλος και θα νικήσουμε.** Οι «αρχές» είτε δημοτικές είτε κρατικές συνάντησαν τη σθεναρή αντίστασή μας που δυστυχώς για αυτούς, και ευτυχώς για εμάς, δεν εξαντλήθηκε στα υπομνήματα, στις χλιαρές αντιδράσεις, σε επερωτήσεις στη Βουλή και σε μηνύσεις, αλλά εκφράστηκε δυναμικά στο δρόμο και στο πάρκο.»

(Από το blog της συνέλευσης)

Το Άλσος Παγκρατίου

«Από τα μέσα του Ιούνη είναι γνωστά τα σχέδια του δήμου Αθηναίων για την κατασκευή θεατρικών εγκαταστάσεων και καφετέριας στα ενδότερα του άλσους, καταστρέφοντας μέρος του πρασίνου και το χώρο του γηπέδου μπάσκετ, έκταση γύρω στα 700 τ.μ. Η κοπή 20 δέντρων μέχρι τώρα καθώς και η εκδήλωση που πραγματοποίησε ο Κακλαμάνης στο θέατρο Coronet στις 2/11/08 με ενημερωτικό-προπαγανδιστικό χαρακτήρα για τα σχέδια του δήμου φανερώνουν πως η υλοποίηση έχει ήδη αρχίσει.

Πως απαντούμε σε όλα αυτά ;

Από τις αρχές Ιουλίου διεξάγεται ανοιχτή συνέλευση για την οργάνωση του αγώνα και των δράσεων ενάντια στα παραπάνω σχέδια. Κατά τη διάρκεια αυτών των μηνών, στη λογική της επανοικειοποίησης των δημοσίων χώρων και της προώθησης πολύμορφων πολιτιστικών δράσεων πέρα από τη φυσική μας παρουσία στο άλσος. Αντιλαμβανόμαστε ότι το ζήτημα της διασφάλισης του ανοιχτού χαρακτήρα των δημοσίων χώρων ξεπερνά το τοπικό επίπεδο καθώς θίγει και αφορά όλους του κατοίκους της μητρόπολης. Ως εκ τούτου θεωρούμε επιτακτική τη σύνδεση και την **αλληλεγγύη** μεταξύ των τοπικών κινημάτων, καθώς και το **συντονισμό** των δράσεών τους.

Τι απαιτούμε:

- Να ματαιωθεί οποιαδήποτε κατασκευή μέσα στο Άλσος
- Κανένα κομμένο δέντρο
- Φροντίδα της βλάστησης (περιποίηση δέντρων, νέες φυτεύσεις)
- Καμία επιπλέον περιφράξη ή φύλαξη. Διασφάλιση του ανοιχτού χαρακτήρα του άλσους.
- Να αναβαθμιστεί η παιδική χαρά.»

(Από τους «Πολίτες για τη σωτηρία του άλσους παγκρατίου»)

Επιτροπή Αγώνα Θίσβης

Η Επιτροπή Αγώνα Θίσβης, εναντιώνεται στα σχέδια δημιουργίας του νέου εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, 422 μεγαβάτ -της «Ηλεκτροπαραγωγής Θίσβης»- καθώς και στην ύπαρξη και την επέκταση του ρυπογόνου βιομηχανικού λιμανιού, που έχουν δημιουργήσει, περιφράξει και εντάξει στη Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) η «Σωληνουργεία Κορίνθου», η Ελβάλ και η Χαρκόρ στον όρμο της Νούσας (Βαθύ).

Σήμερα στη Βοιωτία, συντελείται ήδη μια καταστροφή που θα την υποβαθμίζαμε αν την αποκαλούσαμε απλά οικολογική. Ουσιαστικά καταστρέφεται η γη, ο αέρας που αναπνέουμε, το νερό που πίνουμε, η κτηνοτροφία, η γεωργία, η αλιεία, **η ζωή μας συνολικά**. Απ' τα **Οινόφυτα** και τη **Θήβα** μέχρι τον Ωρωπό και την **Αυλίδα** το νερό εξακολουθεί να είναι μολυσμένο με το **καρκινογόνο εξασθενές χρώμιο**. Στην ήδη επιβαρυσμένη ατμόσφαιρα της **Αντίκυρας** απ' τα εργοστάσια του Μυτηλιναίου πρόκειται να κατασκευαστούν 3 εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής του ίδιου επιχειρηματία, εκ των οποίων το ένα με λιθάνθρακα. Η Βοιωτία γενικά έχει προγραφεί στον καπιταλιστικό σχεδιασμό ως ενεργειακό κέντρο με II (μέχρι στιγμής) συνολικά μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο που αντιστοιχούν στο 40% πανελλαδικά των νέων εγκαταστάσεων. Εγκαθίστανται επίσης 41 αιολικά πάρκα (τα 27 στον Ελικώνα), που αντιστοιχούν στο 24%, περίπου, των πανελλαδικών εγκαταστάσεων μέχρι το 2010. Κι όλα αυτά δρομολογούνται εξαιτίας της «απελευθέρωσης» της ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή της ιδιωτικοποίησής της εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, όπου δίνεται η δυνατότητα στον κάθε καπιταλιστικό κολοσσό να κατασκευάσει το δικό του εργοστάσιο ενέργειας για να την πουλά ακριβά κι όχι φυσικά για να καλύπτει τις ανάγκες μας. Αυτή η προσδοκία υπέρογκων κερδών και η γειτνίαση της Βοιωτίας με την Αθήνα, αποτέλεσαν τους βασικούς λόγους για την καταδίκη της Βοιωτίας σε βιομηχανική χαβούζα.

[...]

Λέμε ένα ΟΧΙ στις περιφράξεις των δημοσίων χώρων και την περιφρόνηση των βιομηχάνων απέναντι στα δικαιώματά μας! Κι αν γι' αυτούς τα κέρδη είναι το μόνο που τους απασχολεί, τότε ίσως θ' αναγκαστούν να μας σεβαστούν αφού πρώτα μας φοβηθούν!

(από προκήρυξη δράσης της Επιτροπής Αγώνα Θίσβης στο Βαθύ)

Χαλκιδική

Η ιστορία αγώνα και πολύμορφων κινητοποιήσεων των κατοίκων των τοπικών κοινοτήτων της Β. Χαλκιδικής ενάντια στις μεγαλο-εταιρείες μεταλλείων χρυσού (κ άλλων μεταλλευμάτων) είναι ένα ακόμα παράδειγμα.

Συγκεκριμένα, οι αποφασιστικοί αγώνες των κατοίκων οδήγησε την τελευταία ιδιοκτήτρια εταιρία των μεταλλείων χρυσού στην Χαλκιδική, την -καναδικών συμφερόντων- *TVX GOLD* να αναστείλει επ' αόριστο την λειτουργία και αργότερα να αποχωρήσει.

Σήμερα, η τοπική κοινωνία έρχεται αντιμέτωπη με ένα καινούργιο σχήμα -καναδικών κ ελληνικών συμφερόντων αυτή τη φορά- τον όμιλο εταιρειών *European Gold-fields*, που κατέχει το 95% σε κοινοπραξία με την Άκτωρ του Μπόμπολα, η οποία δηλώνει ότι έχει εξασφαλίσει τις σχετικές άδειες από το κράτος και είναι έτοιμη να επαναλειτουργήσει τα μεταλλεία.. Τοπικές συσπειρώσεις κ ομάδες αυτοοργανώνονται, παρακολουθούν και συνεχίζουν να κινητοποιούνται για το θέμα.

Αγώνες για τη στέγαση- Μετέωρα Πολίχνης

Σημαντικοί αγώνες γύρω από την διεκδίκηση δημοσίων χώρων για κοινωνικές ανάγκες συνάντησης και στέγασης, είναι οι αγώνες που έγιναν γνωστοί κάτω από τον γενικό υποτιμητικό τίτλο των αυθαιρέτων. Εργατικά κυρίως στρώματα στις μεγάλες πόλεις απάντησαν στην ανάγκη της κατοικίας μην αναγνωρίζοντας τους νόμους της ιδιοκτησίας και του εμπορεύματος. Βρέθηκαν μπροστά στο ρόπαλο του νόμου αλλά οι σχέσεις κοινότητας αγώνα που ανέπτυξαν τους επέτρεψε να δώσουν αγώνες πολύ συχνά νικηφόρους.

Έτσι στα Μετέωρα Πολίχνης Θεσσαλονίκης οι διωκόμενες κοινότητες των αυτοστεγαζόμενων έξω από τα πλαίσια της ιδιοκτησίας και του εμπορεύματος οργανώθηκαν με ομαδική απεργία πείνας στην πλατεία Αριστοτέλους στη Θεσσαλονίκη που συνεχίστηκε με διάλυση συνεδριάσεων δημοτικών συμβουλίων που δεν έδιναν λύση στο πρόβλημα και κατέληξε σε κατάληψη δημαρχείου Πολίχνης για να λάβει στο τέλος νικηφόρα, σε μεγάλο βαθμό, έκβαση. Αγώνας που συνάντησε και την έμπρακτη αλληλεγγύη κομματιού των αγωνιζόμενων αντιεξουσιαστών, αυτόνομων και αναρχικών της εποχής. (1995/1996).

χαρτογραφώντας εξεγέρσεις στο 'χώρο' της πόλης & της γειτονιάς

με αφορμή τα γεγονότα του δεκεμβρη 2008...

...πόσες κ πόσες φορές δε διαβάσαμε τη φράση 'γεγονότα του δεκεμβρη' στην πρώτη παράγραφο των αναρίθμητων κειμένων που έχουν γραφεί κ συνεχίζουν να γράφονται για όσα συνέβησαν τους μήνες που πέρασαν;

...πόσες και πόσες φορές δεν σκεφτήκαμε ότι τα πρωτοφανή χαρακτηριστικά που πρόβαλλε η εξέγερση υπόδειξαν νέες δυνατότητες και άνοιξαν νέους δρόμους όχι μόνο για τις μελλοντικές μορφές αγώνα αλλά κ για πρακτικές που μας φέρνουν σε επαφή και απελευθερώνουν την καθημερινότητά μας;

...πόσες φορές όμως συσχετίσαμε την εξέγερση αυτή με την έννοια του 'χώρου'?

ο χώρος είναι κοινωνικός...

η 'θεωρία' σχετικά με την έννοια του 'χώρου' αναφέρει ότι αυτός βρίσκεται σε δυναμική αλληλεπίδραση με τους ανθρώπους κ τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους και ότι επηρεάζει κ επηρεάζεται από τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικές διαδικασίες λειτουργούν.

όπως δεν υπάρχει 'κοινωνικό' έξω από το 'χώρο' ομοίως δεν υπάρχει 'χώρος' αν προηγουμένως δεν κατασκευαστεί κοινωνικά.

ο χώρος & η εξέγερση...

επειδή όμως δε μας ενδιαφέρει μόνο η θεωρητική προσέγγιση του 'χώρου' αλλά και η σύνδεση του με την καθημερινή μας πρακτική...

κατά τον ίδιο τρόπο και αυτό το κείμενο δε θα επιχειρήσει να κάνει μια 'χωρική ανάλυση' της εξέγερσης αλλά να φέρει στην επιφάνεια ζητήματα ώστε να ξεκινήσουμε (ή να συνεχίσουμε) το διάλογο πάνω σε αυτά που μας απασχόλησαν τόσο στην ομάδα για τους δημόσιους χώρους όσο κ στη συνέλευση αγώνα άνω πόλης.

ειπώθηκαν κ γράφηκαν πολλά για το δημόσιο χώρο σε σχέση με την καθημερινότητά κ τον ελεύθερο χρόνο, τις διεκδικήσεις –κινηματικές κ μη- για αυτόν, τις περιφράξεις...όχι όμως πολλά για τη σχέση του 'χώρου' γενικότερα και των διαστάσεών του με την περίφημη εξέγερση (που άλλωστε αποκυμμάτα της δεν είμαστε ως συνέλευση);

ας ξαναφέρουμε, λοιπόν, σύντομα στο μυαλό μας όσα συνέβησαν από το δεκεμβρη κ έκτοτε κ ας αναλογιστούμε με ποιο τρόπο αλληλεπίδρασαν όλα αυτά με το 'χώρο'...

τα γεγονότα εξιστορούν ότι:

...οι πρώτες αυθόρμητες συγκεντρώσεις του κόσμου, το βράδυ του σαββάτου 6/12 στα πανεπιστήμια σε αθήνα κ θεσσαλονίκη, ήταν η αφετηρία για το ξέσπασμα των επόμενων ημερών.

στις μεμονωμένες αλλά δυναμικές πορείες της κυριακής 7/12 άρχισε να φαίνεται ότι ο ιός της εξέγερσης εξαπλώνεται σιγά σιγά σε όλη την επιφάνεια της χώρας.

τη δευτέρα 8/12, οι μαθητές άρχιζαν να ξεχύνονται στους δρόμους κ το πλήθος που συγκεντρώθηκε είχε ήδη διευρυμένη σύνθεση δίνοντας πρόσθετη ορμή στη βραδινή διαδήλωση που σάρωσε και έκαψε το κέντρο της αθήνας, της θεσσαλονίκης κ άλλων πόλεων.

τις μέρες που ακολούθησαν, στις εκατοντάδες μαθητικές και φοιτητικές καταλήψεις προστέθηκαν κ καταλήψεις σε δημόσια κτίρια, εργασιακούς χώρους, θέατρα..., οι συγκρούσεις επεκτάθηκαν από το κέντρο στις συνοικίες κ τις γειτονιές της μητρόπολης κ άλλων μικρών κ μεγάλων πόλεων, οι επιθέσεις γίνονταν σε αστυνομικά τμήματα, σε υπουργεία, τράπεζες, εμπορικά κέντρα και καταστήματα.

όλα αυτά συνεχίστηκαν και τους υπόλοιπους μήνες μέχρι σήμερα σε μια φθίνουσα σε μέγεθος κ έκταση -αλλά όχι κ σε περιεχόμενο- πορεία.

συνειδητοποιώντας τις διαστάσεις κ ερμηνείες του χώρου στην εξέγερση...

σε όλα αυτά που διαβάσαμε παραπάνω – κ βιώσαμε όλοι μας στον έναν ή τον άλλο βαθμό- μπορούμε να εντοπίσουμε λέξεις όπως 'δρόμος, πόλη, γειτονιές, κέντρο, πανεπιστήμια, καταλήψεις, κτίρια, καταστήματα, τράπεζες,...' που έχουν άμεση ή και έμμεση σχέση με το 'χώρο'. κ ανάμεσα σ' αυτές τις λέξεις υποκειμένα όπως 'εξεγερμένοι, μαθητές, πλήθος κόσμου, ομάδες, συλλογικότητες...'

η αλληλεπίδραση του χώρου κ των υποκειμένων είναι αυτή που μας απασχολεί εδώ κ ο δεκέμβρης μας δίνει πολλά παραδείγματα σχετικά με το πώς επαναπροσδιορίστηκε ο ρόλος κ η χρήση του 'χώρου', κάτι που είχε ως συνέπεια να διαμορφωθεί εκ νέου η σχέση αυτών που εξεγέρθηκαν τόσο με το χώρο γύρω τους (φυσικό κ κοινωνικό) όσο κ με αυτόν που 'θεωρητικά' τους προσδιορίζει (εθνικότητα, υπηκοότητα, καταγωγή, προέλευση, τάξη, φύλο(!), μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα, ειδικότητα, hobby, life style...)

ο φυσικός χώρος έγινε κοινωνικός...

οι γειτονιές, οι δρόμοι, οι πλατείες, τα πεζοδρόμια, τα πάρκα, τα δημόσια κτίρια, οι ανοιχτοί κ δημόσιοι χώροι, τα πανεπιστήμια, τα σχολεία, οι εργασιακοί χώροι, τα εργατικά κέντρα, οι χώροι που θεωρούνταν παραδοσιακά προοριζόμενοι μόνο για την 'τέχνη' (θέατρα, κινηματογράφοι, λυρικές σκηνές, ωδεία), τα πολιτιστικά κέντρα, οι βιβλιοθήκες, οι εκκλησίες(!!!), οι ραδιοφωνικοί κ τηλεοπτικοί σταθμοί, οι καφετέριες, οι σταθμοί του μετρό... έχασαν (έστω κ για λίγες στιγμές σε κάποιες περιπτώσεις) τον αρχικό ρόλο, χρήση κ 'ταμπέλα' τους -κρατικό, θεσμικό, ιδιωτικό- και μεταμορφώθηκαν...

...σε χώρους όπου βρισκόμασταν για να συζητήσουμε, να μοιραστούμε τις ανησυχίες κ επιθυμίες μας, να οργανώσουμε τον αγώνα, να ζήσουμε τη νέα μας καθημερινότητα

...σε χώρους κατειλημμένους, επανα-οικειοποιημένους, απελευθερωμένους (όπως και να τους ονομάσουμε) όπου βίωνονταν κ αναδεικνύονταν νέα προτάγματα συλλογικής ζωής κ δράσης

...σε χώρους σύγκρουσης κ αγώνα, όπως οι δρόμοι, οι πλατείες, τα κέντρα των πόλεων που έγιναν μάρτυρες αναρίθμητων συγκεντρώσεων, πορειών, διαδηλώσεων, διαμαρτυριών, συμπλοκών...

...σε χώρους καταστραμμένους, ληλατημένους, απαλλοτριωμένους ή αχρηστεμένους όπως τα

αστυνομικά τμήματα, τα κτίρια που φιλοξενούν κέντρα κ φορείς εξουσίας, οι χώροι κατανάλωσης (εμπορικά κέντρα, καταστήματα κτλ), οι τράπεζες, τα κέντρα παραγωγής και διανομής, τα μνημεία, τα αγάλματα...

κ ο κοινωνικός χώρος διευρύνθηκε...

...ο **προσωπικός χώρος**, ο χώρος του ανθρώπου διευρύνθηκε. θέματα που αφορούν την επιβίωση κ τη ζωή του συζητούνταν σ έναν πιο ανοιχτό κύκλο συνέντευσης, κάτι που προηγουμένως δε συνέβαινε γιατί για τους περισσότερους ίσχυε η σιωπή ή η κουβεντούλα στον οικογενειακό, φιλικό κ ίσως τον εργασιακό χώρο.

...ο **χώρος των διαπροσωπικών σχέσεων** μεταμορφώθηκε, η επικοινωνία, η δημιουργία σχέσεων, η αλληλεγγύη, η συλλογική έκφραση κ η αντίσταση δεν υπήρχει μόνο ως επιθυμία αλλά και ως ανάγκη.

...ο **χώρος της καθημερινότητας** άλλαξε, (χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι τις πρώτες μέρες της εξέγερσης οι σταθμοί του μετρό κ του ηλεκτρικού στην αθήνα ήταν 'ζωντανοί' από πλήθος -κυρίως- μαθητών, οι οποίοι μαζεύονταν σε ομάδες, συζητούσαν, έτρωγαν, χόρευαν, κοιμόντουσαν κ φυσικά μετακινούνταν χωρίς εισιτήριο!)

...ο **χώρος των ζητημάτων** με τα οποία καταπιάνονται οι ομάδες, πρωτοβουλίες, δράσεις, συλλογικότητες άρχισε να εμπλουτίζεται κ να αγγίζει μια πολύ μεγάλη γκάμα. για παράδειγμα ζητήματα που μέχρι πρότινος αποτελούσαν ενδιαφέροντα και/ή ενασχολήσεις ατομικές ή, στην καλύτερη περίπτωση, μιας μικρής ομάδας καθώς κ πεδία που αποδίδονταν κ εναποθέτονταν παλιότερα σε ειδικούς όπως για παράδειγμα η τέχνη, η δημιουργία, η μουσική, ο χορός τώρα βιώνονται από μία εντελώς διαφορετική οπτική κ πρακτική μοιράσματος κ απελευθέρωσης (ε.Ξεγεραμένη λ.αική ς.κηνή).

...ο **χώρος κ ο τρόπος διεκδίκησης** των ζητημάτων επαναπροσδιορίστηκε κ απέκτησε στην ολότητα του πιο συγκρουσιακά χαρακτηριστικά. το σημαντικό είναι ότι χώροι που παραδοσιακά δεν χαρακτηρίζονταν ως τέτοιοι (τοπικές πρωτοβουλίες, λαϊκές συνελεύσεις) έγιναν πιο συγκρουσιακοί, αντιεραρχικοί κ αδιαμεσολάβητοι. (ανοιχτή συνέλευση κατοίκων για το πάρκο κύπρου κ πατησίων, ανοιχτή συνέλευση κατοίκων του παρκου μεσολογγίου κ ναυαρίνου, επιτροπή πρωτοβουλίας κατοίκων εξαρχείων).

...ο **χώρος της επικοινωνίας κ ενημέρωσης** οργανώθηκε πρωτοφανώς ανά την Ελλάδα -κ εκτός- και μέσω διαδικτύου και κυρίως μέσω των ιστοσελίδων και των 'χώρων' αντι-πληροφόρησης (indymedia αθήνας κ πάτρας, radio revolt κτλ). αναγνωρίζουμε εκ πρώτης ότι το διαδίκτυο αποτελεί ακόμα ένα 'χώρο' κ ότι σίγουρα συνέβαλε -αρνητικά ή θετικά- στο μέγεθος, έκταση και απήχηση των γεγονότων του δεκέμβρη παρόλ' αυτά το θέμα επιδέχεται πολύ περαιτέρω συζήτηση κ εμπάθυση, η οποία δεν είναι το ζητούμενο εδώ.

κάνοντας στάσεις στο ελληνικό χώρο της εξέγερσης...

ο περιορισμός του ζητήματος σε τοπική διάσταση π.χ. της θεσσαλονίκης κ της άνω πόλης κ η αποκοπή του από τον ευρύτερο γεωγραφικά κ ιδεολογικά χώρο: της γειτονιάς, της πόλης, των περιεχομένων συζήτησης και των ζητημάτων αγώνα υποσκάπτει τη συνάντηση των επιμέρους ομάδων κ πρωτοβουλιών -τοπικών ή μη- και παρεμποδίζει τη διαμόρφωση συνολικότερων κ συλλογικότερων αντιστάσεων.

εκτός αυτού με την παρακάτω 'χαρτογράφηση' στιγμών κ πρακτικών εξέγερσης στον ελληνικό χώρο θα θέλαμε να δημιουργήσουμε κ μια μικρή ακόμα παρακαταθήκη και να συμβάλουμε έτσι με υλικό στη διαμόρφωση μιας σφαιρικής (χωρικά!?) άποψης για την εξέγερση.

έτσι κάνοντας στάσεις σε δρόμους, πλατείες, κτίρια κ γειτονιές των ελληνικών πόλεων βλέπουμε ότι - με χρονολογική σειρά- αναδύθηκαν κ 'γεννήθηκαν' οι εξής κινητοποιήσεις σε σχέση με το 'χώρο' (μόνον όσο αφορά στις μικρότερες πόλεις αναφερόμαστε και σε αντίστοιχες από ήδη προϋπάρχουσες ομάδες κ χώρους):

Θεσσαλονίκη:

- κατάληψη σχολής θεάτρου (7/12)
<http://katalipsisxolistheatrou.blogspot.com/>
- κατάληψη δικηγορικού συλλόγου (7/12 & 8/1)
- καταλήψεις σχολές κ τμημάτων α.π.θ. & πα.μακ. (από 8/12)
- καταλήψεις σχολείων (από 8/12)
- λαϊκή συνέλευση συκεών & κατάληψη δημαρχείου (15/12)
<http://sykies.wordpress.com/>
- κατάληψη σχολής κιν/φου στη σταυρούπολη (16/12)
<http://kinimatografistas.blogspot.com/>
- ανοιχτή συνέλευση αγώνα άνω πόλης & κατάληψη δημοτικής βιβλιοθήκης άνω πόλης (βίλα βαρβάρα) (17/12)
<http://protounoulianopolis.blogspot.com/>
- κατάληψη κιν/φου ολύμπιον (20/12)
- κατάληψη εργατικού κέντρου (29/12) <http://katalipsiergatikoukentrou.blogspot.com/>
- συνέλευση δυτικών συνοικιών (μέσα γενάρη) <http://dytikessynoikies.wordpress.com/>
- κατάληψη κρατικού ωδείου (12/1)
- radio revolt & κατάληψη βαγονιού ο.σ.ε. στο α.π.θ. (26/1) <http://radio-revolt.org/>
- ανοιχτή συνέλευση κατοίκων τούμπας & κατάληψη πολιτιστικού κέντρου τούμπας (13/2)
http://www.yfanet.net/content/Κατάληψη_Κέντρου_Πολιτισμού_στην_Τούμπα
- κατάληψη πρυτανείας α.π.θ. (16/3), κατάληψη επιθεώρησης εργασίας & 102 fm (20/3)
<http://www.ergolabies.blogspot.com/>
- καταλήψεις ραδιοφωνικών & τηλεοπτικών σταθμών
- κινητοποιήσεις από ανοιχτή συνέλευση καλαμαριάς (η συνέλευση ήταν προϋπάρχουσα)
<http://protounouliakalamarias.blogspot.com/>

αθήνα:

- κατάληψη πολυτεχνείου (6/12) <http://katalipsipolytexneiou.blogspot.com/>
- κατάληψη α.σ.ο.ε.ε. & αυτοδιαχειριζόμενο στέκι (6/12) <http://katalipsiasoe.blogspot.com/>
- κατάληψη σχολής νομικής (6/12) <http://www.nomikikatalipsi.blogspot.com/>
- καταλήψεις σχολείων (από 8/12)
- απελευθερωμένο δημαρχείο αγ.δημητρίου (11/12) <http://katadimadim.blogspot.com/>
- κατάληψη παντείου & αίθριου (11/12)
- κατάληψη φιλοσοφικής (11/12)
- κατάληψη τμήματος δημοσιογραφίας & μ.μ.ε. (11/12) <http://paramme.wordpress.com/>
- *ελεύθερος γαλαξίας* νέας σμύρνης (14/12) & λαϊκή συνέλευση <http://eleftherosgalaxias.blogspot.com/>
- ανοιχτή συνέλευση κατοίκων χαλανδρίου κ γύρω περιοχών & κατάληψη παλιού δημαρχείου & κ.ε.π. (15/12) <http://dimarxeio-antipliroforisi.blogspot.com/>
- κατάληψη του δεκελείας 116 (πολιτιστικό κέντρο) νέας φιλαδέλφιας & λαϊκή συνέλευση (15/12)
<http://katalipsinf.blogspot.com/>
- συντονιστικό σχολείων *αλέξανδρος γρηγορόπουλος* (15/12)
<http://syntonistikogrigoropoulos.blogspot.com/>
- κατάληψη τ.ε.ι. πειραιά (15/12) <http://katalipsiteipir.blogspot.com/>
- κατάληψη του πολιτιστικού κέντρου άνω πετραλώνων & λαϊκή συνέλευση πετραλώνων, θησείου, κουκακίου (στέκι *αντίπνοια*) (16/12) <http://st-antipnoia.blogspot.com/>
- κατάληψη κρατικής τηλεόρασης ν.ε.τ. (16/12)
- απελευθερωμένη εργατική ζώνη (γενική συνέλευση εξεγεργμένων εργατών γ.σ.ε.ε.) (17/12)
<http://gseefreezone.blogspot.com/>
- κατάληψη τμήματος πλαστικών τεχνών κ επιστημών της τέχνης (17/12)
<http://plastikarts.blogspot.com/>
- κατάληψη δημαρχείου καισαριανής (17/12 για κάποιες ώρες)

- ανοιχτή συνέλευση περιστερίου & κατάληψη δημαρχείου (22/12)
<http://anoixtisyneleysiperisteriou.blogspot.com/>
- κατάληψη *container*, πανεπιστημιούπολη ιλισίων, ζωγράφου (23/12)
- συντονιστικό αντίστασης μαθητικών πρωτοβουλιών (26/12) <http://santimpa.blogspot.com/>
- ανοιχτή συνέλευση εξεγεργμένων για την αλληλεγγύη στους διωκόμενους της εξέγερσης (μέσα γενάρη) <http://kratoumenoieksegersis.blogspot.com/>
- κατάληψη πολιτιστικού κέντρου βύρωνα (8/1) <http://katalipsikentroubyron.blogspot.com/>
- κατάληψη ε.σ.η.ε.α. (10/1) <http://katalipsiesiea.blogspot.com/>
- κατάληψη anti-info café, πλατεία γαρδένια στο ζωγράφου (14/1) <http://anti-infocafe.blogspot.com/>
- πρωτοβουλία κατοίκων δημοτική για τη δημοτική αγορά κυψέλης (23/1)
<http://dimotikiagora.blogspot.com/>
- κατάληψη ελληνικού συμβουλίου για τους πρόσφυγες (23/1) <http://katalipsiesp.blogspot.com/>
- ε.ξεγεργμένη λ.αυκή ς.κηνή (31/1) <http://apeleftheromenilyriki.blogspot.com/>
& πρωτοβουλία καλλιτεχνών χορού (αρχές γενάρη) <http://protouvouliaxorou2009.blogspot.com/>
- *a-gnosti kallitexnes* (27/1) <http://a-gnosti-kallitexnes.blogspot.com/>
- συνέλευση αλληλεγγύης στην κ. κούνεβα κ πρωτοβουλία πρωτοβάθμιων σωματείων. κατάληψη κεντρικών γραφείων & διαφόρων σταθμών ησαπ (27/12, 20/2 & 25/2) κατάληψη γραφείου του διοικητή του ευαγγελισμού (14/1), κατάληψη στην επιθεώρηση εργασίας αγ. παρασκευής και δάφνης (21/1) <http://katalipsihsap.wordpress.com/>
- ανοιχτή συνέλευση κατοίκων για το πάρκο κύπρου κ πατησιών (1/2)
<http://kiproukaipatisation.blogspot.com/>
- επιτροπή πρωτοβουλίας κατοίκων εξαρχείων (προϋπάρχουσα) & συνέλευση κ κινητοποιήσεις για το πάρκο Ναυαρίνου (7/3) <http://exarchia.pblogs.gr/>
- κατάληψη πατησιών & σκαραμαγκά (19/3) <http://pat61.wordpress.com/>
- κατάληψη πρωτανείας πανεπιστημίου αθηνών (31/3)
- κινητοποιήσεις πρωτοβουλίας κατοίκων στα νότια (ανω γλυφάδα, ελληνικό, αργυρούπολη). (προϋπάρχουσα) <http://www.prwkat.blogspot.com/>
- κινητοποιήσεις κατοίκων βύρωνα, καισαριανής, παγκρατίου (προϋπάρχουσα)
<http://oxikeraies.blogspot.com/>
- κινητοποιήσεις και στις γειτονιές: γκύζη, νέα σμύρνη, ίλιον, αιγάλεω, πατήσια, ταύρος, δάφνη κ.α.

πάτρα:

- κατάληψη παραρτήματος πολυτεχνείου πάτρας (14/12) <http://katalipsiparartimatos.blogspot.com/>
- κατάληψη εργατικού κέντρου (18/12)

ηράκλειο:

- κατάληψη νομαρχίας (10/12)
- συνέλευση εξεγεργμένων & κατάληψη ευαγγελισμού & βασιλικής αγ. μάρκου (27/3)

λάρισα:

- πρωτοβουλία αλληλεγγύης συλληφθέντων λάρισας (12/12) <http://protobouliapoliton.blogspot.com/>
- κατάληψη ιατρικής σχολής (12/12) & κινητοποιήσεις από *ιός κοινωνικής απελευθέρωσης* (προϋπάρχον) <http://ikalarisa.blogspot.com/>
- *λάρισα ανήλικων 'τρομοκρατών'* (19/12) <http://larisini-tromokratia.blogspot.com/>

βόλος:

- κατάληψη εργατικού κέντρου (12/1) <http://katalipsi-e-k-v.blogspot.com/>
- παρεμβάσεις από αυτοδιαχειριζόμενο εργαστήριο αλληλεγγύης 'μαυροσκουφίτσα' (προϋπάρχον)
- κινητοποιήσεις από κατάληψη ματσάγγου (προϋπάρχουσα)

ξάνθη:

- συντονιστικό κατάληψης πολυτεχνικής σχολής συλλόγου φοιτητών ξάνθης (8/12) <http://antienimerwsi-skfx.blogspot.com/>
- κατάληψη εργατικού κέντρου (14/1)

ιωάννινα:

- κατάληψη πνευματικού κέντρου κ ραδιοφώνου 98,7 (14/12)
<http://katalipsioannina.blogspot.com/>
- κατάληψη εργατικού κέντρου (9/1) <http://katalipsieki.blogspot.com/>
- κινητοποιήσεις από αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό χώρο 'nocturna' (προϋπάρχον)

χανιά:

- ανοιχτή συνέλευση ενάντια στην κρατική κ εργοδοτική τρομοκρατία & κατάληψη στο βιομηχανικό επιμελητήριο (22/1)

ρέθυμνο:

- κινητοποιήσεις από *candia – alternativa*, ανεξάρτητος μη εμπορικός χώρος ενημέρωσης & αντιπληροφόρησης στην κρήτη (προϋπάρχουσα) <http://candiaalternativa.blogspot.com/>

μυτιλήνη:

- ανοιχτή συνέλευση φοιτητών, μαθητών, εργαζομένων & ανέργων μυτιλήνης (8/12)
<http://anixtilesvos2008.blogspot.com/>
- κατάληψη ραδιοφωνικών σταθμών (9/2)

καβάλα:

- αυτοδιαχειριζόμενο στέκι στο τει (15/1)

σέρρες:

- πρωτοβουλία μαθητών – φοιτητών – εκπαιδευτικών – εργαζομένων (9/1)
- κινητοποιήσεις από κοινωνικό χώρο 'ζέρμιναλ' (προϋπάρχων)

δράμα:

- κινητοποιήσεις από *ενεργοί μαθητές* (9/1)
- ανοιχτή συνέλευση για τη δημιουργία ελεύθερου κοινωνικού χώρου (14/2)

γρεβενά:

- *resistance – grevena, κουκουλοφόροι (και μη) από χωριό* (10/2) <http://resistance-grevena.blogspot.com/>

πτολεμαΐδα:

- κινητοποιήσεις από *πολίτες στο δρόμο* (10/1) (προϋπάρχουσα ομάδα)
<http://polites-sto-dromo.blogspot.com/>

κομοτηνή:

- κατάληψη πανεπιστημίου (9/12)

καστοριά:

- εκδηλώσεις στο τει (30/1)

ναύπλιο:

- κατάληψη σχολής καλών τεχνών (15/1) <http://faq-uop.blogspot.com>

σπάρτη:

- κατάληψη τει (8/12)
- κατάληψη εργατικού κέντρου (27/3)

σύρος:

- κατάληψη τμήματος μηχ/κών σχεδίασης προϊόντων & συστημάτων πανεπιστημίου αιγαίου (11/12)
<http://dpsdfs.blogspot.com/>

πύργος:

- κατάληψη τει (11/12)

δυναμικές κινητοποιήσεις και σε:

κέρκυρα, τρίπολη, άρτα, αλεξανδρούπολη, χαλκίδα, νάξο, αίγιο, νάουσα, νέα μουδανιά, λαμία, τρικάλα, αγρίνιο, λήμνο, ναύπακτο, βέροια, χίο, αμαλιάδα, ρόδο...κ όχι μόνο...

κάποιες 'χωρικές' σημειώσεις για την εξέγερση...

με τις παρακάτω σημειώσεις θα θέλαμε να δώσουμε έμφαση σε κάποια ιδιαίτερα κ σημαντικά -κατά τη γνώμη μας- σημεία κ στιγμές αλληλεπίδρασης των κινητοποιήσεων με τις διάφορες διαστάσεις του χώρου που αναλύσαμε.

- η εξέγερση είχε μια πρωτοφανή σε έκταση -γεωγραφικά κ 'ιδεολογικά'-, απήχηση κ δυναμική που όμοια της δεν είχε δει ο ελληνικός χώρος τα τελευταία χρόνια.
- στην 'ιδεολογική έκταση' των γεγονότων emπίπτει εκτός από το τεράστιο πλήθος διαφορετικής ηλικιακής, κοινωνικής κτλ. προέλευσης κ εμπειρίας που συγκεντρώθηκε στους δρόμους κ στη συνέχεια δημιούργησε συνελύσεις στις γειτονίες (**ανοιχτή συνέλευση φοιτητών, μαθητών, εργαζομένων & ανέργων μυτιλήνης**) κ αυτοί που στάθηκαν θετικά απέναντι στα γεγονότα (ακόμα κ από το 'χώρο' του σπιτιού τους) αλλά ταυτόχρονα και όλοι αυτοί που συσσωρεύθηκαν στην αντίπαλη μπάντα, όπως ιδιοκτήτες καταστημάτων κ 'αγανακτισμένοι πολίτες' που μαζεύτηκαν κ επιχείρησαν να προστατεύσουν τις ιδιοκτησίες κ τα 'κεκτημένα' τους (**γεγονότα με καταστηματαρχες, χρυσαυγίτες κ τοπικούς άρχοντες στην πάτρα κτλ**).
- αναμφισβήτητα, οι πρώτες άμεσες κινητοποιήσεις κ εκδηλώσεις οργής διαδραματίστηκαν στα κέντρα των πόλεων αλλά πολύ σύντομα τα φαινόμενα αποκεντρώθηκαν σε γειτονίες κ συνοικίες εκτός αυτών.
- ο τρόπος με τον οποίο διαδόθηκαν τα γεγονότα εντός κ εκτός πόλεων θα μπορούσε να παρομοιαστεί με 'χιονοστιβάδα', η μία δράση και κινητοποίηση παρέσερνε και/ή δημιουργούσε την επόμενη άμεσα, έτσι ώστε εξαπλώθηκε πολύ σύντομα ο εξεγερτικός ιός ανά την Ελλάδα (κ έξω απ' αυτήν).
- το σημείο κ ο χώρος αναφοράς των κινητοποιήσεων δεν ήταν σε όλες τις πόλεις τα πανεπιστήμια όπως υπαγόρευε η πρακτική μέχρι τότε (π.χ. στη Θεσσαλονίκη σύντομα δημιουργήθηκαν άλλοι 'πόλοι' αναφοράς, συγκέντρωσης και οργάνωσης όπως η **κατάληψη σχολής θεάτρου**).
- δημιουργήθηκαν οριζόντιοι χώροι συντονισμού δράσεων -κυρίως μαθητικοί (**συντονιστικό σχολείων αλέξανδρος γρηγορόπουλος, συντονιστικό αντίστασης μαθητικών πρωτοβουλιών στην αθήνα**)
- πολλά από τα παραδείγματα τοπικών συνελύσεων κ πρωτοβουλιών που παραθέσαμε δεν emπίπτουν στην κατηγορία πολλών από τα προϋπάρχοντα. αυτή τη φορά η ενασχόληση κ η διεκδίκηση δεν αφορά μόνο σε τοπικά ζητήματα αλλά και σε ευρύτερα κοινωνικά κ πολιτικά τα οποία 'γειώνονται στην τοπική κλίμακα' (**συνέλευση εξεγερμένων & κατάληψη ευαγγελισμού & βασιλικής αγ. μάρκου στο ηράκλειο, συνέλευση αγώνα άνω πόλης στη Θεσσαλονίκη**).
- οι 'οριζόντιες/θεματικές' πρωτοβουλίες κ κινητοποιήσεις -αυτές δηλαδή που συσπειρώνονταν γύρω από ένα ζήτημα (**συνέλευση αλληλεγγύης στην κ. κούνεβα**) συχνά δεν διαθέτουν έναν συγκεκριμένο φυσικό χώρο ως αναφορά για συνένωση (**ανοιχτή συνέλευση εξεγερμένων για την αλληλεγγύη στους διωκόμενους της εξέγερσης**)- οπότε είτε τον διεκδικούν ή οργανώνονται μέσα από το 'χώρο του διαδικτύου' (**λάρισα ανήλικων 'τρομοκρατών'**).
- αρκετούς μήνες μετά τις πρώτες σκόρπιες πρωτοβουλίες για συντονισμό δράσεων των αποκεντρωμένων χώρων κ ομάδων διαμορφώθηκε η ανάγκη για συντονισμό των δράσεων κ πραγματοποίηση κοινών (**πορεία διαμαρτυρίας 30/3, από ανοιχτή συνέλευση πάρκου ναυαρίνου, επιτροπή πρωτοβουλίας εξαρχείων, πάρκο κύπρου & πατησιών, ελεύθερος γαλαξίας, συνέλευση χαλανδριού, κίνηση πολιτών μοσχάτου, πρωτοβουλία κατοίκων γκύζη, συντονιστική επιτροπή φιλοπάππου κλπ συλλογικότητες**).

υπάρχει επίλογος στην εξέγερση...;

για να ασχολούμαστε μέχρι σήμερα και με τέτοια έκταση με όσο έγιναν κ γίνονται από το δεκέμβρη κ μετά προφανώς επιβεβαιώνει ότι τα γεγονότα αυτά μας 'στιγμάτισαν'-κ κάποιους από εμάς ίσως μας 'ξεπέρασαν'- όσο κ αν αυτές οι λέξεις ακούγονται κοινότοπες όσο κ αν ο καθένας μας δίνει διαφορετικό νόημα κ περιεχόμενο σ' αυτές.

το αναμφίβολο πάντως είναι ότι τα γεγονότα θα αποτελέσουν μνήμη κ παρακαταθήκη για το μέλλον.

αν η παρακαταθήκη αυτή όμως δεν χρησιμεύσει για μια ουσιαστική κριτική κ αυτοκριτική τότε θα υποπέσει στην αυτάρκεια κ την αυταρέσκεια...

...λέγοντας 'αυταρέσκεια' δεν εννοούμε βέβαια ότι συζητούμε κ οργανωνόμαστε (και) ως μέλη μιας 'τοπικής' σε αναφορά συνέλευσης που γεννήθηκε κι αυτή από το δεκέμβρη.

όπως οι σκέψεις μας μέχρι τώρα στο κείμενο λάμβαναν υπόψη τη σχέση μας με τη συνέλευση καθώς κ τη σχέση αυτής με το σύνολο των εγχειρημάτων που αναδύθηκαν, έτσι αντί επιλόγου θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε να γράφουμε:

τα εγχειρήματα κ οι πρακτικές που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια των γεγονότων κ εκείνα που συνεχίζουν να αναδύονται μέχρι σήμερα...

*κ να ολοκληρώσουμε τη φράση με κάτι που διαβάσαμε σε έναν τοίχο κάποιας πόλης:
...προβάλλουν στο παρόν μια μικρογραφία της εικόνας του συλλογικού μας μέλλοντος...*

...του συλλογικού μας μέλλοντος...

κι εδώ αναρωτιόμαστε σχετικά με το περιεχόμενο και τις προοπτικές που ανοίγονται σ' αυτό το 'συλλογικό μας μέλλον' (χωρίς βέβαια να ξεχνάμε και το παρόν)...

αναρωτιόμαστε...

... **σχετικά με τις ίδιες τις ίδιες τις ομάδες**, συνελεύσεις κ συλλογικότητες, το χαρακτήρα κ το περιεχόμενο τους. έχουν όντως γεννηθεί νέες ή οι υπάρχουσες είναι μια αναδιάταξη αυτών που προυπήρχαν; οι άνθρωποι που τις πλαισιώνουν είναι αυτοί που δραστηριοποιούνταν κ πρότινος, κ οι οποίοι βρέθηκαν τώρα σε διαφορετικές ομάδες κ πρωτοβουλίες ή υπάρχουν -έστω κ μικρές- νέες παρουσίες;

...**σχετικά με τα ζητήματα με τα οποία καταπιάνονται** οι ομάδες κ τον τρόπο ιεράρχησής τους. ιεραρχούνται αυτά βάσει των αναγκών των ατόμων των ομάδων, ανάλογα με την επικαιρότητα...; κ το ζήτημα του 'χώρου' με όλες τις διαστάσεις που αναλύσαμε (φυσικός, κοινωνικός, προσωπικός, συλλογικός, ζητημάτων, δημόσιος χώρος ...); με ποιον τρόπο απασχολεί ο 'χώρος' την κάθε συλλογικότητα κ ομάδα; και ποιο συγκεκριμένα, για το 'φυσικό' δημόσιο χώρο, αναρωτιόμαστε ποιους αφορά; μόνο τους κατοίκους της περιοχής, γειτονιάς κ πόλης που υπάρχει ή ανακύπτει θέμα κάθε φορά; θα μπορούσε μήπως να αποτελέσει θέμα ευρύτερης κ οριζόντιας δραστηριοποίησης κ αν ναι, με ποιο τρόπο; (άλλωστε αυτό το ερώτημα έχει τεθεί πολλές φορές κ για όλα τα ζητήματα 'τοπικού χαρακτήρα' κ έχει να κάνει -εκτός των άλλων- κ με το 'άνοιγμα' των ομάδων).

...**σχετικά με την 'αποτελεσματικότητα'** των δράσεων των ομάδων, τι ορισμό δίνουμε στον όρο; με αριθμούς, βάσει της ποιότητας ή της διάρκειας που έχουν οι δράσεις τους; είναι αναγκαίο σε κάθε τοπική συλλογικότητα να επανα-ορίζονται οι όροι αυτοί με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε μίας; κ αν ναι, ποιες είναι αυτές οι ανάγκες;

...σχετικά με την απήχηση κ την εσωστρέφεια ή όχι των ομάδων. υπάρχει άραγε αναγκαιότητα για 'άνοιγμα'...αλλά 'άνοιγμα' προς ποιους? την τοπική κοινωνία, τους 'συμ-πολίτες', τους γείτονες, τις άλλες ομάδες κ πρωτοβουλίες? ...με ποια κριτήρια κ έως ποιο βαθμό; με τι χαρακτήρα κ διάρκεια;

πολλά τα ερωτηματικά ...

...ελάχιστες οι απαντήσεις κ οι βεβαιότητες που δίνουμε σε αυτό το κείμενο.
(...απαντήσεις άλλωστε υπάρχουν τόσες πολλές, όσοι κ όσες είμαστε κ εμείς...)

**το σημαντικό -εν τέλει- δεν είναι,
όχι να δίνουμε απαντήσεις,
αλλά να ανακαλύπτουμε τα κοινά μας ζητούμενα;**

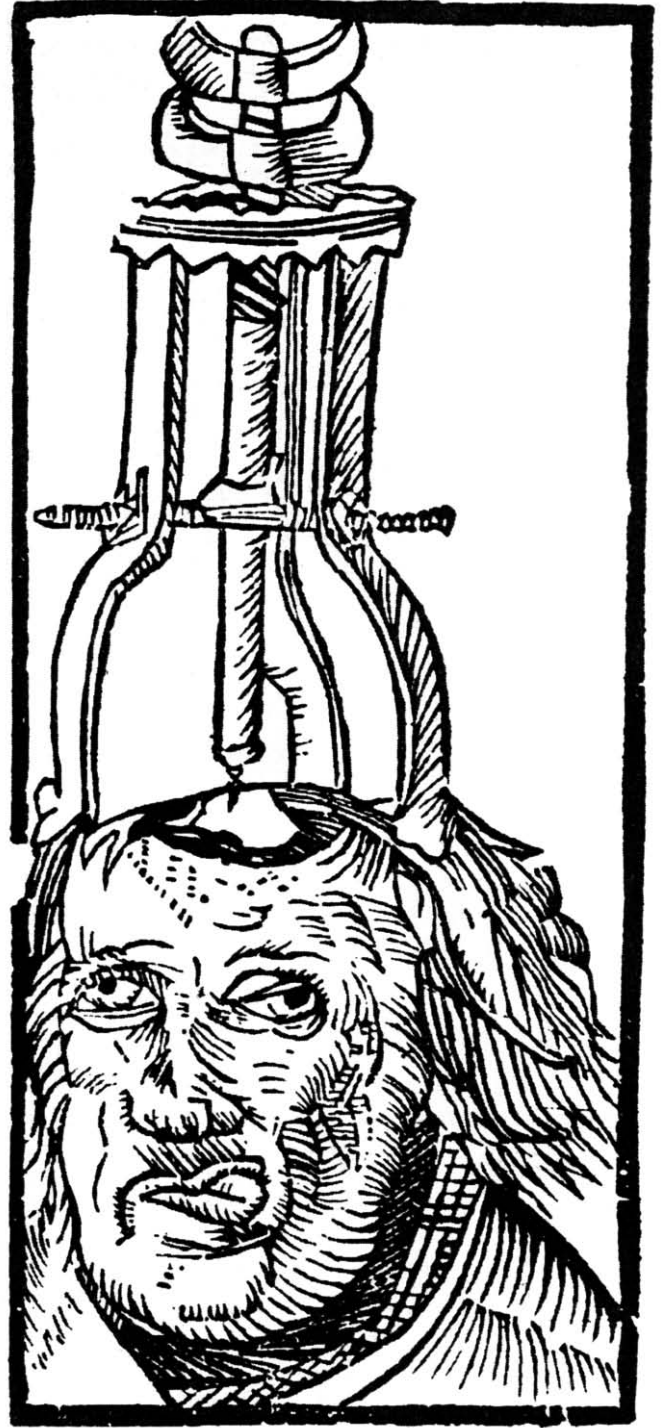
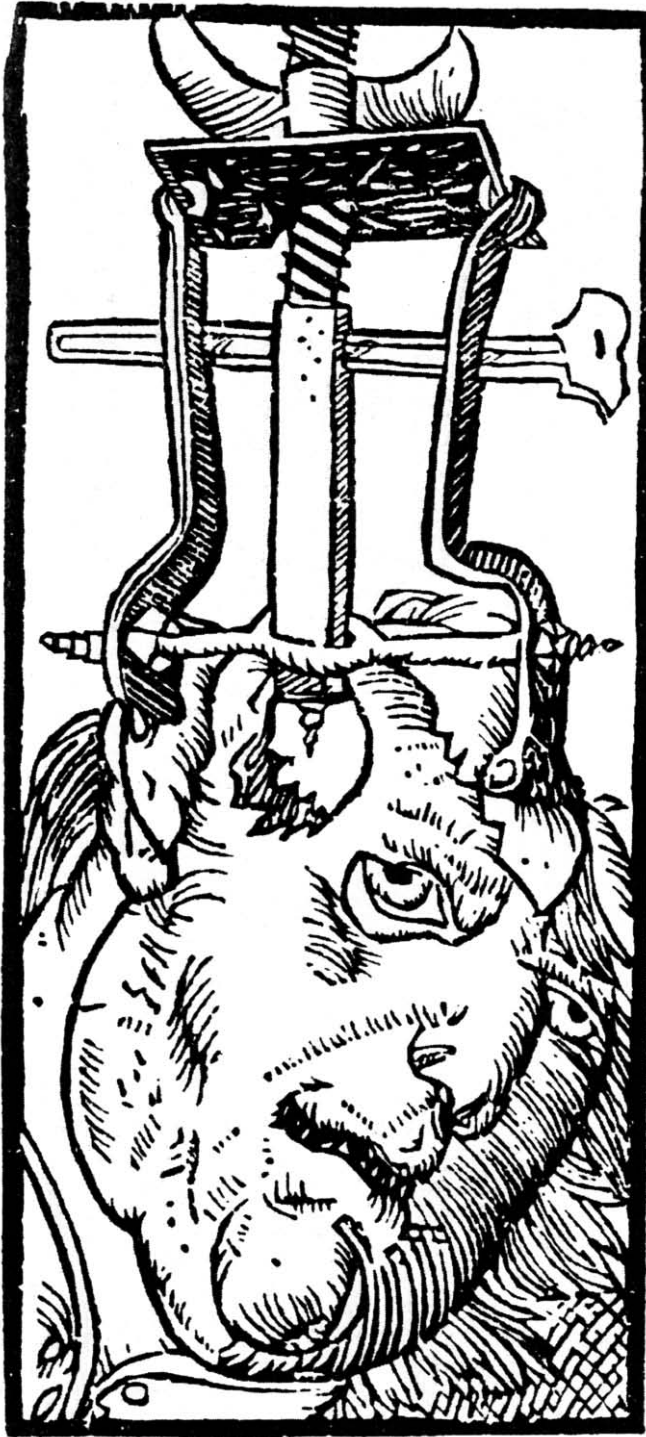
*κ ζητούμενα δεν είναι...
...να κρατήσουμε ζωντανή την επιθυμία μας για αντίσταση;
...να δημιουργήσουμε μια νέα πραγματικότητα σκέψης, πράξης κ συλλογικού τρόπου ζωής
που θα επιτίθεται σε όλα αυτά που μας κρατούν εγκλωβισμένους κ υποταγμένους;*

κ πώς αλλιώς θα πετύχουμε κάτι τέτοιο...

*...αν δεν συνεχίσουμε να καλλιεργούμε τα στοιχεία που αναδύθηκαν όλο αυτόν τον καιρό,
την αλληλεγγύη, τη δημιουργία σχέσεων, τη συμμετοχή, τη διάρρηξη των περιφράξεων;*

*... αν η σχέση μας με όλους τους 'χώρους',
από τους δρόμους, τις πλατείες, τους δημόσιους χώρους,
μέχρι και την καθημερινότητά, την προσωπική κ συλλογική ζωή μας
δεν είναι απελευθερωτική με συνέπεια κ διάρκεια;*

μέρος III

Εισήγηση

**Η περιπέτεια της ασθένειας,
της περίθαλψης
και των αναδυόμενων αγώνων**

Το ζήτημα της περιθάλψης όπως άλλωστε και τα περισσότερα ζητήματα καθημερινότητας ξεχειλίζουν από «περιφράξεις» δηλαδή κοινωνική-ταξική καταπίεση. Πραγματικά, όποιο ζήτημα και να αρχίζεις να συζητάς αναδεικνύεται η κυριαρχία και η εκμετάλλευση. Δεν είμαστε κοινωνιολόγοι, ούτε σχολιαστές. Στόχος μας να εντοπιστούν οι κόμβοι συνάντησης της δικιάς μας κοινωνικής ταξικής καταπίεσης με εκείνη ευρύτερων κοινωνικών κομματιών που βιώνουν το ζήτημα της εξουσίας και της εκμετάλλευσης μέσα στο σύστημα περίθαλψης και αναπτύσσουν αγώνες. Τα μέτωπα και οι αγώνες για αυτά τα ζητήματα είναι πιθανά σημεία από όπου μπορεί να ανθίσουν οι καινούργιες Δεκεμβριανές ανοίξεις.

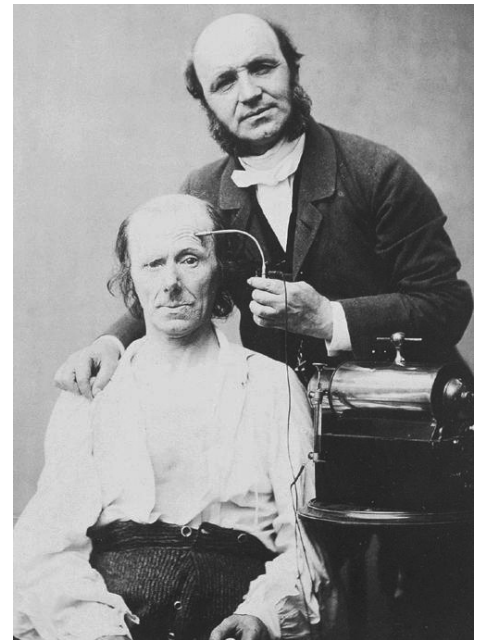
ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Χορεύοντας στους ρυθμούς της επιβίωσης

Αρρωσταίνουμε ζώντας σαν γρανάζια μιας παρανοϊκής μηχανής. Το κέρδος σαν υπέρτατη αξία, ο ανταγωνισμός όλων εναντίον όλων σαν μόνη αρετή. Το τι παράγουμε, με ποιες συνθήκες παραγωγής, το ποιος δικαιούται να το καταναλώσει είναι πράγματα που δεν πρέπει να μας αφορούν. Το πως ζούμε, σε τι συνθήκες, μέσα στις πόλεις είναι κάτι που επίσης δεν πρέπει να μας αφορά. Είμαστε πράγματα που παράγουν πράγματα, μην έχοντας καμιά σχεδόν δύναμη για να καθορίσουμε ατομικά και συλλογικά αυτό που συμβαίνει στις ζωές μας. Στο διαρκή αγώνα να αντεπεξέλθουμε σε αυτό που μας εμφανίζεται σα μονόδρομος ξεχαρβαλωνόμαστε. Το ξεχαρβάλωμά μας μπορεί να εμφανιστεί σαν εργατικό ατύχημα ή σαν χρήση ουσιών ή σαν ψυχική αποδιοργάνωση ή σαν καρκίνος, ή σαν λοίμωξη ή σαν χρόνιο πρόβλημα σωματικής υγείας. Ένα πάντως είναι σίγουρο· ότι αυτό το κοινωνικό σύστημα επιδρώντας με διάφορους τρόπους πάνω στους ανθρώπους τους αρρωσταίνει μαζικά με έναν πραγματικά βιομηχανικό τρόπο. Και οι γιατροί σαν τους ζωοτεχνικούς στα ορνιθοτροφεία· φουλ αντιβιώσεις (ή ότι άλλο χρειαστεί) για να μην καταστραφεί και να παραμείνει αποδοτικό το σταβλισμένο ζωικό κεφάλαιο, που βέβαια αρρωσταίνει από τις συνθήκες σταβλισμού...

Ο μεγάλος μπαλωματής

Εδώ η σύγχρονη ιατρική εμφανίζεται σαν κομμάτι αυτής της τάξης πραγμάτων με τυμπανοκρουσίες περί των απίθανων δυνατοτήτων της, υποσχόμενη, με όλο το οπλοστάσιο του marketing που διαθέτει, ότι θα μας κάνει καλύτερα από ότι ήμασταν. Μας πείθει ότι η σχέση ασθενή-συστήματος περίθαλψης που εγκαθιδρύει, μέσα στην οποία μας προορίζει για πειθήνιους δέκτες οδηγιών, είναι η μόνη που μπορεί να εγκαθιδρυθεί, εξαφανίζοντας από τον ορίζοντα κάθε ζήτημα ανάπτυξης αγώνων για τις αιτίες που γεννούν την αρρώστια. Έτσι, αντιλαμβανόμαστε για μια ακόμη φορά ότι είμαστε και σε αυτό το πεδίο αδύναμοι.

Ο μεγάλος απολογητής

Σε αυτό το σύστημα εδώ και καιρό η πιθανότητα μιας ζωής που θα αξίζει κανείς να τη ζήσει έχει γίνει μηδενική. Κανείς πλέον, ούτε και οι πιο φανατικοί θιασώτες αυτού του συστήματος δεν πιστεύει ότι στην επικράτεια της δικτατορίας της οικονομίας υπάρχει χώρος για ό,τι δεν εξυπηρετεί την οικονομία και τους νόμους της. Η ολοκληρωτική απουσία θετικού νοήματος, στοιχείο μεγάλης αστάθειας για τις κυρίαρχες τάξεις, πρέπει να αντιμετωπιστεί. Σε ένα πρώτο διάστημα δοκιμάστηκε να μπει στη θέση του θετικού νοήματος η υπόσχεση μιας διαρκώς αυξανόμενης μαζικής κατανάλωσης, της οποίας τα όρια έγιναν γρήγορα φανερά. Στην συνέχεια η δικαιολόγηση του συστήματος επιδιώκεται να στηριχτεί στο ότι μόνο το σύστημα αυτό έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται πολύπλοκες καταστάσεις μεγάλης αστάθειας, όπως αυτής των συγχρόνων κοινωνιών σε κρίση, αποκρύπτοντας βέβαια τόσο ότι ευθύνεται για την κρίση, όσο και το ότι αυτό είναι που υποσκάπτει συστηματικά τις δυνατότητες αυτοδιεύθυνσης αυτών των κοινωνιών. Ύστατος εγγυητής του οι τρομακτικές απειλές, από την οικονομική κρίση μέχρι την πιθανότητα πανδημίας γρίπτης, που απειλούν τον πληθυσμό. Ο τρόμος προς το επικίνδυνο -άγνωστο λοιπόν είναι μια κατάσταση που καλλιεργείται εντέχνως από το σύστημα έτσι ώστε να πειθαρχούμε στα έκτακτα μέτρα ή να στρεφόμετε προς τις δυνάμεις ασφαλείας του για να προστατευτούμε. Από την «απειλή» του ξένου στο πρόσωπο του μετανάστη, μέχρι την «απειλή» των επιδημιών η παραγωγή του τρόμου αποτελεί μια βαριά καθεστωτική βιομηχανία. Εδώ το ιατρικό-βιολογικό ιδεολογικό think tank του συστήματος παράγει όλη την πρώτη ύλη για τις συνθήκες απειλής. Πραγματικές και φανταστικές καταστάσεις κινδύνου ανακατεύονται, πάντα βέβαια υπό ορισμένες προϋποθέσεις: οι αιτίες τους πρέπει πάντα να είναι εξωτερικές ως προς το καπιταλιστικό σύστημα (το πολύ-πολύ να γίνονται αποδεκτές διαχειριστικές ευθύνες αλλά με κανένα τρόπο δομικές), κάποια προσωρινά μέτρα που θα παρθούν να μη το απειλούν, η βιολογία και η ιατρική να εμφανίζονται ότι μπορούν να δώσουν την όποια λύση. Μαζική παραγωγή φόβου, λοιπόν και στο επίπεδο της υγείας-ασθένειας, φόβος που μας κάνει να τρέμουμε το άγνωστο και το καινούργιο.

Παραδομένοι στην εξουσία των ειδικών

Η γνώση για το τι μας αρρωσταίνει και το πως μπορούμε έστω και σε προσωπικό επίπεδο να κάνουμε κάτι για την αρρώστια έχει φύγει προ πολλού από τα χέρια των κοινοτήτων και έχει μετατραπεί σε φέουδο ειδικών, αποκλείοντας κάθε πρόσβαση στους πληβείους, μη ειδικούς. Την ίδια στιγμή, οι ειδικοί έχουν αποκλείσει κάθε θεραπεία που δεν εντάσσεται στην θεραπευτική ορθοδοξία τους και στα καλούπια της καταστρέφοντας έτσι, συχνά οριστικά, μεγάλο κομμάτι του πλούτου της ανθρώπινης θεραπευτικής επινοή-

τικότητας του παρελθόντος. Μην μπορώντας να αντιμετωπίσουμε αυτό που κοινωνικά γεννάει την πάθηση και έχοντας παραδοθεί από τους κοινωνικούς θεσμούς στο μονοπώλιο της διαχείρισης των ειδικών, στρεφόμεστε προς το σύστημα περίθαλψης για να αντιμετωπίσουμε το όποιο πρόβλημα. Και τότε ξαφνικά αντιλαμβάνομαστε ότι η πρόσβαση στις υπηρεσίες περίθαλψης δεν είναι κάτι το αυτονόητο...

Σύστημα περίθαλψης σε κρίση

Το δημόσιο καθολικό σύστημα περίθαλψης από την κούνια μέχρι τον τάφο, αποτέλεσμα των κοινωνικών αγώνων, ήταν ένας από τους βασικούς πυλώνες της κοινωνικής ρύθμισης και της ενσωμάτωσης στο σύστημα ευρύτατων κοινωνικών (εργατική, αγροτική τάξη) ομάδων. Έτσι, με πρότυπο την μεταπολεμική Αγγλία και το σχέδιο Beveridge στήθηκαν σε όλες τις καπιταλιστικές μητροπόλεις, με διάφορες εθνικές παραλλαγές, αντίστοιχα σχέδια. Η κρίση αυτής της κοινωνικής ρύθμισης έφερε μπροστά την αντεπίθεση του κεφαλαίου με την μορφή του νεοφιλελεύθερου σχεδίου. Νέες περιφράξεις στήνονται, νέοι αποκλεισμοί γεννιούνται. Το ΕΣΥ (Κέντρα Υγείας-Νοσοκομεία) εγκαταλείπεται και αλλάζει σιγά-σιγά ρόλο, περιοριζόμενο στο ρόλο του πτωχοκομείου (για να μην πεθαίνουν στο δρόμο οι φτωχοί) και όποιον άλλο ρόλο δεν μπορεί να είναι ακόμα προσοδοφόρος για το κεφάλαιο (πχ τα επείγοντα). Η κατάσταση φαίνεται να παίρνει μια πιο ξεκάθαρη στροφή και πλέον όσοι έχουν την οικονομική δυνατότητα οδηγούνται στον ιδιωτικό τομέα. Έτσι και με εμπροσθοφυλακή -προπέτασμα καπνού έννοιες όπως η πρωτοβάθμια περίθαλψη ή ο οικογενειακός γιατρός επιχειρείται να ελαττωθεί ακόμη περισσότερο η πρόσβαση στην περίθαλψη...

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Πόρτα νο 1:

κατάφερες να ασφαλιστείς κι αν ναι σε ποιο ταμείο;

Ο ΟΑΕΔ καλύπτει υγειονομικά μέσω του **ΙΚΑ** (ατομικό βιβλιάριο ασθένειας) ανέργους πάνω από 18 ετών και μέχρι τα 29,εάν έχουν πάνω από τρεις μήνες κάρτα ανεργίας, δημιουργώντας έτσι ένα δίκτυο «ασφάλειας» για όσους είναι ανασφάλιστοι. Ακούγεται καλό, είναι όμως έτσι; Προϋπόθεση για να βγάλεις κάρτα ανεργίας είναι βέβαια η άδεια παραμονής, προϋπόθεση της οποίας είναι να έχεις 150 ένσημα το χρόνο, που βέβαια άμα τα έχεις δεν χρειάζεσαι κάρτα ανεργίας. Στην ουσία δηλαδή κάνει αδύνατο, για εργαζόμενο χώρας μη μέλους της ευρωπαϊκής ένωσης, να έχει περίθαλψη ανέργου μέσω του ΙΚΑ, παρότι οι εισφορές όταν αυτός εργάζεται πηγαίνουν στο ακέραιο στο ΙΚΑ.Για να διατηρήσεις την ασφάλιση θα πρέπει είτε να διατηρείς την κάρτα ανεργίας, είτε να συμπληρώσεις τα απαραίτητα ένσημα (θα μιλήσουμε αμέσως μετά για το πόσα εί-

ναι αυτά). Θα πρέπει δηλαδή είτε να μείνεις άνεργος, είτε να δουλεύεις ανασφάλιστα με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Είναι φανερό ότι σε περιπτώσεις περιστασιακής εργασίας, ή σε περίπτωση που δεν καταφέρεις να συμπληρώσεις τα έτη μείνεις ανασφάλιστος. Με αυτόν τον τρόπο ασκήθηκε μια πολιτική επιδότησης (για τους εργοδότες) της ανασφάλιστης εργασίας και διαχωρισμού των εργαζομένων σε Έλληνες και ξένους, ενώ παράλληλα διαφυλάσσεται το κοινωνικό προσώπειο του κράτους και διασφαλίζεται ότι δεν θα λιμοκτονούν στους δρόμους από τα 20 τους οι χρόνιοι άνεργοι. Μετά από τα 29 (αλλά και από τα 18 ως τα 29 σε περίπτωση που κολλήσεις κάποια έτη), για να διατηρήσεις βιβλιάριο ασθενείας του ΙΚΑ, θες 60 έτη το 2009 (από 50 κατ' έτος μέχρι το 2008), 70 το 2010, 80 το 2011, 90 το 2012, 100 από το 2013 και μετά. Αυξάνεται δηλαδή το χάρατσι κατά 50 έτη ετησίως από το 2013 και μετά.

Εάν δεν μπορείς να βρεις αυτά τα έτη, εναλλακτική λύση είναι η έκδοση βιβλιαρίου απορίας από την Κοινωνική **Πρόνοια** (υπηρεσία της Νομαρχίας). Βασική προϋπόθεση εδώ το εισόδημα (κάτω από 6.000 ευρώ για ένα άτομο) και βέβαια η ελληνική υπηκοότητα, ενώ δεν μπαίνουν προϋποθέσεις ηλικίας. Έτσι, στη γλώσσα της εξουσίας η κοινωνική πρόνοια ταυτίζεται με την πρόνοια αποκλειστικά για τους Έλληνες υπηκόους. Από την Πρόνοια δικαιούσαι δωρεάν επισκέψεις, εξετάσεις, νοσηλεία στα δημόσια νοσοκομεία (όχι στο ΙΚΑ), δωρεάν φάρμακα από το φαρμακείο του Νοσοκομείου (χωρίς ποσοστό συμμετοχής).

Εναλλακτική λύση για την επαρχία το βιβλιάριο του **ΟΓΑ**. Το βιβλιάριο ασθενείας του ΟΓΑ καθώς και η συνταξιοδοτική ασφάλιση του ΟΓΑ, ήταν παλιότερα αρκετά ευκολότερη. Χρειαζόταν να πληρώσεις, εάν δεν είχες εισόδημα από αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δήλωνες αγρεργάτης, γύρω στα 400 (430,08) ευρώ το χρόνο

για να κατοχυρώσεις την κατώτατη σύνταξη και βιβλιάριο ασθενείας. Προϋπόθεση βέβαια να σε δηλώσει κάποιος(α) αφεντικό(ά) που από την φορολογική του(ς) δήλωση να φαίνονται αγροτικές εκμεταλλεύσεις τέτοιες που να δικαιολογούν συνολικά 150 ημέρες αγροτικής απασχόλησης. Εκεί έσφιξαν και τα λουριά κυρίως με την πολιτική που ασκήθηκε με τον καπνό και μείωσε ριζικά την καλλιέργειά του, μειώνοντας έτσι κατά πολύ και αυτούς που ο ΟΓΑ δικαιολογούσε να ασφαλιστούν ως αγεργάτες. Μια μικρή εξαίρεση για την ασφάλεια του ΟΓΑ εξακολουθεί να υπάρχει για όσους ελευθεροεπαγγελματίες δηλώνουν έδρα επαγγελματικής δραστηριότητάς τους χωριά κάτω των χιλίων κατοίκων. Αυτοί μπορούν να ασφαλιστούν στον ΟΓΑ.

Ασφαλισμένοι στο **TEBE** αμειβόμενοι με μπλοκάκι παροχής υπηρεσιών. Λύση που πολλοί εργοδότες επιλέγουν για τους υπαλλήλους τους μια και τους κοστίζει λιγότερο. Εκεί ο ασθενής είναι υποχρεωμένος να επιλέξει έναν ιδιώτη γιατρό ανά ειδικότητα και να τον δηλώνει ανά έτος. Με αυτόν τον τρόπο η εξάρτησή του από τον γιατρό είναι μεγάλη, μιας και για να αλλάξει γιατρό πρέπει να ακολουθήσει ολόκληρη διαδικασία. Και εκεί η φασόν συνταγογραφία, που αποτελεί όπως θα δούμε μια εναλλακτική πηγή εσόδων για τον γιατρό, δίνει και παίρνει. Γενικά, κυριαρχεί η κατάσταση της ατομικής διαπραγματεύσεως. Ο γιατρός δεν έχει την δύναμη να διαπραγματευτεί με ατομικό τρόπο τις συνθήκες απασχόλησής του, με αποτέλεσμα να συμφωνεί με επαχθείς για τον ίδιο όρους, που στη συνέχεια μέρος αυτών των βαρών μεταφέρεται στον ασθενή, που κι αυτός με την σειρά του δεν μπορεί να διαπραγματευτεί απέναντι στο γιατρό. Το TEBE δεν έχει δικά του εξωτερικά ιατρεία με υπαλλήλους, έτσι ώστε δεν έχει να αντιμετωπίσει οργανωμένο αγώνα υπαλλήλων που θα ανέβαζαν το όποιο κόστος. Πληρώνει λίγα στους γιατρούς αφήνοντας τους να βγάλουν τα υπόλοιπα από τους ασθενείς, μέσω του ιδιωτικού τους ιατρείου.

Από όλα τα παραπάνω είναι φανερός ο αποκλεισμός των μεταναστών-ανασφάλιστων από το σύστημα περίθαλψης. Ακόμη και για τους πολιτικούς πρόσφυγες, που το νομικό πλαίσιο προβλέπει πλήρη υγειονομική κάλυψη, ο ρατσισμός των ίδιων των εργαζόμενων, γιατρών και μη, συχνά γεννά αποκλεισμούς. Σε αυτό το φάσμα περιπτώσεων αναλαμβάνουν δράση οι **MKO** (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) που ασχολούνται με ανασφάλιστους. Οι MKO δεν μπορούν να καλύψουν ούτε την φαρμακευτική δαπάνη ούτε βέβαια τις διαγνωστικές δαπάνες ή τις δαπάνες νοσηλείας. Παρόλα αυτά, παρότι δηλαδή δεν μπορούν να καλύψουν τα τεράστια κενά που δημιουργούν τα συστήματα περίθαλψης σε κρίση, εμφανίζονται σαν απάντηση, δημιουργώντας ιδεολογικό άλλοθι στο κράτος και τα αφεντικά. Την ίδια στιγμή και ενώ βιώνουν από πρώτο χέρι την αθλιότητα και τις συνθήκες που την γεννούν είναι καταστατικά δεσμευμένες στο να μην δράσουν ενάντια σε αυτές.

Πόρτα νο 2: το ραντεβού

Το ΙΚΑ έχει ένα σχετικά εκτεταμένο δίκτυο ιατρικής κυρίως περίθαλψης σε πρωτοβάθμιο επίπεδο με ραντεβού μέσω κυρίως του τηλεφωνικού κέντρου 184 (αρκετά εξυπηρετικού) ,στο οποίο βέβαια δεν υπάγονται αυθαίρετα κάποια ΙΚΑ, όπου πρέπει να πας επιτόπου για να κλείσεις ραντεβού, χάνοντας έτσι ολόκληρα πρωινά. Οι ασφαλισμένοι βέβαια στο ΙΚΑ εάν θέλουν να εξεταστούν σε δημόσιο νοσοκομείο θα πρέπει να πληρώσουν από την τσέπη τους επίσκεψη και εξετάσεις και μετά να υποβάλλουν δικαιολογητικά στο ΙΚΑ για να τα εγκρίνουν οι γιατροί του. Οι εξετάσεις βέβαια θα εγκριθούν εάν και μόνο εάν το ΙΚΑ κρίνει ότι το ίδιο δεν μπορούσε να τις παρέχει. Έτσι, οι ασθενείς που είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ αποκλείονται από τα εξωτερικά ιατρεία των δημόσιων νοσοκομείων. Η αυτόματη έγκριση δεν είναι αυτονόητη όχι για τεχνικούς βέβαια λόγους· η δήθεν γραφειοκρατία στην ουσία αποτελεί μια συνειδητή περίφραξη των πυλών της δημόσιας περίθαλψης. Το μέλλον προοιωνίζεται χειρότερο, μιας και αναμένεται η ένταξη πολλών χιλιάδων ασφαλισμένων άλλων ταμείων στις υπηρεσίες του ΙΚΑ, χωρίς βέβαια καμιά πρόβλεψη για προσλήψεις και υποδομές.

Αντίστοιχα, αρκετά εκτεταμένο δίκτυο πρωτοβάθμιας περίθαλψης για τους ασφαλισμένους του δημοσίου και του ΟΓΑ και τους εγγεγραμμένους στην Πρόνοια είναι το σύστημα των εξωτερικών ιατρείων των δημόσιων νοσοκομείων. Εκεί βέβαια ο πρόσφατος θεσμός των τηλεφωνικών ραντεβού 1535 αποτελεί μνημείο ρατσιστικής αθλιότητας (μιας και στην ουσία για να κλείσει κανείς ραντεβού στο ρομποτικό αυτό κέντρο θα πρέπει να μιλά απταιίστως και καθαρά την Ελληνική, χωρίς ιδιώματα, χωρίς προβλήματα βαρφηκοΐας καθώς και να γνωρίζει την δομή του συστήματος).

Πόρτα νο 3: ποιο ραντεβού; (ελλείψεις, ελλείψεις, ελλείψεις...)

Όλα αυτά ισχύουν αν βέβαια η ειδικότητα που γυρεύεις υπάρχει, ή δεν έχει καμιά απίθανη αναμονή, οπότε και αναγκάζεσαι, αν έχεις να πληρώσεις, να πας σε ιδιώτη... Οι ασφαλισμένοι βέβαια του δημοσίου και άλλων ισχυρών ταμείων έχοντας το σχετικά προνομιούχο βιβλιάριο ασθενείας έχουν πρόσβαση με αυτό σε ιδιώτες γιατρούς. Με αυτό τον τρόπο η κρίση της δημόσιας πρωτοβάθμιας περίθαλψης δεν τους αγγίζει τόσο. Για οδοντιατρική περίθαλψη ούτε λόγος· είναι ανύπαρκτη για ΟΓΑ, Δημόσιο, Πρόνοια και ιδιαίτερα προβληματική στο ΙΚΑ.

Πόρτα νο 4: τα απογευματινά ιατρεία («Πελάτες μου!» - Θ.Β.)

Ο θεσμός των απογευματινών ιατρείων στα δημόσια νοσοκομεία δεν είναι απλά μια λύση για τους έχοντες το 50ευρω ασθενείς. Τα αποτελέσματα του είναι πολλαπλά.

Εκτονώνει την πίεση που τα μεσαία οικονομικά στρώματα ασκούν πάνω στις ελλείψεις του δημόσιου νοσοκομείου ή του πρωινού ΙΚΑ. Έτσι τώρα όποιος μπορεί να πληρώσει δεν τον νοιάζει τι γίνεται με την πρωινή λειτουργία, με τις αναμονές, τον ελάχιστο ανά ασθενή διαθέσιμο χρόνο, την μεγάλη αναμονή για εξετάσεις. Με αυτό τον τρόπο, τα κατώτερα στην κοινωνική και οικονομική ιεραρχία στρώματα απομένουν περισσότερο μόνα τους απέναντι στην υποβάθμιση της περίθαλψης. Επιπλέον, όποιος μπορεί να πληρώσει εξασφαλίζει την προνομιακή πρόσβαση ως ιδιωτικός πελάτης και στην πρωινή λειτουργία για τις όποιες εξετάσεις ή επεμβάσεις, κάνοντας την αναμονή αυτών που δεν έχουν να πληρώσουν ακόμα μεγαλύτερη. Έτσι, επιτυγχάνεται η σαλαμοποίηση των ασθενών, η μεταφορά πόρων από τα κατώτερα οικονομικά στρώματα προς τα μεσαία, η μεταφορά ταλαιπωρίας από τα μεσαία οικονομικά στρώματα προς τα κατώτερα και αυξάνονται τα έσοδα για τον κρατικό προϋπολογισμό. Τα απογευματινά ιδιωτικά ιατρεία των γιατρών του ΙΚΑ, πρόγονος αυτών του δημοσίου έχουν στην ουσία τους τα ίδια χαρακτηριστικά. Φτωχοκομείο για τους πρωινούς - πολύ καλύτερη αντιμετώπιση για αυτούς που το απόγευμα πληρώνουν. Και βέβαια τι να πούμε για τους πανεπιστημιακούς που η επίσκεψη στα ιδιωτικά τους ιατρεία αποτελεί εισιτήριο για την προνομιακή (έναντι αυτών που δε δύνανται οικονομικά να τα επισκεφτούν) πρόσβαση στην δημόσια περίθαλψη. Έτσι, αν και τα απογευματινά ιατρεία παρουσιάζονται σαν μια ανοιχτή πόρτα στο σύστημα δημόσιας περίθαλψης αποτελούν στην ουσία τους μια κλειστή πόρτα του συστήματος για τους μη έχοντες. Την ίδια στιγμή, με έναν ακόμα τρόπο, ένα κομμάτι των μισθωτών γιατρών βασίζει το εισόδημα του όχι στον μισθό αλλά στην ιδιωτική πελατεία. Γίνεται έτσι ακόμη δυσκολότερη η δημιουργία κοινών μετώπων αγώνα με άλλους εργαζόμενους μέσα στο δημόσιο νοσοκομείο και κατακερματίζονται ακόμα περισσότερο οι μισθωτοί.

Πόρτα νο 5:

γιατρός-στελέχος, λούφα με την πλάτη της διεύθυνσης

Μια κεντρική, όσο σχηματική κι αν παραμένει, είναι η διάκριση μεταξύ γιατρών-στελεχών (που συμπεριφέρονται σαν αξιωματούχοι συλλογικοί ιδιοκτήτες του μέσου παραγωγής περίθαλψης χωρίς να αμφισβητούν πουθενά τη λειτουργία του) και των γιατρών-μισθωτών. Πραγματικά, μια μερίδα των γιατρών είναι μόνο εν μέρει μισθωτοί. Το φασόν (αμοιβή του γιατρού από την φαρμακευτική εταιρεία με ποσοστό από την αξία του φαρμάκου), τα δωράκια από τους ασθενείς, ανάλογα με το πόσο γρήγορα διεκπεραιώνεται το περιστατικό μέσα στην δημόσια δομή, τα φακελάκια, το απογευματινό ιατρείο, το προνόμιο πανεπιστημιακών, αλλά και γιατρών του ΙΚΑ να διατηρούν και ιδιωτικό ιατρείο, κάνουν την «εύρυθμη» δηλαδή την άθλια λειτουργία αυτής της γραμμής παραγωγής, ευλογία για αυτά τα στελέχη, γι' αυτό και δεν πρόκειται να την αμφισβητήσουν ποτέ, ίσα-ίσα θα την υπερασπιστούν. Ας μην ξεχνάμε

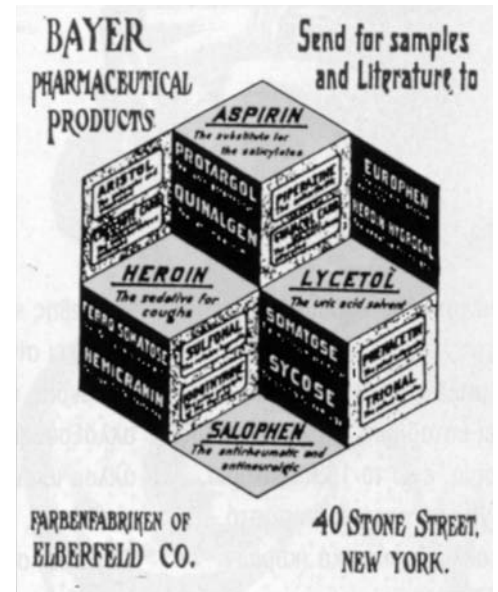

εξάλλου ότι ένα κομμάτι των εργαζόμενων διορίζεται αξιοποιώντας μια πελατειακή σχέση (κομματικά βύσματα), γεγονός που στην συνέχεια καθορίζει και τον χαρακτήρα των όποιων αντιστάσεων. Για τη μερίδα γιατρών, που λόγω θέσης στην γραμμή παραγωγής, δεν τα παίρνει από την συνταγογραφία και δεν έχει απογευματινό ιατρείο, η διεύθυνση επιτρέπει μια λούφα εις βάρος του ασθενή (ακριβώς για να μην στραφεί, συμμαχώντας με τους ασθενείς, ενάντια στην διεύθυνση και τις επιλογές της), έτσι ώστε και μέσα από το «συναδελφικό» κλίμα η κατάσταση αυτή να διαιωνίζεται. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που χοντρές αλλαγές στην περίθαλψη, όπως η αύξηση των ασφαλιστικών ενσήμων στο ΙΚΑ ή η ουσιαστική αχρήστευση των βιβλιαρίων πρόνοιας σε νοσοκομεία όπως το Παπαγεωργίου, πέρασαν χωρίς καμιά εργασιακή αντίδραση. Για την κατηγορία εκείνη που αρνείται να συναινέσει στις επιλογές της διεύθυνσης ο αγώνας είναι σκληρός...

Πόρτα νο 6: η ουρά ως αλυσίδα παραγωγής

Κατάφερες λοιπόν να κλείσεις το περιπόθητο ραντεβού σε πρωινό ιατρείο, όπου δεν χρειάζεται να τα σκάσεις. Βρίσκεσαι όμως μπροστά σε μια ουρά αναμονής όπου ο χρόνος που διατίθεται για τον ασθενή είναι απελπιστικά λίγος. Η διεύθυνση διαθέτει δέκα λεπτά ανά ραντεβού, ο γιατρός συχνά χαλαρώνει το ωράριο του ξεκλείβοντας από αυτά τα λεπτά ή αποθααρύνοντας τους ασθενείς, με αυταρχικό τρόπο, από την έκθεση του όποιου προβλήματός τους, έτσι ώστε πολύ συχνά η περιπόθητη πρόσβαση στο πρωτοβάθμιο σύστημα περίθαλψης να καταντάει άνευ περιεχομένου. Ανακύπτει λοιπόν το ζήτημα του ρυθμού παραγωγής (του 10λεπτου ραντεβού) ενώ την ίδια στιγμή αναδεικνύεται ότι η όποια αντίσταση των εργαζόμενων (γιατρών και προσωπικού) στρέφεται πολλές φορές ενάντια στους χρήστες των υπηρεσιών και μετατρέπεται σε απαξίωση αυτών των υπηρεσιών για τον ασθενή. Την ίδια στιγμή βέβαια το ίδιο δεν ισχύει για τα ιδιωτικά ιατρεία των γιατρών του ΙΚΑ ή και τα απογευματινά ιατρεία των νοσοκομείων.

Ακόμα κι αν εξασφάλισες το να σε ακούσει ένας γιατρός που δεν κοιτάζει πως να σε ξεφορτωθεί ή πως να κοιμήσει από σένα συνταγογραφώντας σου άχρηστα φάρμακα για να επωφεληθεί του ποσοστού του, ή οδηγώντας σε στο απογευματινό του ιατρείο, πέφτεις πάνω σε μια άλλη πτυχή της πραγματικότητας, αυτής της παραγωγικής διαδικασίας. Αυτής που θεωρεί τον ασθενή σαν αντικείμενο (input) μέσα σε μια γραμμή παραγωγής που πάνω του θα ασκηθούν χειρισμοί περίθαλψης και θα έχουν ως αποτέλεσμα την επιδιόρθωσή του - θεραπεία (output). Αυτή η αντίληψη βλέπει κύρια το πάσχον όργανο και όχι τον πάσχοντα οργανισμό ή την πάσχουσα διαδικασία, επικεντρώνει τη δράση της σε αυτήν τη αντιμετώπιση, και σου αφήνει το ρόλο του πειθήνιου ακολουθητή των οδηγιών. Έτσι φεύγεις με μια συνταγή και καμιά εξήγηση για το τι

σου συμβαίνει και πως αυτό μπορεί να σταματήσει να συμβαίνει. Η πρόληψη βέβαια μέσα σε αυτές τις συνθήκες (ακόμα και όπως το ίδιο το σύστημα την εννοεί) αποτελεί ανέκδοτο. Και βέβαια ούτε κουβέντα για το ότι η πραγματική πρόληψη είναι η σύγκρουση για την ανατροπή των κυριαρχικών σχέσεων.

Πόρτα νο 7: από την πρωτοβάθμια περίθαλψη στο νοσοκομείο και τη νοσηλεία.

Εδώ τα πράγματα σκουραίνουν: η υποταγή στο βασίλειο της ανάγκης -αδυναμίας κάνει πολλές φορές να βιώνεται δραματικά η ιεραρχική ταξική συνθήκη.

Για τους ανασφάλιστους που θα χρειαστούν εισαγωγή-νοσηλεία:

Στο ΙΚΑ είναι σχεδόν αδύνατον να εξασφαλίσεις αναδρομική ασφάλιση για αυτό και δεν πρέπει να αφήνουμε τους εργοδότες χαλαρούς όσον αφορά στο να κολλιούνται τα ένσημα στην ώρα τους. Το βιβλιάριο πρόνοιας (αν είσαι Έλληνας υπήκοος, κάτοικος της συγκεκριμένης νομαρχίας όπου νοσηλεύεσαι και η φορολογική σου δήλωση δεν ξεπερνάει τις 6.000 ετησίως) μπορεί να έχει μηνιαία αναδρομική ισχύ, ενώ το να ξεφύγεις τον λογαριασμό από την επείγουσα νοσηλεία (και όχι από το προγραμματισμένο χειρουργείο που γίνεται μόνο εφόσον είσαι ασφαλιστικά -ταμειακά εντάξει) δίνοντας ελλιπή ή ψευδή στοιχεία είναι κάτι που πολλοί απελπισμένοι επιχειρήσαν επιτυχώς στο παρελθόν. Επίσης, πρέπει να είναι ευρύτερα γνωστό ότι αν σου συμβεί ατύχημα την ώρα της εργασίας πηγαίνοντας ή επιστρέφοντας από αυτή, ακόμα και να μην έχει προλάβει να κολληθεί ούτε ένα ένσημο, αν βέβαια σου έχει γίνει πρόσληψη, τότε δικαιούσαι νοσηλεία και φάρμακα σχετικά με την βλάβη που υπέστης δωρεάν. Αν βέβαια δεν σου έχει γίνει πρόσληψη τότε θα πρέπει να στραφείς εναντίον του εργοδότη μέσα από την επιθεώρηση εργασίας, μια διαδικασία χρονοβόρα αλλά που συχνότατα αποδίδει.

Λίστες και λήσταρχοι:

Αν είσαι ασφαλισμένος μπορείς να εισαχθείς στο νοσοκομείο προγραμματισμένα, μέσω των τακτικών εξωτερικών ιατρείων ή επείγοντως μέσω του τμήματος επείγοντων περιστατικών. Από τα τακτικά εξωτερικά ιατρεία ένας ασθενής που χρειάζεται νοσηλεία μπορεί να προγραμματιστεί μπαίνοντας στις λίστες εισαγωγών ή μπορεί να χαρακτηριστεί ως επείγον και να παρακάμψει τη λίστα εισαγωγών του ιατρείου. Ο χαρακτηρισμός ενός περιστατικού ως επείγοντος γίνεται πάντα με την σύμφωνη γνώμη της ιεραρχίας της κλινικής, για λόγους που καμιά φορά είναι και ιατρικοί, ενώ δεν είναι σπάνιο το να κρατιούνται οι λίστες τεχνητά διογκωμένες, έτσι ώστε η μεγάλη αναμονή να εξασθενίζει την όποια απόφασή σου να πας με τον σταυρό στο χέρι και να μην λαδώσεις.... Το φακελάκι εδώ (είτε μια επίσκεψη στο ιδιωτικό ια-

τρείο του πανεπιστημιακού) δίνεται για να ξεπεραστεί η όποια αναμονή. Ακόμα και στις εφημερίες, ασθενείς που έχουν φροντίσει να εξασφαλίσουν πρόσβαση βαφτίζονται επείγοντα «περιστατικά» και εισάγονται. Βασική προϋπόθεση να εφημερεύει ο γιατρός αυτός στον οποίο έχουν «πρόσβαση». Και αυτό πάντα με την σύμφωνη γνώμη της ιατρικής ιεραρχίας. Έτσι λοιπόν, δυο τινά μπορεί να συμβούν αν πας μόνος σου με επείγουσα πάθηση: Άμα έχεις κάτι που χρήζει εξόφθαλμα εισαγωγής θα νοσηλευτείς, για μια μεγάλη γκριζα ζώνη όμως το εάν θα εισαχθείς ή όχι εξαρτάται από την πολιτική εισαγωγών που ασκεί η κλινική και το νοσοκομείο. Υπάρχουν λαϊκές κλινικές και κλινικές μαγαζάκια. Χαρακτηριστικά μαγαζιά είναι η πλειονότητα των πανεπιστημιακών. Το ότι κατάφερες να μπεις στο νοσοκομείο δε διασφαλίζει πάντα και τη συνέχεια. Πολλές, κυρίως χειρουργικές κλινικές, είναι πλήρως ιδιωτικοποιημένες. Ορθοπεδικές, οφθαλμιατρικές, ουρολογικές, καρδιοχειρουργικές είναι στην πρώτη γραμμή αυτής της πρακτικής. Εάν δεν πληρώσεις extra υπάρχουν πολύ λόγοι για τους οποίους ένα προγραμματισμένο χειρουργείο μπορεί να αναβληθεί, άσε που τρέμεις στην πιθανότητα κάποιος δυσάρεστος φακελάκις να σου κάνει ζημιά. Ας μην ξεχνάμε ότι, πλην των ασθενών, πηγή εισοδήματος για τους γιατρούς είναι και τα αναλώσιμα: κεφαλές οστών για αρθροπλαστικές, μπαλονάκια σε επεμβάσεις καρδιάς, βηματοδότες, καθετήρες στεφανιογραφιών, φίλτρα τεχνητών νεφρών, πανάκριβα νοσοκομειακά φάρμακα... Έτσι, οι γιατροί κάποιων ειδικοτήτων δεν χρειάζεται να πάρουν φακελάκι. Αρκεί να τρομοκρατούν συστηματικά τους ασθενείς ότι χρειάζονται την τάδε ή τη δείνα επέμβαση για να θησαυρίσουν σύντομα (βλ. σωρηδόν τοποθέτηση μπαλονακίων, χωρίς τις απαραίτητες ιατρικές ενδείξεις). Το κύκλωμα της παραοικονομίας καλά κρατεί...

Πόρτα νο 8: ιδιωτικά κέντρα, σούπερ-μάρκετ περίθαλψης

Τούτη η πόρτα είναι με στρωμένο κόκκινο χαλί. Μόνο που πρέπει να τη διαβείς για να αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι τι συμβαίνει: πίσω από τα ιατρικά ονόματα-«μούρες» και την ξενοδοχειακή υποδομή υπάρχει η πραγματικότητα. Αυτή του ελλειπούς προσωπικού, συχνά ανειδίκευτου για να στοιχίζει φθηνότερα, που τρέχει για να καλύψει ελλείψεις που δεν καλύπτονται, με εφημερίες συχνά μόνο με ανειδίκευτους, με εξοπλισμό που αγοράζεται μόνο αν είναι ανταποδοτικός (να αποδίδει λεφτά κι όχι να σώζει κάποια ζωή). Μια περίθαλψη όπου αυτό που πρόκειται να σου συμβεί ή να μη σου συμβεί, δεν εξαρτάται από την πάθησή σου αλλά από το αν πρόκειται να φέρει κέρδος στην κλινική. Τα ιδιωτικά κέντρα εξάλλου έχουν απορροφήσει σχεδόν εξολοκλήρου τη «γυναικεία περίθαλψη»: οι εκτρώσεις έχουν από καιρό πεταχτεί έξω από το δημόσιο σύστημα περίθαλψης με την πολιτική που ασκείται από το κράτος και την ιατρική συντεχνία, ενώ οι γέννες έχουν μετασηματιστεί από φυσιολογικές διαδικασίες σε καταναλωτικό πακέτο υπηρεσιών που παρέχονται από λιγότερο ή περισσότερο γκλαμουράτες ιδιωτικές κλινικές...

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δυσκολίες υγειονομικής κάλυψης ανασφάλιστων, ιδιαίτερα από χώρες εκτός ΟΝΕ, ανυπαρξία υγειονομικής κάλυψης από την πρόνοια υπηκόων άλλων κρατών που ζουν στην Ελλάδα και χρειάζονται στήριξη, έλλειψη προσωπικού και υποδομών, πελατειακές σχέσεις, θεσμισμένες και αθέσμιστες, κυριαρχία των εταιρειών εξοπλισμού και φαρμάκων στο εσωτερικό της περίθαλψης, αυτή είναι η πραγματικότητα που μετατρέπει τα όποια προβλήματα υγείας σε τραγωδίες. Την ίδια στιγμή οι ευθύνες της ιεραρχικής εκμεταλλευτικής κοινωνικής διάρθρωσης στην παραγωγή της ασθένειας αποκρύπτονται, αντίθετα προωθείται ο επιστημονισμός δηλαδή η αντίληψη-ιδεολογία ότι η λύση στα όποια προβλήματα θα έρθει από το ίδιο το σύστημα μέσω της επιστήμης. Παράλληλα οποιαδήποτε γνώση για το σώμα, τα πάθη του και την αντιμετώπισή τους έχει γίνει φέουδο των ειδικών, που συχνά συμπεριφέρονται σαν ιεροεξεταστές απέναντι σε θεραπευτικές διαφορετικής αντίληψης.

Αν δεν οργανωθούμε σε όλες τις γειτονιές...

Μετά από όλα αυτά, είναι ιδιαίτερα φανερή η κοινωνική-ταξική ήττα όλης της προηγούμενης περιόδου. Όσοι κατέχουν μια οικονομικά υψηλή θέση ή ανήκουν σε κάποια κοινωνική ιεραρχία (κομματική, συνδικαλιστική, θρησκευτική...) μπορεί και να τη γλιτώσουν. Είτε κάποιοι μεσολαβούν στο δημόσιο σύστημα περίθαλψης, είτε πληρώνουν αδρά σε κάποιο ιδιωτικό κέντρο και η λύση δίνεται. Για τους υπόλοιπους, η έλλειψη πόρων τους αποκλείει προφανώς από την ιδιωτική περίθαλψη κι η έλλειψη συλλογικοποιήσεων τους καθιστά αδύναμους απέναντι στους δημόσιους θεσμούς (εδώ το παράδειγμα των νομάδων τσιγγάνων που πιέζουν με την συλλογική τους παρουσία στα νοσοκομεία, εξασφαλίζοντας έτσι πραγματικά υψηλής ποιότητας δωρεάν θεραπείες στα μέλη της κοινότητας τους, είναι ιδιαίτερα διδακτικό για την δυναμική των κοινοτήτων). Έτσι, σε τοπικό επίπεδο δεν υπάρχουν συλλογικότητες αγώνα για ζητήματα καθημερινότητας, ενώ αντίστοιχα στους χώρους της δουλειάς οι εργασιακές μειονότητες, που δεν έχουν αποδεχτεί ως όρο ζωής ότι τίποτα δεν πρόκειται να αλλάξει, αισθάνονται εγκλωβισμένες και αδύναμες να ξεκινήσουν αγώνες που θα βάζουν ευρύτερα ζητήματα...

Όλα αυτά εξάλλου ανοίγουν τη **συζήτηση για τη δυνατότητα του αγώνα...**

